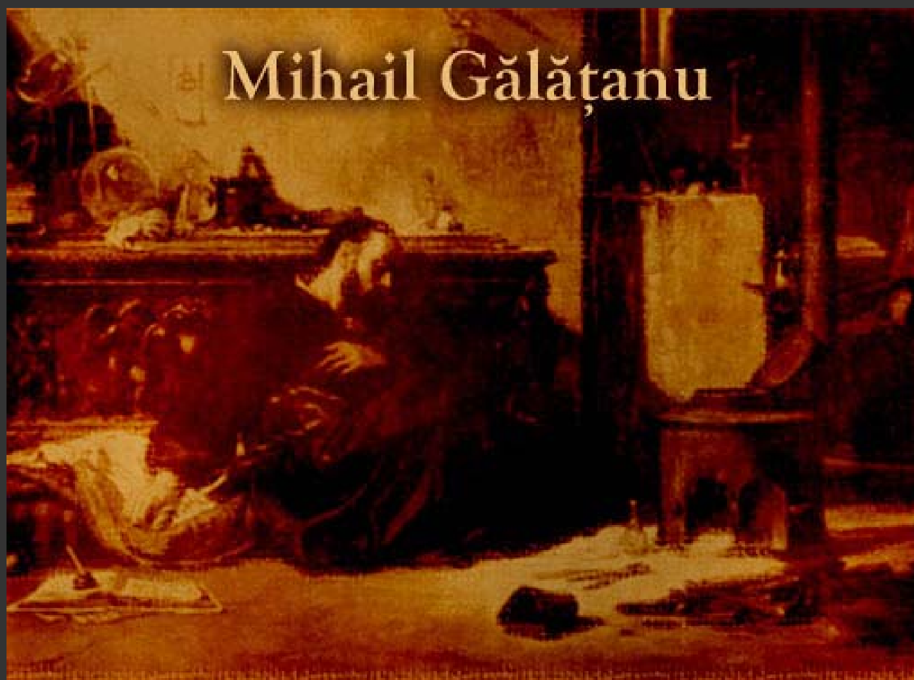
Mihail Gălățanu

Atelierul de clopote

2005
LiterNet.ro

Redactor: Delia Oprea doprea@liternet.ro

Editor format .pdf Acrobat Reader: Delia Oprea doprea@liternet.ro
Copertă: © 2005 Dan Mihu
Corectură şi control calitate: Geta Rossier grossier@liternet.ro

Imagine copertă: Elihu Vedder (1836-1923)
Imagini: Nicola Flamel (1330-1418), *Carnet de însemnări*

ISBN: 973-7893-18-2

Editura LiterNet
http://editura.liternet.ro
office@liternet.ro

MIHAIL GĂLĂȚANU

ATELIERUL DE CLOPOTE

CUPRINS:

PROLOG

Stau la masă cu capul în mâini, dat jos de pe umeri şi aşezat pe planul orizontal. Care nu e altceva decât tăblia de lemn pe care eu o acopăr, cu scrisul meu brutal, aplecat înspre dreapta, ce nu respectă o presupusă rectiliniaritate decât disciplinată (prin rânduri dinainte trasate). Altfel scrisul meu o ia razna, oscilează sub forma unor sinusoide, urcătoare, mereu urcătoare, ca iedera pe o casă veche, părăsită - şi primele care-mi vin în minte sunt clişeele - se spune că scrisul suitor e semn de optimism - eu numai optimist nu s-ar putea spune că sunt - şi totuşi, un tip care scrie o carte nu se poate spune că nu e optimist, ba chiar mai mult, de o naivitate funciară, incurabilă, a gestului gratuit, sleit înainte de a începe, un om care încă scrie, încă visează să schimbe lumea sau cel puţin o parte din ea.

asta e, ce spuneam? am nevoie de o proptea să scriu drept.
de, m-am hotărât să scriu o carte, Cartea Totală, va fi un jurnal. un jurnal de tip eseu. da' nu orice fel de eseu. un eseu serios, mai degrabă un roman de idei (romanul literaturii? un titlu frumos care a evadat la paris). un eseu sub forma unei piese de teatru, cu

puţine personaje - şi nu-ştiu-câte acte.
nici n-am să le număr. nici nu cred că are rost să le număr. o piesă de teatru cu un singur personaj. adică eu. un monolog. un monolog cu mai multe personaje, într-o altfel de carne şi-ntr-un altfel de oase. ce, dmitri karamazov e mai puţin real decât dostoievski?
parcă stabilisem asta o dată, de la barthes încoace?! mai degrabă invers.

dmitri se duce în fiecare zi după fusta gruşenkăi şi-i sărută, plângând, răstoaca gleznei, cheamă taraful de ţigani, căruia îi împarte toate rublele din chimir şi apoi se îmbată cu tot *porto-factori*-ul vechi din beciurile dobitocilor de fraţi eliseev, de răsună tot schitul de lălăiturile lui de beţiv. dmitri gârâie minunat. toată lumea aude cum gârâie dmitri. dmitri gârâie din carte. dostoievski a putrezit demult. dmitri are ochii roşii ca un vampir. de la nesomn şi beutură.
dmitri bea prea mult, sunt de părere toţi cititorii. dac-am face un sondaj de opinie printre ei, este sigur că i-ar interzice lui dmitri să mai bea. sau i-ar fixa un procent pentru hidratare naturală. dmitri o aleargă pe gruşenka prin tot fundul grădinii, îi rădică poalele-n cap şi o culcă pe o tufă de regina nopţii care duhneşte acum a parfum.

şi parfumul lor se amestecă, regina nopţii cu *porto-factori*, *porto-factori* cu regina nopţii. şi ăsta, ce citiţi voi acum, e prologul piesei. decorul acelaşi: un personaj, Personajul, care stă la masă şi scrie. un început de piesă de teatru care nu e altceva decât un basm trăsnit, spus de un nebun la gura sobei ca să afle gura târgului. de făt-frumos care, în piesa eseu de care vorbim, este un călugăr bătrân care scrie într-o chilie ceva, cu o pană de gâscă, transcrie o cărţulie. de rugăciuni. mai veche. sau poate biblia. n-are importanţă ce cărţulie. el a orbit. nu mai vede. însă mâna lui, în continuare, scrie. acum a ieşit de pe pergament, da' el nu mai vede. scrie pe masă cu scrisul lui brutal, aplecat înspre dreapta, motiv de recunoştinţă şi reverie. după ce va termina masa, va scrie pe scaun până va ajunge jos, pe duşumea. va scrie şi pe piciorul scaunului, şi pe talpa sa care odihneşte în praf, pe podea, din ce în ce mai nervos, cu înflorituri.
pe măsură ce scrie, scrisul lui se împrăştie şi se micşorează, până ai nevoie de o lupă de filatelie ca să-l citeşti. acuşi a terminat podeaua şi a început să scrie pe pereţi. pe dinăuntrul pereţilor adică, fiindcă mai e loc şi pe dinafară. după asta, va scrie pe tavan. uite-aşa s-a pictat şi capela sixtină - de un homosexual cam într-o rână. sigur, e greu de acceptat că făt-frumos e un scribălău nenorocit. maniac. inveterat. ca un onanist întârziat. şi abia atunci înţelegem câte ceva despre natura adevărată a zmeului. care e o ştimă a textului.

nu e altceva decât un echivoc periculos şi binecuvântat. cosânzeana nu e decât zâna cea bună a textului. muza care i-a inspirat nervul naraţiunii. fiindcă un basm nu e altceva decât o operă epică. nuvelă *science-fiction* din care androizii au evadat. scrisă de un android.
o cronică despre războiul din troia, purtat cu laseri şi sateliţi care fotografiază firul de păr al lui hector, mărit de o mie de mii de ori. în care calul troian e o navă cosmică din care extratereştrii lui patrocles au debarcat. o invazie la scară a unei planete care a involuat. nu, mai bine va fi un roman poliţist. în care cititorul este un detectiv mediocru. un hercule poirot de cartier. un arsène lupin care încearcă să afle câte personaje a omorât scribălău. ăla care stă pe scaun şi dă cu plaivazul. şi unde este cadavrul comun al personajelor, unde se află el îngropat.
încearcă să-l aducă pe diacon, grămătic sau mirean, ce-i ăla, cancelar, conţopist, funcţionar, notar, cartelator-programator, în faţa justiţiei. în care el, criticul literar, să dovedească limpede că avem de-a face cu un ordinar plagiat. un mizerabil plagiat după realitate. adică după opera divină. după istoria potirului lui graal. după roua cerului strânsă-n clepsidră şi-mprăştiată în partea asta puturoasă de sub-ceresc. în care eroul principal e-un metafizician. un filozof ratat cu intuiţii ezoterice.
el e dezlegătorul romanului divin. un iniţiat. un steiner de cartier, mai mic şi mai handicapat, preocupat de rebusuri antroposofice. un arjuna care a uitat de război şi s-a apucat de scris. în speranţa că scrisul l-ar putea mântui. deocamdată. deocamdată, el nu ştie că scrisul e un păcat: cel mai mare păcat. scrie, tu, prostule, scrie, că şi noi te-ncondeiem la Carte, îi zic unităţile din planurile superioare, înţelepţii-evoluaţi.

tu ţii contabilitatea lumii - şi noi contul celor ca tine. argonauţi plecaţi în căutarea unei lâni care nici n-a existat. asta e, voi scrie un eseu mitologic. Textul Revelat. Care va fi, de fapt, un poem de mari dimensiuni. o epopee în versuri cum n-a mai existat. un poem în proză care nici nu începe, nici nu se termină. un corp subtil autonom şi autarhic. o carte care să imite biblia. şi biblia ce-i? un poem? o istorie a unui neam şi a altor neamuri, ale căror limbi la babel s-au amestecat? un babel al genurilor literare, o capodoperă de interferenţă? un eseu despre înţelepciune? un roman care povesteşte în patru versiuni o crimă asupra unui iudeu care s-a născut prin femeie ori nu şi prin bărbat? un opus entropic, destructurat despre o moarte prin karmă de apă şi, apoi, printr-una de pământ?

o carte compusă, supraetajată, în care stilurile şi vocile s-au amestecat? o, vai, vai, nimic altceva decât o operă umilă. mi-a trecut prin cap să scriu o carte. o carte

simplă, fără de păcat. o carte pe care, cândva, s-o citească măcar un singur om. am visat să scriu o carte pentru un singur cititor. oricare ar fi acela sub soare. un cititor care să nu fi citit vreodată decât o singură carte: cartea mea. o carte mică. plecată. cu genunchii în ţărână şi în sare. o carte primordială. cartea de început a lumii. cartea nocivă. cartea fatală. cartea malefică. cartea aproape nehotărâtă spre bunătate. cartea fără un rând: cartea goală... şi abia după aceea vom chibzui asupra luminii dulci pe care o aruncă, în jur, gândul călugărului gheboşat peste masă, în timp ce el copia cazania.

PARTEA ÎNTÂI

LA BORDUL UNEI NAVE DE PE VREMEA LUI „GREAT EASTERN", MAL De MER

Edward J. Smith era un bărbat înalt, uscăţiv, dar puternic, bine făcut. Un pachet de muşchi şi îndrăzneală. Peste puţin avea să împlinească 62 de ani.
O vârstă la care orice marinar pune vâslele în cui. Era un cetăţean respectabil. Un ofiţer care avea peste treizeci de ani în slujba navigaţiei. Traversa Atlanticul de nenumărate ori, încă aproape chiar de pe vremea lui „Great Eastern". (La bordul lui „Great Eastern" colindase lumea şi Jules Verne). Faima de comandant neînfricat îi mersese înainte lui Smith şi bântuise cele două maluri ale Atlanticului. Smith era britanic şi, ca orice britanic de modă veche, suferea de mândria neţărmurită care îi adusese Angliei titlul de stăpână a mărilor. Se trăgea din satul Stoke-on-Trent. O localitate mică, dar orgolioasă, care hotărâse să-i facă, drept cadou la viitoarea sa aniversare, o statuie de bronz. Un Edward J. Smith turnat în bronz sever avea să domine satul, inspectând cu priviri circumspecte zona.
Consiliul comunal o comandase încă de multă vreme. Nici nu avea să coste prea mult, bronzul e greu, dar, Eddie Smith, se părea, că merita o asemenea cinste. Deja fuseseră vărsate fondurile pentru plata statuii.

Modelul se arătase mândru şi pozase cu energică râvnă. Steaua Albă lumina şi pentru el; căci era unul din cei mai merituoşi angajaţi ai companiei „White Star Line”. „Steaua Albă” fusese fondată la începutul anului 1870. De mai bine de patru decenii în branşa transportului de călători între America şi Europa, dobândise o unanimă apreciere. Peste 30 de nave de diferite mărimi şi destinaţii se aflau la dispoziţia companiei. Iar Edward J. Smith era printre cei mai vechi salariaţi ai firmei, dacă nu chiar cel mai vechi. El se îngrijea pentru ca simandicoşilor călători să nu le lipsească nimic. Traversarea nu era chiar o joacă de copil; ea dura multe zile şi călătorii aveau des ocazia să obosească, să se sature de mare, de hulă, de timpul uneori urât, sau să sufere de un soi de *mal de mer*.

Şi totuşi, cei mai mulţi erau mulţumiţi la bordul unei nave conduse de Edward Smith. Serviciile erau, în general, fără reproş. Smith avea, pe drept cuvânt, de ce să fie mândru. Şi visa, în secret, la statuia lui de bronz care, sigur, avea să troneze la intrarea în Stoke-on-Trent, ţeapănă, arătând cu o mână întinsă cătunul care avusese această unică şansă de a intra în istorie dând lumii un comandor de marină. Şi tocmai atunci, ca o încununare a meritelor sale, Smith J. primise oferta extrem de onorantă de a conduce în primul său voiaj, cel de inaugurare, o navă destul de mare, dacă ne gândim că ea măsura 269 de metri în lungime şi 28 de metri în lăţime. Este foarte adevărat că Smith J. n-a ştiut ce va conduce. Cum n-a ştiut ce elice îl va mâna spre alte zări şi de unde vine ea, cât de departe trăiau oamenii care o făcuseră, cât de miraculoasă poate fi o asemenea elice în jurul căreia, părea atunci, că se învârte întreg Universul. Ştia doar că, la montarea marii elice, mulţi oameni se tulburaseră rău şi unii chiar îşi pierduseră minţile din motive care rămăseseră necunoscute. Chiar el însuşi, Smith J., încercase fără spor să descifreze ce scria pe elice, într-o limbă pe care el n-o cunoştea - pe care nu o auzise niciodată. Lui Smith nu i-a trecut niciodată prin cap că se înhamă la cârma unei nave-mit, a unei nave-fantomă, care va străbate timpurile asemeni plânsetului celor patruzeci de mii de prunci ucişi de Irod. O navă care va fi mai celebră chiar decât arca lui Noe şi semănând aproape leit cu ea, care ar fi putut trece cu uşurinţă drept „Corabia Nebunilor". Vasul, cel mai celebru al tuturor timpurilor, ar fi putut purta în burta sa întreaga lume, adică cel puţin parte femeiască şi parte bărbătească din tot ce vieţuieşte pe pământul oamenilor, într-atât era de încăpător.

Înălţimea, de la mărul catargului la chilă, era de cincizeci şi trei de metri.

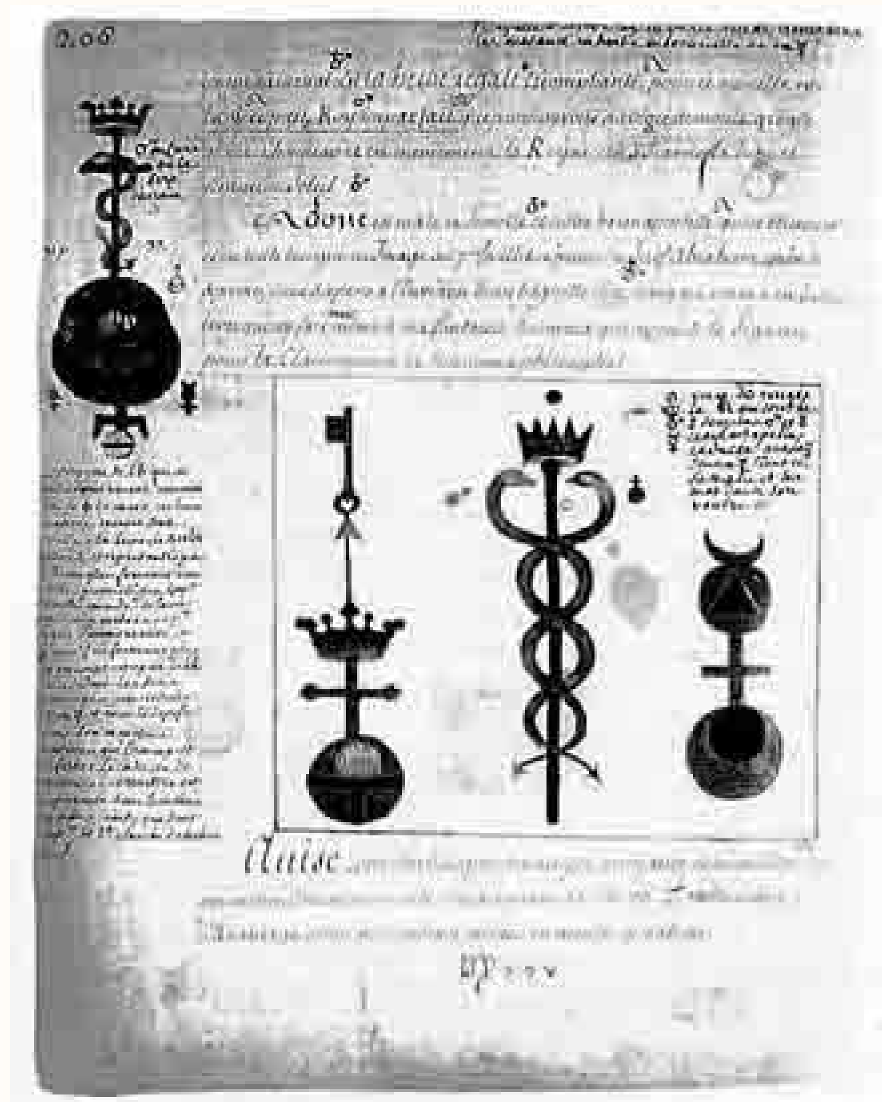
Asta o ştia Smith, desigur o ştia.

La fel de bine precum ştia despre cele 46.328 tone deplasament.

Avea în cap diagrama navei: plutea - dacă se poate pluti - cu peste 42 de kilometri pe oră.
Totuşi, J. Smith obosise: nava se construia mai bine de trei ani.
Chila fusese înjghebată la 1 aprilie 1909.
Construcţia însă durase mult, deşi la început urcase voios.
Coastele fuseseră trasate şi montate la 15 mai.
E adevărat că Smith traversase, între timp, de vreo cinci ori oceanul, cu o navă geamănă, dar mai mică. *Olympic*, aşa se numea, fusese construită în paralel şi terminată mai devreme.
La bordul său, Smith făcuse echipă cu secundul Wilde şi cu primul ofiţer (şeful echipajului), Murdoch.

GRIJILE UNEI STATUI

Consiliul comunal din Stoke-on-Trent era îngrijorat de marile întârzieri în realizarea statuii.
Fusese convocat pentru aceasta cel mai bun sculptor de pe o rază de şase sute de mile.
Sculptorul era cam gângav şi îi tremurau mâinile. Nu din cauza emoţiei, ci, mai degrabă, dintr-un tic.
Bronzul costase o avere, iar sculptorul ridicase comanda la o sumă de-a dreptul astronomică, cifră ce ar fi provocat oricărui contabil un accident cardiac, cu urmări imprevizibile.
Comandantul Smith J. avea burtă şi, desigur, acest lucru nu trebuia să se vadă când te uitai la o mândreţe de statuie care trebuie să reprezinte gloria satului natal.
Nici măcar chelia nu avea vreun sens să transpară pe fruntea înaltă a bronzului impunător.
Şi, în toiul acestei sărbători care se pregătea vârtos şi care avea, cu siguranţă, să se termine cu un ospăţ la care băcanii invitaţi-de-vază vor avea negreşit vreme să ciupească pe furiş văduvele florărese de părţile cele mai gelatinoase şi să dea pe gât cu temeinicie câteva zeci de stacane cu grog, bere sau vin aspru, se va cânta desigur un imn în onoarea comandantului Edward J. Smith care a avut meritul de a proiecta, cu un singur şut, Stoke-on-Trent în galeria satelor celebre.
Culmea era că o comună învecinată, înfierbântată la gândul că Stoke-on-Trent ar putea să intre în istorie şi ea nu, şi, în plus, datorită febrei pregătirilor pe care megieşii le făceau osârdios, îndrăznise să revendice şi ea un monument care să-l reprezinte pe comandorul Smith.
Tupeul oportunist al celor din Lichfield îi îndârjise în aşa hal pe cei din Stoke-on-Trent, încât între cele două comune, care trăiseră în bună vecinătate de amar de ani, era cât pe-aci să izbucnească un război cu furci şi topoare. Noroc că statuia era de-acum aproape gata; şi cei din Stoke-on-Trent n-aveau nici un gând s-o cedeze hahalerelor din Lichfield.

LINGURI DE LEMN ŞI LINGURI DE ARGINT

Nava minune fusese închiriată cu ziua pentru ca lumea să o poată vedea, să o atingă, să mângâie tabla mirosind a vopsea proaspătă şi a miniu de plumb. Admiratorii, cu destui bani în pungă să plătească biletul, puteau să mângâie mobilele întunecate şi lăcuite, de santal şi mahon, în luciul cărora îţi periai mustaţa, marmura albă din băile luxoase, făcute înadins pentru a te lăfăi.

Mai erau ferestrele cu vitralii înşelătoare care filtrau cu perfidie lumina inocentă a dimineţii. Candelabrele de cristal care strângeau în pâcla lor fumul din sala de joc şi răsuflarea aburită a crupierilor.

Pentru ca viitorii călători, care vor traversa oceanul, să-şi menţină trupul în formă, se inventaseră băile turceşti şi saunele; pentru cucoane simandicoase, covoarele persane cu treizeci de mii de noduri pe metru pătrat.

Marinarii chiar găseau timp să glumească pe seama covoarelor, spunând, cu umorul insipid al celor plictisiţi de mare, că mai multe noduri „prind” covoarele decât motoarele, deşi gluma nu se potrivea: erau pe una din cele mai rapide nave ale vremii.

Umbla vorba chiar, că elicele fuseseră turnate în mare secret şi nu veneau de unde se pretindea că ar veni, ci dintr-un foarte îndepărtat colţ al lumii, din celălalt colţ

al Europei. Că ar fi existat un atelier evreiesc undeva pe lângă Pontus Euxinus, cum îl numeau pe vremuri romanii, aşezat la câteva zeci de mile de vărsarea Dunării în Marea Neagră, într-un oraş în care toate neamurile din preajmă se amestecaseră abitir: armeni, greci, tătari, ruşi, ucraineni, ruteni, prusaci, macedoneni, bulgari, pomaci, leşi, lipoveni, sârbi, români, vlahi de la sud de Dunăre, turci, sirieni, libanezi, ce mai, de toate soiurile.
Oraşul, despre care se vorbea pe şoptite, era Covurlui, un loc unde numai cunoscătorii în ale marinăriei ştiau că se toarnă elice de cea mai bună calitate, făcute în atelierele lui Negro Ponte (exista şi o stradă cu numele ăsta), unde ţineau firma nişte fraţi evrei care se refugiaseră prin mai multe războaie.
Coacţionari, ca întodeauna când vorbeşti de Levant, mare şi navigaţie, se nimeriseră şi nişte grecotei, dar şi nişte italieni care-şi spuneau „PONTUS Nero”, nu se ştie de ce - iar de aici venea şi denumirea de „Negro Ponte”.
De unde moşteniseră ăştia tradiţia de a confecţiona aliaje atât de bune, era un mister pentru toată lumea.
Iar, ştiut este, tâlcul unei nave, cheia vitezei cu care aceasta se va mişca şi, în ultimă instanţă, se va putea salva primejdiilor care o ameninţă, sunt elicele.
Dar să ne întoarcem la nava propriu-zisă. Vesela eticheta sec toate categoriile sociale care aveau să-şi umple burţile la bord: la clasa lux - linguriţe de argint, la clasa a treia - linguri de lemn.
Titanic ieşise în larg, la primele probe, după 1 iunie 1911.
Belfast, oraşul care-i adăpostise construcţia, se deschisese ca o burtă de iapă care fată un mânz -gigant, gata să-şi arunce plodul în apele oceanului.

***

INVENTARUL BURŢII UNUI MAMUT

Între timp, Edward Smith se plimba cu mâinile la spate, nerăbdător, la marginea parapetului.
Marea se înălţa şi cobora abrupt apoi, undeva, la câţiva zeci de metri sub picioarele lui, încălţate în cizme negre, înalte, care călcau alternativ două continente: unul vechi, plin de inerţia tradiţiei, altul nou, fierbând sub puseul de febră al începutului.

Supraveghease îmbarcarea proviziilor pentru cursa inaugurală şi asta îl obosise îndeajuns.
Se încărcaseră astfel peste douăzeci şi cinci de mii de sticle cu bere şi cinci tone de zahăr. Treizeci şi cinci de mii de găini ouaseră într-un cadru festiv, special pentru cursa inaugurală.
Patruzeci şi cinci de tone de carne zăceau în burta

mamutului transatlantic, pregătite să se strecoare sub forma fripturilor, grătarelor, chifteluţelor, în cele peste două mii de burţi călătoare.

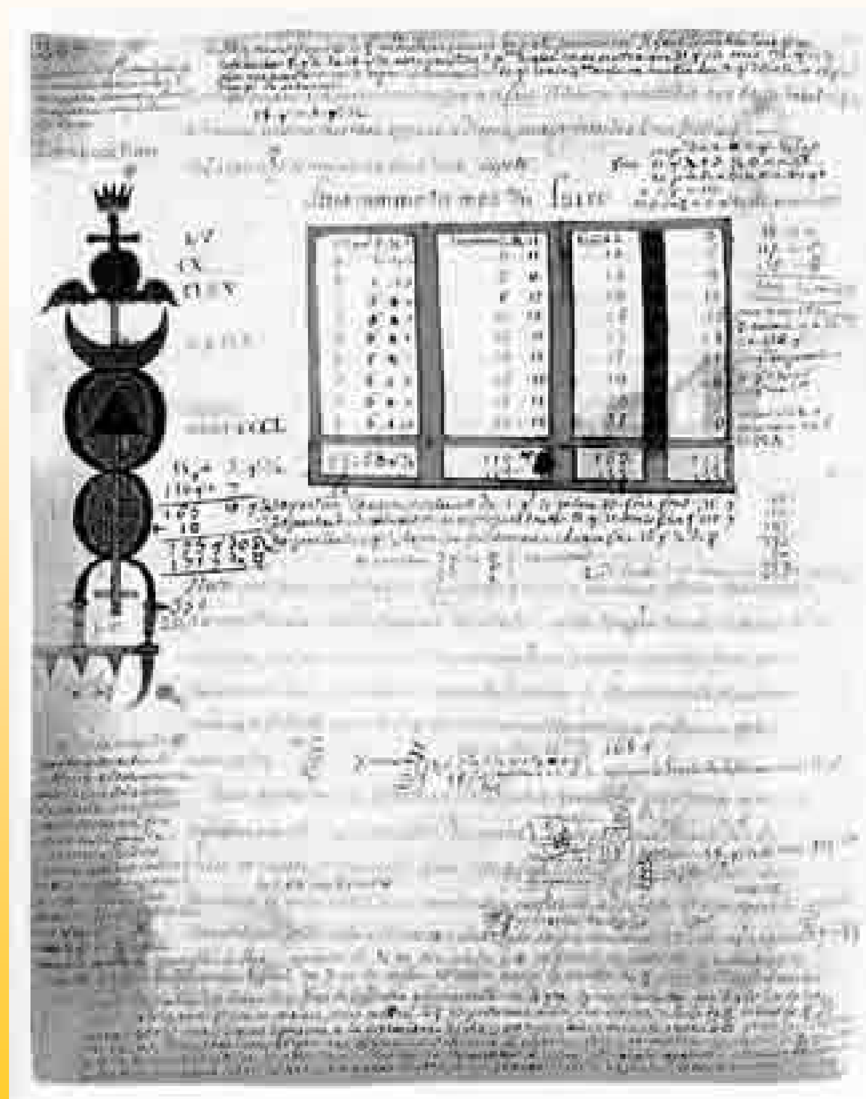
JURNAL

La 10 aprilie 1912, orele 13.00, avatarul corabiei lui Noe, Titanicul, părăsea şi el portul.
Sigur, ora 13.00 a fost un ghinion.
Şi ghinioanele aveau să se ţină lanţ.
Nava avea să sucombe în a treisprezecea zi.
O şandrama plutitoare. Un fel de hotel mişcător. Cu 762 de camere grupate în trei categorii, în care karma împinsese la pierzanie peste două mii de suflete. Două motoare alternative aruncau nava înainte îndreptând-o cu fiecare clipă mai aproape de deznodământul implacabil. Nişte uriaşi plutitori aveau să-l îngroape adânc sub platoşa lor de gheaţă.
Pe Titanic ar fi putut intra chiar mai mult decât încăpuseră atunci, la îmbarcarea în prima sa cursă: aproape trei mii de oameni.
Toţi aceşti pasageri ar fi avut întreg luxul pe care şi-l doreau, cu condiţia să plătească: un apartament costa în jur de 22.000 de franci.
Să aruncăm o privire înăuntrul unui astfel de apartament sau fie şi numai într-una din cabinele călătorilor.
Cabina nu e, de fapt, o simplă cabină amărâtă; e o cameră adevărată, destul de spaţioasă.
În locul cuşetei rigide şi incomode de lemn, ca în trenurile personale circulând bezmetic pe la marginile Europei, veţi vedea o mobilă luxoasă şi grea, cu părţi turnate din bronz masiv.
Dacă vă este frig, veţi putea deschide caloriferul. Dacă este întuneric în cameră şi nu puteţi citi romanele din producţia britanică a ultimului sfârşit de secol, veţi aprinde lumina, căci toate cabinele sunt electrificate.
Dacă vă este urât şi muriţi de singurătate, puteţi pune mâna pe minunatul aparat inventat de Edison şi puteţi telefona pe punte sau într-un apartament vecin; puteţi vorbi cu secundul Wilde sau cu comandantul Smith, pe care-l puteţi muştrului pe jumătate în serios, pe jumătate glumeţ, că nu v-a fost adusă încă cina, prânzul, micul dejun, gustarea, cafeaua, salata, vinul, frapiera, şampania, gheaţa, ceaiul, nota de plată, punga cu tutun, pachetul de ţigări, o sticlă de rom sau una de gin sau una de scotch.
Dar nu puteţi părăsi nava. Sunteţi, acum, corp din corpul ei.
Nu aveţi voie să uitaţi. Karma dumneavoastră este elementul apă. Sunteţi liberi, dar nu puteţi părăsi nava.

UN PASAGER PE TITANIC

Sunt un pasager pe Titanic. Am un suflet care îşi aminteşte.
Acum ştiu cine sunt.
Măcar asta şi tot m-a liniştit într-un fel.
Stau închis în burta acestui mare pachebot.
Ca Iona în burta chitului.
Ba nu, mai rău, pentru că în pielea lui Iona aş fi avut o şansă, ca o dată cu răsuflarea monstrului să ţâşnesc pe expiraţia uriaşului animal.
Aici sunt într-o cală cu un singur chepeng peste care apasă ceva foarte greu, ca o piatră de moară.
Am reuşit să-l ridic numai pentru o clipă şi să zăresc o lumină slabă, difuză. Se vede că asta e pentru mine proba întunericului.
Dacă aş reuşi să ies, să ridic numai atât cât trebuie chepengul pentru a mă strecura afară din închisoarea mea.
Şi nici nu-mi amintesc cum am ajuns aici.

Printre picioarele mele foiesc nişte gângănii.
Le simt.
Viaţa mea se consumă acum: am prea multe amintiri de nu ştiu unde.
Consumate într-o altă viaţă, într-o altă lume sau poate chiar în lumea asta, în viaţa asta.

Amintirile sunt un fel de certificat de identitate: poate chiar singurul; mai degrabă, nişte certificate ale unor experienţe pe care le-am trăit.
Am să încerc să fiu mai limpede: sunt, mai degrabă, suma iubirilor mele.

Adică nume: Carmen, Delia, Lidia, Dani (de doua ori Dani: adică mai adăugaţi una, sau, mai bine, pentru identificare să le denumim cu întreg numele).
Aş putea să le iau pe rând.
Poate ar trebui să le iau pe rând: iubirea de puştan, apoi cea de tinereţe, amorul fizic, iubirea împănată cu mult sex, ca un sport (cursele de automobilism, formula unu monte-carlo, raliul paris-dakar, să ne măsurăm sexele, al meu are 17,5, vaginul tău doisprezece centimetri).

SECREŢII VÂSCOASE PE SARAFAN ŞI CARNETUL DE ELEV

Da, şi îmi mai amintesc sarafanul ei şcolăresc (pe atunci se purta uniforma), ea era mignonă, avea un sarafan de fetiţă, şi mie îmi plăcea să fac dragoste cu ea în sarafan, să faci dragoste cu o elevă în costumul ei, în care profesorii miopi o scoteau la tablă şi pânza lui să se impregneze cu secreţiile noastre vâscoase, unite pe veci, era un triumf, ei bine, o sfidare, un fel de a striga: na, uite ce facem noi pe disciplina voastră şi pe carnetul de elev şi pe notele voastre, ne doare-n cur de toată parodia pe care o regizaţi în fiecare dimineaţă, după un orar strict - şi era un reflex al setei noastre de libertate, când toate instituţiile publice adevărate, cârciumile închideau cel târziu la orele şapte din amiază şi poliţiştii umblau câte trei sau patru pe străzile subversive ale municipiului nostru, adâncit în nesimţire.

Nouă nu ne păsa.
Aveam o stradă a noastră, se chema strada Cazărmii, pe care ne plăcea să ne plimbăm şi ne plimbam în fiecare zi pe ea, îi spunea aşa pentru că fusese pe-acolo o cazarmă, regimentul unşpe Siret - spunea mama, pe timpul primului război mondial, acum nu mai era nimic, se dărâmase tot, şi pe-acolo se duseseră lupte, era o stradă paşnică, cu tei în convalescenţă, dar şi foarte mulţi castani, mie-mi plăceau mai mult castanii, cu florile lor aşezate în piramide, era o stradă lungă, începea chiar de la Dunăre şi se risipea spre centrul unui cartier amorţit, de case mai vechi, se găseau aici cam vreo patru sute de case pe o parte şi pe alta a străzii.

Şi pe Cazărmii stătea ea, la un număr cu soţ, un număr întreg, nici măcar nu ştiu de ce-şi alesese numele Bumbi, bumbi însemna un fel de nastur, din acei care, de obicei, se pun pe la hainele ţărăneşti, la bundele

înflorate.

Liceul la care învăţa ea era ascuns într-un pâlc de plopi. Cu frunzele şi ramurile lor uscate se făcea focul regulat, de două ori pe an, primăvara şi toamna, în timpul orelor de sport, balul bobocilor se ţinea la fel de regulat, la mijlocul lui octombrie, în sala de sport, de unde se scoteau spalierele, se montau boxele, se aducea staţia şi se strângeau saltelele cu grijă, în colţul cel mai puţin umed, ca să nu mucegăiască toată săptămâna în care durau pregătirile şi, mai apoi, în săptămâna care dura mahmureala post-îmbobocelii.
Liceul avea o plăcuţă memorială la intrare şi purta numele unui revoluţionar paşoptist, unionist, fost ministru în guvernul lui Cuza şi-n guvernele următoare, cu importante contribuţii la cucerirea independenţei de stat, după războiul ruso-turc din 1877, cel care a fost autorul memorabilelor cuvinte cu „suntem o naţiune de sine stătătoare”, etcetera, etcetera - şi pe care, în general, elevii îl recunosc în cărţile de istorie după barba sa venerabilă care umple poza.

Cami fusese virgină şi pierduse lucrul ăsta într-o zi de luni, pe la ora 12, în august (zodia Fecioarei nu i-a priit, pesemne).
Fusese o zi cu vreme frumoasă şi mi-am spus mereu: mâine începe toamna.

Peste zece zile avea să fie ziua mea şi aveam toate şansele să împlinesc nouăsprezece ani.
Când mă liberasem din armată, băieţii avuseseră grijă să mă tundă atât de scurt, încât să nu-mi crească părul ca lumea nici în trei luni, iar peste alte patru zile trebuia să încep cursurile unei facultăţi din care aveau să-mi rămână în cap doar epurele Geometriei Descriptive şi ale Desenului Tehnic.

PASAGER CLANDESTIN

Am reuşit, cu greu, să ridic chepengul şi să ies pe punte. Cred că deasupra chepengului era un butoi cu un lichid uleios: i se vede şi acum urma, un cerc uşor ruginit, dar în urma căruia nu poţi ghici ce-a fost în locul acela, care era voluminosul obiect ce mă ţinuse sechestrat în cală.
Trebuie să mă furişez cu destul de multă discreţie, deoarece am văzut cum sunt trataţi aşa-zişii pasageri clandestini: admonestaţi de marinari cu scatoalce serioase şi puşi la cele mai dure şi scârboase corvezi, cum ar fi umilinţa nesfârşită a spălatului santinei. Corvezi pe care îndeobşte le fac cei mai nenorociţi din echipaj sau câte un mus de ocazie.
Voi fi, aşadar, precaut.
Voi ieşi numai noaptea şi nu mă voi aventura direct pe puntea de promenadă.

Nu-mi rămâne decât să par un călător misterios; tot nu-mi aduc aminte cum am ajuns aici.
Pare mai degrabă că am fost urcat cu forţa sau împins de o imperioasă nevoinţă, fără de care nu aveam scăpare.
În schimb, dintr-o cabină deschisă, am şterpelit ceva cărţi.
De obicei, recunosc, nu fur, dar acum n-am rezistat tentaţiei.

Să ne salvăm sau nu?
Asta e întrebarea.
Să alergăm către vestele de salvare şi să le îmbrăcăm, încheindu-le cu conştiinciozitate până la ultima cureluşă?
Să încercăm să ne mântuim?
Să alergăm către bărcile de salvare priponite-n parâme şi gata de dat la apă?
Unde s-au urcat deja cei mai destoinici, cei mai venerabili, cei mai neajutoraţi, unde sunt chipuri pe care le-am mai cunoscut şi altfel, le-am văzut în filme, le-am contemplat în cărţi?
Sau, mai degrabă, să ne amintim cuvintele celui care spune fără tăgadă:
- Adevărat vă spun, cei ce vor ţine la viaţa lor şi-o vor pierde, iar cei ce vor fi gata să şi-o piardă, o vor câştiga.

Cel mai greu este că nu ştim când vine aisbergul.
Dacă nu cumva a şi venit.
El vine ca furul. Să ne ia.
El vine ca furul, să lovească burta chitului care ne slujeşte drept mormânt în timpu' vieţii.
Că ştim noi prea bine ce ştim:
- Toate mormintele din timpu' vieţii sunt provizorii.
Iac-acuşi, acuşi-acuşica vine şi momentul salvării. Problema salvării. Dihonia salvării. Schisma salvării. Dar cum să te salvezi, dacă nici nu ştii ora la care se întâmplă (s-a întâmplat?) ca vasul să se lovească de aisberg, ca limba clopotului de corpul său din bronz?
Abia atunci, se spune, aisbergul bate ora exactă.

PARTEA A DOUA

Nu demult s-a întâmplat o mare tulburare la o fabrică de plase pescăreşti, ceva care a uimit lumea peste măsură. A venit, pe neaşteptate, ca din senin, o comandă de clopote. Nu se mai fabricaseră de multă vreme clopote, pentru că, după ce vremurile se schimbaseră, prin 1950 noua putere se dispensase cu dezinvoltură de biserici.
Hotărât lucru, nu toţi aveau mitologia salvării.
Nu trăiau, ca dintr-o hrană chinuitoare de fiecare zi, din obsesia salvării.

Câţiva oameni semnaseră facturile pentru zece clopote care aveau să toace la cimitirele noi ce răsăriseră în afara oraşului, lângă bălţile Mălina, Cătuşa, cimitirul „Traian" şi „Eternitatea" - şi la bisericile lor fără popă şi fără capelă, care ţineau morţii afară, în ger, până aceştia deveneau din sticlă casantă.

O altă tranşă de clopote era destinată, se pare, pentru mănăstirile din nordul Moldovei, care mai putuseră şi ele, cum-necum, să supravieţuiască.
Şi directorul întreprinderii de plase, Sevcenco, după ce se gândise mult la asta şi se frământase cum să facă, l-a chemat pe şeful atelierului de lăcătuşerie şi i-a zis:

- Nea Mircea (Mircea Banat îl chema), în fundul curţii de la atelierul dumitale de lăcătuşerie, am auzit c-a fost, cândva, un atelier de clopote.
- Dom' director, i-a răspuns maistrul, apoi aiasta ce-mi spui dumitale e o chestie veche de v'o cincizeci de ani. Atelieru' o funcţionatu' până pân vremile de la nouă sute patruşase. Acu' suntem în optzeşase. Cine mai ştie ce s-a ales de el, că el, ca şi fabrica, o fos' proprietatea unui industriaş. Noi nici nu ştim în ce stare se afla atelieru' de clopote când o fost astupat cu ţărână şi pietre şi îngropat. Într-un capăt al atelierului nost', ăla dinspre Dunăre, ce i se mai văd urmele de la intrare, cu grinzile surpate, că era pe sub pământ făcut. D-apoi ci păcatili noastri să facim noi acuma cu coşmelia aceea dărâmată?
- Apoi îi musai, nea Mircea, a continuat directoru', să facem clopote aici, la noi. Avem de turnat pe contract zece clopote şi, mai pe urmă, încă zece.
- Da' cum să ne apropiem noi de hruba asta, unde n-a mai călcat picior de om de zeci de ani? Că la toţi muncitorii li-e frică să nu-şi uite tigva pe-acolo, când le-o mai trece prin cap să mai iasă şi afară. P-ormă, să ştii, oamenilor li-e cam frică de clopote.
Directorul a rămas însă neclintit în cererea lui.
Chiar dacă s-o prăbuşi cerul şi pământul, ăsta era un lucru care trebuia făcut chiar înainte de Sfârşitul Lumii.
Argumentele lui erau mai mult sau mai puţin trase de păr: că, iaca, noi ce-o să ne facem, c-au ruginit toate clopotele din oraş, au răguşit, s-au învechit şi s-au hodorogit şi n-o să treacă mult timp până ultimul dangăt are să se stingă, iar morţii vor fi duşi pe neştiute la biserică, vremurile sunt tot mai grele, fabrica merge în pierdere, ustensilele de pescuit nu prea mai au căutare, nu prea le cumpără lumea că s-au tot pus o groază de legi aspre pe capul pescarilor, asta cu clopotele ar fi o afacere, se cer tot mai multe clopote în ultima vreme.

Maistrul nu părea să cadă de acord.
- În plus, a mai încercat un ultim argument maistrul Mircea Banat, la început atelierul ăla vechi şi prăbuşit nu fusese pentru turnat clopote, deci n-avea, acolo jos, toate formele trebuincioase pentru a relua tradiţia clopotarilor. Şi nici schiţele şi planurile locului nu mai sunt, s-au pierdut, dacă ne-apucăm de săpat ca bezmeticii şi dăm ca dobitocii peste un perete sau peste un tavan şi îl prăbuşim cu totul sub dărâmături şi ruine?

- Da' pentru ce mama mă-si fusese făcut?
- Pentru elice de nave. Că şi elicele din bronz pentru nave tot aici se turnau. Şi primul, care ţinuse atelierul aici, fusese un grec, iar pă vremea aia, păn anii '912, atelierul nu era chiar un atelier, ci chiar o făbricuţă. Şi grecului i se dusese vestea că-i cel mai meseriaş

turnător de elice din lume.
Avea o echipă de muncitori pestriţi, de toate neamurile, care greci, care norvegieni, care suedezi, care englezi, care români.

Şi zice legenda din bătrâni, aici s-au fost turnat elicele Titanicului, care acum odihnesc pe fundul mării, ruginind sub straturile îngheţate de apă. Mai mult, ăla, care fusese aici proprietar după grec, mai trăieşte încă şi, la băutură, odată, mi-a spus unu' din secretele lui cele mai mari. Zicea ăsta că aliaju' pentru făcut clopote tot din bronz se toarnă şi el seamănă foarte mult cu cel pentru turnat elicii. Acum e drept că moşu' ista, Ahasverus Ahasverian îl cheamă, pare cam nebun, dar orişicum, merită pomenit ce zice el, că atunci, când Titanicu' s-a izbit cu elicea de aisberg, a sunat ca un clopot.

... Şi, până la urmă, s-au apucat oamenii de săpat.
Dar nu s-au învoit până nu a venit unul care a avut sânge-n boaşe, să sape el primul ca să facă o galerie.
A săpat Sotir ăsta două zile, maistrul şi directorul au zis că-l pontează dublu, ca în zile de sărbătoare şi că-i pompează ore suplimentare toată luna şi-o să ia un porcoi de bani de-o să se-ngroape pe urmă în băutură, o să vină şi-o să le pupe mâna, or să-i dea şi o lună liber, numai să iasă viu dinăuntru şi s-apuce să bată grinzile care ţineau în spinare tavanul atelierului vechi.
S-a apucat ăsta şi dă-i, şi dă-i, a scobit o intrare, cât statul de om, în molozu' atelierului; intra pe urmă ca o cârtiţă, cu lopata lui, cea cu planşeu lat de lemn, şi căra molozul şi pământul afară.
Râcâia pământul cu cazmaua, se mai orienta, săpa, pe urmă dădea înapoi, dându-şi seama că a nimerit iar peretele şi nu pe-acolo este intrarea.
Iar ştabii, cei doi, directorul şi maistrul, treceau pe-acolo de vreo zece ori pe zi, ca să vadă cum mai avansează mersul lucrărilor.

Pe lucrător, zărghit cum era, îl apucase şi pe el nebunia, de n-o mai ştergea de aici nici noaptea, la nevastă, c-avea nebunul o nevastă, Lia, şi copii.
Sotir mânca şi se culca peste noapte în biroul maistrului; uneori se mai scula şi noaptea şi săpa.
- Am s-o fac, am s-o fac cu orice preţ, zicea el oricui ar fi vrut să-l asculte, dar vorbind parcă mai mult pentru sine, mormăind.

* * *

Sotir a aflat de la Mircea Banat că e unul în viaţă care ar putea să-i spună despre ciudata ştiinţă a clopotelor şi eliciilor care se turnau pe vremuri. Mircea Banat a ezitat ceva timp până să se hotărască să-i spună. Nu ştia

dacă face bine sau rău.
Dar până la urmă i-a spus. Şi l-a prevenit: moşul e cam zărghit, cam nebun - după cum zice lumea - şi trage să moară.
- Nu poţi pune temei pe ce-ţi spune un zurliu de moş, gata să-şi dea ultima răsuflare, nu-i aşa ? - a argumentat maistrul Banat.
Sotir l-a privit oarecum mirat. Şi, la urma urmei, de ce nu s-ar putea?
După ce că se ştiu, din păcate, atât de puţine lucruri despre bârlogul meşterilor de altădată, de ce să nu-l întrebe? Ar fi fost o şansă, poate singura, de a afla cum lucrau, cum turnau clopotele, dincolo de ce ştie ştiinţa de astăzi, care a rupt dureros tradiţia cu cea de altădată, iar acest lucru s-a întâmplat atunci când s-au schimbat lumile.
Banat i-a spus, totuşi, să fie precaut. L-a atenţionat că moşul e nebun şi nu lasă să intre la el pe oricine, ba mai mult, îi face, pe cei care cutează, să-şi cam muşte unghiile. Cum anume, maistrul n-a mai vrut să spună, s-a codit să mai adauge până şi cel mai mic cuvinţel, ca şi cum ar fi fost vorba de un lucru oribil, care, o dată spus, atrage asupra celui care o spune un stigmat neîndurător.
A consimţit însă ca să-i dea adresa moşneagului, care locuia pe o stradă paralelă cu Dunărea. A plecat apoi şi s-a plimbat mult timp pe faleză. Pescarii cu jumătate de normă pe malul Gârlei, cum îi spunea toată lumea fluviului, Marea Gârlă, ieşiseră deja să-şi îndeplinească raţia de seară la stat şi căscat gura în aşteptarea bibanului şi cărăşelului. A trecut pe lângă vasul bar-hotel „Libertatea”, acolo unde ştabii îşi duceau curvele lor de lux, ca să le cheltuie bănişorii, în cabinele tapetate cu oglinzi extravagante şi mochete aurii.
Bricul „Libertatea” a fost multă vreme un miraj şi pentru Sotir, asta se întâmplase când era mai tânăr. Acolo se întâmplau şi se povesteau toate orgiile oraşului. Cu bricul miraculos nu concurau decât bairamurile din pădurea Gârboavele şi zaiafeturile studenţeşti din taberele de lângă castrul roman de la Barboşi.
Târfele de lux de la Bric erau cele mai extravagante din tot oraşul. Umblau cu haine strălucitoare şi cu unghiile vopsite moviu, ca nişte mici lămpaşe purtate de mineri concediaţi.
Ce se întâmpla acolo, era un mister pentru tot oraşul. Şi întreg burgul jinduia fierbinte, cu toţi ochii săi, cu toate mâinile şi picioarele sale multiple, să petreacă măcar o noapte în vaporul miraculos, cu cabine căptuşite în pluş vioriu şi coridoare nesfârşite, îmbrăcate în piele brună.
Când te îmbătai, povestea unul din prietenii lui Sotir, te speriai îngrozitor, văzându-te reflectat în toate oglinzile acelea de pe pardoseală şi de pe tavan. Mulţi simţeau că zboară şi pluteau deasupra fluviului mohorât pentru

câteva secunde, după care se afundau în apa de unde, cei mai mulţi, nu mai aveau cum să iasă niciodată.
Şi gagicile ajungeau mai repede la orgasm, văzându-se ca nişte insecte imposibile, proiectate pe tavan, cu picioare frântate în oglinzi, arcuindu-se pe după fundul păros al partenerilor cu sfinctere dilatate de extaz.
Aşa a simţit, Lulă, unul din prietenii lui Sotir că zboară, prima oară în viaţa lui de când părăsise copilăria.
- Pen'că în copilărie e uşor să zbori, poţi zbura în fiecare zi, în fiecare noapte, ai sufletul uşor, încă nu a coborât cu totul sub piele, încă nu s-a învârtoşat şi s-a îngreuiat de păcate, spune Lulă.
După aia însă e mult mai greu. Mult mai greu, continua Lulă. Ai nevoie de afurisitele, pârdalnicele oglinzi ale vaporului desfătărilor - şi abia acolo simţi că zbori, că mai părăseşti o dată pământul - şi atunci nici nu-ţi mai vine să te întorci, spun drept, de-aia şi se găsesc mulţi înecaţi în jurul bricului „Libertatea”, sunt cei care au jinduit să zboare şi n-au mai apucat să se mai ridice de la nivelul solului decât, poate, încă o clipă. Aşa a fost, fără îndoială, şi cu Titanicul.

Sotir a evitat să ajungă pe vas, deşi a jinduit, în secret, să o facă.
Cel mai mult îl intrigau poveştile acelea fără capăt şi noimă, dar şi fără credibilitate. Cică, noaptea, poate nu în toate nopţile, dar, oricum, măcar de câteva ori pe săptămână, vaporul o ştergea de la locul său şi se întorcea abia dimineaţă, ca o curvuliţă tânără care o şterge de acasă fără învoirea părinţilor, ca să-şi desfete trupul cu cât mai multe plăceri nepermise.
Dar nimeni nu îl văzuse niciodată lipsind de pe chei, în fiecare dimineaţă, dacă voiai să faci *jogging*, chiar de la răsăritul soarelui sau să te plimbi pur şi simplu, îl regăseai acolo, la locul lui, parcă picotind obosit în lumina palidă a zorilor.
Lulă avea şi el, bineînţeles, o poveste cu o escapadă a vaporului.
El însuşi spunea că e un vapor ciudat, care se comportă noaptea pe mare ca o navă fantomă. Pe punte nu vezi nici un picior de timonier, iar în sala maşinilor, deşi se aude acel familiar huruit al motoarelor în marş, nu umblă nici o mutră de motorist.
Cine conduce vaporul, e greu de ştiut. Cei mai nebuni spun că elicea ar fi fermecată, s-ar putea învârti şi singură, dar aceştia, desigur, trebuie că mint, pentru că nimeni nu văzuse o elice atât de firoscoasă, încât să o ia razna, de una singură pe mări.
Iar nava merge cu o asemenea viteză, continua Lulă, de parcă ar zbura pe ape, de parcă nici n-ar atinge decât, poate, foarte uşor, suprafaţa apei. Ne povestea că, într-o singură noapte, a ajuns la Constanţa, apoi la Varna, la Burgas, pe coasta bulgarilor, a trecut peste plăjile Nisipurilor de Aur şi s-a oprit tocmai hăt, departe,

în porturile greceşti, prin Salonic sau chiar în Pireu.
Spre dimineaţă, când era cu capul mahmur, a încercat să se trezească din băutură şi a ieşit pe covertă să se mai aerisească niţel.
Şi atunci, a văzut vasul zburând, vasul zburând pur şi simplu, vasul literalmente zburând. Şi, fireşte, ca unui copil oligofren, nici nu-i venea să-şi creadă ochilor, a pus totul pe seama băuturii. Şi-a zis: blestemaţii ăia de chelneri, parcă nici nu ştii ce-ţi toarnă în pahare, până te-mbeţi rău şi o iei razna.
O dată ajuns pe covertă, l-a apucat ameţeala, văzând cum stelele se învălmăşesc în faţa ochilor săi. Şi parcă era şi mai aproape de stele, zice.
Când a ajuns acasă, dimineaţa, după ce-a plecat de la vapor, a luat harta Balcanilor să se uite prin ea şi a încremenit, văzând că zburase câteva mii de kilometri într-o singură noapte, cu un vapor bezmetic.
Nimeni nu l-a crezut pe Lulă, dar toţi, superstiţioşi, şi-au scuipat în sân, cu teamă şi cu frisoane.
- Am regretat doar că n-am avut la mine un aparat de fotografiat sau o cameră de filmat, s-a mai mulţumit să completeze Lulă, fără prea multă convingere, băgând de seamă că toţi îl tratau de parcă ar fi spus o gogoriţă.
- Asta-i prea gogonată, a observat unul.
Dar Lulă s-a înfuriat şi a ţinut-o pe-a lui:
- Am zburat, bă, să ştii c-am zburat.
Şi a adăugat un argument care să-i întărească spusa şi

să-i taie lu' ălălaltu' chefu' să-l mai contrazică:
- Dacă nu-ţi vine să crezi, rămâi vreme de o lună, noapte de noapte, la bordul vaporului. Pe urmă vedem noi, câtă snagă ai în tine.
Atunci au tăcut toţi, dar Lulă a rămas cu mare amărăciune în inima lui, că nu-l credea nimeni.
Tare i-ar mai fi plăcut să le-o dovedească el, să le arate că aşa e, că are dreptate.
Numai că n-o să apuce, nu prea are cum. Va rămâne în cap doar cu imaginea pe noapte a porturilor greceşti, cu căsuţele lor invariabil văruite într-un alb impecabil şi contrastând cu siniliul întunecat al mării.
Îşi amintea şi acum râsetele de pe vapor şi pe chelneri servind ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, ca şi cum ar fi stat pe loc.
Fetişcanele îşi dădeau, în hohot, capul pe spate.
Corpul lor mlădios şi tânăr nu era ascuns decât de o bluziţă sau o rochiţă scurtă, cu bretele, iar în spatele bretelelor se ghicea încă bronzul, semn că sunt neruşinate până la Dumnezeu şi că fac plajă fără sutien.
Aceleaşi fete puteau fi văzute pe plaja Cocuţa, de vizavi de oraş, peste Dunăre, unde nisipul era molatec ca al mării, iar plaja în trepte, chiar şi atunci când intrai în apă trebuia să mergi vreo zece metri, loc unde te puteai zbengui în voie, fără ca apa să-ţi treacă de umeri.
Sotir mergea împreună cu Lulă la plajă şi le sorbea din ochi, asta se întâmplase când era mai tânăr, nu era căsătorit, iar mareea sângelui îi bubuia în urechi, în fiecare noapte.
Trupul lor brun, de zgâtii, îi dădea fiori. El se aşeza cu fundul în apa de jumătate de metru şi se lăsa să stea pe apă, numai şi numai ca să vadă de aproape trupurile lor atât de bine perpelite în coaja soarelui.
Apoi se arunca în apă şi înota pe lângă ele, pe sub ele. Dacă nu era apa tulbure şi mâloasă, putea chiar să se uite de jos, de sub ele, ţinându-şi respiraţia, la sânii lor fără sutien, bine cabraţi, ridicându-se, pulsând şi înotând pe sub apă, ca nişte capete de ţestoase evadate de sub carapace.
Uneori, în nebunia lor năvalnică, ele îşi scoteau şi slipul, dornice de a se lăsa în voia talazoterapiei sexuale, numai aşa, ca să le intre valuri mici pe la locurile lor secrete şi să le provoace delicii orgasmice.
Un hedonism primar, simţea Sotir, îi împingea pe unii spre alţii, să se studieze, să se bănuiască, să se insinueze unii în intimitatea celorlalţi.
Uneori, lucrurile astea se întâmplau şi în zile de lucru, când, la începuturile meseriei sale, Sotir o mai ştergea de la fabrică. Sărea gardul cu nonşalanţă şi nu se oprea decât pe terasa restaurantului „Pescarul”. Acolo îşi turna pe guşă două beri, până când se răcorea, iar de acolo pleca pe faleză, încet, ca şi acum, ca să ajungă la

bacul de ora unu după-amiaza, care trebuia să-l treacă pe malul celălalt. Slipul îl avea pe dedesubtul blugilor, iar în geantă ţinea întotdeauna un fel de rămăşiţă a unui cearceaf cu flori aprinse pe fond galben. Ierburile încinse miroseau minunat şi îi excitau nările.
Dura cam jumătate de oră plimbarea, ca şi acum. Uneori, dacă mergea prea agale, putea să facă şi trei sferturi de oră. Apoi, tărăgănându-şi picioarele bete de canicula de aproape patruzeci de grade, intra în clădirea simplă, văruită, a agenţiei de bilete a bacului, cu aceleaşi reclame afumate pe pereţi.
Cerea un bilet, iar vânzătoarea de la ghişeu îl întreba cu un glas gâjâit dacă e dus-întors. Dus-întors, răspundea invariabil, mai ales că, de altfel, Sotir nu-şi amintea decât în puţine rânduri să fi părăsit oraşul.
Apoi se îmbarca pe bacul vechi, care se legăna în adâncitura ţărmului semănând cu un golfuleţ liniştit de mare.
În douăzeci de minute, bacul o ştergea conştiincios până la malul celălalt, aştepta o jumătate de oră, pentru ca să se întoarcă încărcat cu un nou transport de porci, păsări, vite, oameni, dacii şi varburguri rablagite.
Cum trecea dincolo, Sotir se aşeza la soare şi se dezbrăca, se ducea la chioşcul de pe plajă şi îşi mai cumpăra o bere. Nu se uita prea mult după cunoscuţi, cu toate că nu putea părea o persoană nesociabilă, dar gândea că, dacă sunt ceva amici pe-acolo, negreşit au să-l repereze ei primii, nu trebuie să se obosească aici, nici măcar cu aşa ceva.
După ce se încălzea ca un burlan, consimţea să se arunce în apă şi să contemple de jos torsurile fetelor care îşi răsfirau părul de la subţioară (cele nedepilate), dând din mâini ca apucatele şi încercând să înoate broşteasca.
La toate astea se gândea, îndreptându-se spre casa bătrânului Ahasverian, despre care îi vorbise maistrul Banat şi parcă regreta că nu e o zi atât de liberă şi nici el nu mai e atât de tânăr şi lipsit de griji, încât să mai întreprindă o escapadă dincolo de Dunăre - şi să stea toată ziua acolo, până târziu, până răsar stelele pestriţând cerul întunecat. Pescarii erau la locul lor, nebărbieriţi şi duhnind a rachiu de tescovină.
Se făcea încet, încet, o bucată de seară, iar pescarii Marii Gârle îşi trăgeau, poate pentru ultimele dăţi, năvoadele afară din apă, pufnind nemulţumiţi. În seara asta aveau să mănânce nimic altceva decât puţinii obleţi pe care îi prinseseră şi aşa cu chiu cu vai.

***

Casa lui Ahasverian era o dărăpănătură în care, cel puţin dacă o priveai dinafară, îţi era şi frică să intri. Arăta ca un ochi mare, holbat spre ceva, spre

nu-ştiu-ce.

De departe, Sotir ghicise că aceea e casa, semăna cu un huhurez care nu avea nici un chef să fie deranjat din bârlogul lui, încropit într-un frunzar. Iederă abundentă şi o boltă de viţă de vie acopereau aproape cu totul casa moşneagului.

Sotir se apropie de poartă şi bătu de câteva ori. Gestul se dovedi inutil.

Abia apoi zări soneria şi atunci apăsă pe butonul mare, albastru. Butonul provocă un zgomot aproape imperceptibil.

Sotir se gândea că, dacă abia îl aude el, sorţii erau minimi ca să-l audă şi un bătrân rablagit care, poate, nici n-are chef să se sinchisească din casă pentru oricine. În cele din urmă încercă poarta şi aceasta cedă cu stoicism.

Înaintă pe aleea cu viţă şi struguri deja copţi, negri, poama câinelui. I se făcu poftă şi gustă. Strugurii erau încă pe jumătate acri, semn că se coceau târziu, cum era altfel de intuit şi după culoarea lor ce nu atinseseră negrul intens şi cătrănit pe care îl are soiul ăsta de poamă, atunci când e numai bun de băgat în gură.

Aleea lăsa pe stânga şi pe dreapta o grămadă de flori şi plante stranii, pe care nu le mai văzuse niciodată. Erau plante tropicale sau subtropicale, cu frunze aciculare sau cu rezervoare de apă ce le transformau într-un burduf. În verandă, unde pesemne iarna era mai cald, erau şi cactuşi de diferite mărimi, lucru care îl surprinse plăcut pe Sotir. Cactuşii făceau parte dintre florile lui preferate. Dar florile astea, stranii îl deconcertau un pic, înclinând să spună ceva despre bătrânul care zăcea, pesemne, dincolo de veranda umbroasă.

Cu uşa, realiză mai repede că trebuie să procedeze la fel. Bătu doar de două ori şi, după ce aşteptă un timp destul de scurt, intră apăsând ferm pe clanţă.

Casa îl făcu să înlemnească de-a dreptul.

Pe mesele de lângă fereastră erau numeroase borcănaşe cu homunculi, etalându-şi malformaţiile şi corpul lor cu o peliculă uşor albăstrie, dată de spirtul medicinal sau formolul în care fuseseră îmbălsămaţi.

Cum îşi coborî privirea spre podea, îşi dădu şi mai bine seama de insolitul casei. Podeaua era un geam transparent, sub care era harta pământului, desfăşurată. Din loc în loc se găseau steguleţe roşii, ca pentru a însemna ceva. Steguleţe roşii erau, remarcă el, în Grecia, în Ierusalim, în Armenia, în Italia - iar mai mult nu apucă să ţină minte pe de rost.

Părea ca harta unui general înainte de luptă, în care se punctează locurile importante ale bătăliilor care urmează să aibă loc.

Şi la fel constată că era şi tavanul, atunci când îşi ridică ochii. Era un tavan care reflecta cerul de noapte, cu toate constelaţiile lui, atunci când soarele coboară spre orizont, iar lumina sa sufocantă îţi îngăduie să vezi

lumea, cu stelele ei reci şi cu micile puncte semănând cu nişte înţepături de seringi în pielea unui bolnav incurabil.
Sotir bâjbâi prin casă şi nu îl găsi pe bătrân decât în cea din urmă cameră, întins pe pat şi horcăind din când în când. Când îl văzu, Ahasverian se sculă în capul oaselor şi se rezemă de o pernă.
- Dumneata ai fost, pe vremuri, meşter de clopote? - întrebă, într-o doară, Sotir.
- Am fost, însă e mult de-atunci, răspunse moşul, sfredelindu-l cu ochii lui pe jumătate serioşi, pe jumătate batjocoritori.
Bătrânului îi tremurau în mod evident mâinile şi n-ar fi fost în stare să ţină în ele nici măcar o cană cu ceai decât cu foarte mare greutate.
- Maistrul Mircea Banat m-a îndrumat către dumneata, rupse din nou tăcerea Sotir. Chiar mi-a zis că ştii meseria asta şi secretele ei. Dar, dincolo de asta, aş vrea să ştiu cum putem intra în vechiul atelier. Acum s-a surpat şi nu îi mai putem da de urmă, iar planurile ne lipsesc cu totul. Nu ne-a mai rămas decât o soluţie: să ne spună cineva din gură, cum şi ce fel.
Bătrânul stătea rezemat de tăblia patului vechi şi se opintea să-şi oprească clătinatul involuntar al buzelor.
- Eşti sigur că vrei să fii meşter de clopote? - îl întrebă pe musafir.
- Cred că aş putea, dar nu ştiu cât de bine m-aş putea pricepe fără să prind meseria de la cineva care a mai făcut-o cândva - veni răspunsul, prompt şi răspicat.
Bătrânul înţelese că avea în faţă un om hotărât.
- Cel mai important, îi spuse moşul, este să poţi coborî în lumea de dincolo, să cauţi sufletul clopotului. Că şi el, clopotul, are un suflet asemeni celor împrumutate de la defuncţi. El nu mai sună cu sufletul lui. Şi tu trebuie să-i faci rost de un suflet pe măsură.
- Dar eu n-am decât un suflet, rosti încet Sotir. Şi nici acela, mântuit cu siguranţă.
Bătrânul închise ochii şi zâmbi uşor. Zâmbetul i se prefiră ca o dâră subţire de sânge pe la colţurile gurii.
Sotir chiar avu impresia că bătrânul sângerează, pradă unei hemoragii interne puternice. Se apropie şi încercă să-i ridice capul deasupra, cât mai sus, pe pernă.
- Mă simt bine, îl linişti moşul. Mai bine ajută-mă să mă ridic.
Sotir făcu câţiva paşi şi un miros puternic şi ciudat, ca de smirnă veni dinspre straiele moşului. Îl ajută să se scoale în picioare şi văzu că ele îi atârnau slăbănoage, mai mult ca o aţă, dacă nu cumva chiar ca aţa asta care încă îl mai lega, cât de cât, de lumea asta sau, cine ştie, de lumea cealaltă, poate că nici moşneagul nu mai ştia bine de care din lumi este acum mai legat.
Bătrânul se ridică şi, ajutat de Sotir, dădu să iasă în grădină.
Abia atunci, trecând pe lângă borcanele cu homunculi,

Sotir îndrăzni să-l întrebe despre ele.
- Mă fascinează creşterea, răspunse bătrânelul, ţinându-se îndeaproape de mâna lui Sotir.
Sotir credea că dacă nu l-ar fi sprijinit, moşul ar fi căzut cu siguranţă. Într-atât era de slăbit şi ajuns pe marginea lumii în care, încă, mai păşea ca un cosmonaut pe o planetă ce i se dovedea din ce în ce mai străină.
Se întuneca şi ei colindau prin toată casa şi prin grădină, iar o lumină paşnică de asfinţit se revărsa peste tot, ca un vin vărsat al împărtăşaniei.
- Sunt un bătrân nostalgic, continuă Ahasverian. Şi mai cred că şi sufletele de clopot cresc tot în acest fel, numai că în altă lume, pe care eşti chemat sau nu să o cunoşti, ca să poţi turna un clopot. Un clopot nu se poate turna în lumea asta.
- Cum adică? - nu se putu abţine să nu ceară explicaţii Sotir, însă, pe urmă, îi păru atât de rău de întrebarea care i se părea atât de neghioabă acum încât nu găsi altceva mai de cuviinţă decât să-şi muşte adânc limba, până simţi gustul metalic al sângelui.
Moşul tuşi, după care îşi drese glasul.
Sotir presimţi că urmează ceva destul de important, pentru care va trebui să ciulească urechile.
- Pentru ca să poţi turna un clopot, trebuie să te duci puţin pe lumea ailaltă. Când ai să revii, nu vei mai fi acelaşi om. Semenii tăi vor simţi asta şi se vor îndepărta instinctiv de tine, pentru că tu vei fi oarecum mort pentru ei. Şi oamenii nu se îndepărtează şi nu se feresc de nimic mai mult decât de moarte.
Zâmbi.
- Uite, vezi, se grăbi el să continue după ce îşi mai trase puţintel sufletul, de dracu' oamenii nu fug aşa, ca de moarte. Adevărul e că nici nu prea fug. Îşi încredinţează în mâinile lui sufletul cât ai clipi, fără să pună prea multă judecată la bătaie. Dar moartea, eh, moartea este singurul lucru care îi sperie.
Mai făcură câţiva paşi.
- Şi cu toate hârţile dumitale de prin casă ce e? Arată de parcă ai fost cumva general la viaţa dumitale, eu ştiu, poate chiar înainte de a deveni meşter de clopote.
- Da, s-ar putea zice că am fost un fel de general. Am cam colindat toată lumea asta. Sufletul meu a călătorit fără astâmpăr peste tot, până am izbutit să torn primul clopot. Şi asta s-a întâmplat tot aici, în ţara asta. Aşa am şi hotărât să rămân aici, deşi chiar născut am fost aici, dintr-o familie la fel de rătăcitoare şi cu sânge amestecat cât cuprinde.
- Sânge armenesc, după nume - murmură Sotir, mai mult ca o întrebare.
- Şi armenesc, înclină bătrânul capul. Dar şi evreiesc, grecesc, rusesc - ştii, aici, în Pont, toate numele se amestecă, iar sângele face la fel. Oi fi având, nu zic nu, şi sânge românesc, basarabenesc după mamă. Dar ţine

minte: cel mai mult contează ţara în care izbuteşti să torni primul clopot. Oricare ar fi aceea, de acolo n-ai să mai pleci.
- De ce? - nu se putu abţine nici de data asta Sotir.
- Ai să rămâi legat de ţara aia. Pentru că îngăduit nu-ţi va fi decât într-un anume loc, după cum ţi-e şi ursit.
Apoi moşul îi mai răspunse la câteva întrebări care priveau strict amplasamentul atelierului şi cum ar putea face să intre şi să găsească vechile obârşii ale atelierului.
Se duseră în grădină şi, sub umbrar, moşul îi povesti câte ceva din viaţa lui. Se născuse undeva prin apropiere, dintr-o familie de armeni care traversase Asia, Europa şi secolul. Un armean tânăr, care i-a devenit mai târziu tată, s-a căsătorit cu o române evreică, a cărei familie se stabilise cu multă vreme în urmă în România.
Povestea lui Ahasverian era presărată cu mult sânge şi mult praf de pe drumurile ruseşti. El se născuse pe la începutul secolului, iar părinţii lui erau încă tineri. Tatăl, Mortizian, venise tocmai din Rostov, un oraş de pe Don.
Şi acum mai ţinea minte stelele de deasupra Rostovului, povestite una câte una de tatăl său, în nopţi liniştite, când el îl întreba, cu curiozitate, cu disperare, cu nelămurire: De unde venim noi, tată?
De unde venim noi?
Şi tatăl său trăgea dintr-o pipă veche şi spartă, umplută

cu tutun Virginia sau Naţionale, care dădea un fum parfumat şi ciudat de plăcut, mai învăluitor ca povestea. Apoi îi spunea despre un ţinut cu câmpii întinse, ca Bărăganul nostru, la a cărui margine s-a aşezat şi familia armenilor. Rostov era un oraş aproape de cazacii din podişul Doneţului. Un port destul de mare, lângă vărsarea Donului în Marea Azov.
Despre Marea Azov, tatăl lui Ahasverian obişnuia să-i povestească ades, despre cum se schimba ea pe vreme de furtună, despre de câte ori portul era să fie ras de pe faţa pământului de furtuni puternice.
Rostovul era într-un câmp plin de mercur, de aceea se şi vedeau noaptea o groază de luminiţe aprinse, acolo unde electricitatea nici nu ajunsese şi nici măcar licurici nu erau.
Pe urmă, deja ştia rostul şi ordinea poveştilor, tatăl lui îi povestea despre cum au plecat din Rusia.
- De ce am plecat de acolo, tată? - întreba Ahasverian ades.
- Pentru că acolo nu mai era de stat, îi răspundea tatăl. Tu încă nici nu te născuseşi, când am luat-o din loc. A izbucnit Revoluţia şi era o nebunie întreagă. Se împuşcau ambele tabere pe capete şi, de multe ori, oameni nevinovaţi cădeau sub bătaia puştilor. Nici nu mai conta care era alb şi care era roş. Un măcel odios se întinsese peste tot. Singura care domnea, timp de ani buni de zile, era oroarea.
Şi tatăl lui Ahasverian povestea cum, înnebuniţi de brambureala generală, familia lor şi toţi ai săi au hotărât să-şi ia tălpăşiţa, să-şi lase pământuri şi case, avuţii şi să plece aproape cu mâna goală.
Rămăseseră asupra lor - şi le căraseră până la ţărmul estic al Mării Negre - doar podoabele şi bijuteriile unei familii a cărei origine cobora cu cel puţin vreo trei-patru sute de ani în istorie, cu mai bine de zece generaţii în urmă.
Au luat-o pe drumuri lăturalnice, ca fugarii, s-au ascuns prin ascunzişuri, cât trecea furia unora ori a altora, roşii peste albi şi albi peste roşii. Oricum, ei nu vedeau nimic în culorile astea, iar în loc de alb şi de roşu, ei vedeau o singură culoare, vedeau moartea şi haosul, vedeau dezastrul pe calul lui vânăt ropotind peste gospodării şi despicând capul oamenilor de trup şi de viaţă, şi de credinţă.
O ramură a familiei s-a aşezat în Constanţa, alta în Bucureşti, alta la Galaţi. Cele din provincie s-au apucat de negustorie cu portul şi cu docurile, au început să vândă şi să cumpere cherestea. Ramura din Bucureşti a devenit, din tată în fiu, medici veterinari şi şi-au construit o casă de vază pe lângă Piaţa Galaţi. Se vede treaba că Pontul Euxin le-a purtat, cel puţin o vreme, noroc, că au prins iarăşi cheag, până ce au venit iarăşi roşii cu iadul lor comunist şi asupra valahilor.
Ahasverian a mai spus: familia noastră a avut, totuşi,

din moşi-strămoşi, ştiinţa turnării de clopote, a fost un fel de secret de familie.

Au stat aşa şi au tăifăsuit până ce noaptea a început să invadeze casa veche.
Spirtul din borcanele cu homunculi s-a întunecat ca o apă prin care poţi înota – ori, mai curând, bâjbâi cu mâinile, fără să vezi ceva.
Sotir putea vedea cum se întunecă, numai privind la pelicula borcanelor. Ea se cutremura cum trecea o maşină şi scutura din temelii hardughia cea veche. Apa aceea neagră îi aducea aminte de nopţile fără lună, atunci când se aventura pe mare, ca să înoate privind prin lumina crepusculară a apei sub care viaţa continua să mişte. Aşa şi acum, se aştepta ca, dintr-o clipă sau alta, omuleţii să mişte din terminaţiile lor caraghioase.
Ei rămâneau însă acolo, la locul lor, ciulind parcă urechile la conversaţia celor doi.
Ahasverian închisese ochii, ca şi cum, cu ochii închişi, şi-ar fi putut aduce aminte mai bine. Şi povestea despre cum era pe vremea meşterilor dintre cele două războaie mondiale, al căror ultim urmaş în viaţă mai era numai el. Despre cum tradiţia ţinuse atelierul de turnat clopote - şi despre cum se zvonea -, poate doar aşa spunea lumea ori poate chiar aşa fusese - aici se turnase prima elice a Titanicului - şi aici i se întipărise soarta.
Mai mult, spre miezul nopţii, moşul ajunsese să-i vorbească despre o uluitoare legendă: cea a Pământului gol pe dinăuntru.
Când ajungea la pasaje care îi provocau emoţii, uncheşul era cuprins de tremuriciul tot mai sacadat al mâinilor, iar dintr-un buzunar secret al vestei sale scotea un şipuleţ care semăna cu un aparat de inhalat aer rarefiat.
Era un flacon cu rezervă de inhalant pentru astmatici, un pulverizator din care, oprindu-se din vorbă, îşi arunca în nări o substanţă volatilă, odorantă. Sotir putea simţi, chiar aflat de cealaltă parte a mesei, parfumul puternic de ace de pin şi răşină, care îţi evoca cu necesitate pădurea umbroasă şi răcoroasă, liniştea absolută a muşchiului, inerţia ciupercilor şi lichenilor care, şi sub vânturile cele mari - ori vârtejurile uriaşe -, nici nu se clintesc.
- E un elixir, spuse bătrânul, tuşind, atunci când surprinse privirea curioasă a lui Sotir, mă ajută să respir. De fapt, mă ajută să trăiesc.
- Când nu am mai putut să merg, când nu mi-a mai rămas decât să merg până la poartă, am rămas cu nostalgia lumii. Şi atunci, n-am avut încotro decât să reconstitui lumea aici, în casa mea micuţă, în laboratorul meu în care îmi mai rămâne de făcut o singură experienţă: să meditez.
Sotir se văzu şi el bătrân, şi prizonierul unei case în care nu-i rămâne altceva de făcut decât să ridice ochii

înspre cer şi să mediteze. Încercă să alunge impresia fugitivă şi îşi aţinti privirile spre bătrânul din faţa sa, care inhala eterurile pădurii păstrate în rezerva argintie.
Cum îşi mai reveni puţin, bătrânul începu să povestească despre expediţiile lui Amundsen şi Scott, care n-au ajuns, oricum, la pol, ci într-o vecinătate a lui, cum Pământul e o nucă goală pe dinăuntru, iar acolo magma roşie a Pământului este un soare încălzind, aproape pârjolitor, lumea de dinăuntru.
- Gnomii nu sunt doar o legendă, aşa cum s-ar putea crede - spuse bătrânul. Lumea în care trăiesc gnomii este lumea adevărată a clopotelor, din care noi numai le smulgem, pur şi simplu, pentru a le aduce aici şi a le ruga să bată. Într-un fel, clopotele sunt florile lumii de sub pământ, sau oamenii lumii de sub pământ, sau fauna de acolo - sau toate astea la un loc. Gândeşte-te la clopot ca la un suflet extramundan, care vine efectiv din altă lume.
Ahasverian făcu o pauză şi păru să nu suporte deloc uşor presiunea propriei verbozităţi, nu foarte obişnuite, probabil, pentru un om de vârsta lui.
- Iar toate prostiile alea, pe care oamenii nu le cred, cu Shambala şi Agartha, ar putea fi mai mult decât scorneli, decât invenţiile unei minţi înfierbântate. Atelierul de făcut clopote a fost un punct important de pe această lume - şi poate că şi din alte lumi. Din păcate, nici nu îl mai ţin minte bine, deşi zilnic am făcut sforţări să mi-l amintesc. Am făcut exerciţii pentru a mi-l încrusta în memorie, tocmai pentru momentul în care am să te văd, în care am să te găsesc sau ai să mă găseşti, spune-o cum vrei. Din păcate, am uitat.
Ahasverian oftă.
- Iartă-mă, am uitat.

***

Mircea Banat se zvârcolea în patul lui. Nu-şi găsea somnul de nici un fel şi se gândea la proiectul nebunesc al atelierului de clopote, iar cu cât se gândea mai mult, cu atât i se părea din ce în ce mai nebunesc.
Recunoştea deschis că, până şi în faţa lui, ideea directorului i se părea tâmpită. În primul rând, maistrul Banat nu prea o vedea fezabilă. Şi la ce bun, ce anume, ce chestie să te apuci să faci tocmai clopote?
Să scormoneşti pe sub pământ, pentru a găsi un atelier îngropat acum vreo cinzeci de ani, era o aberaţie, credea Mircea. Îi venea să-l înjure pe directorul Sevcenco. Ar fi necesare cam o lună şi două săptămâni numai de săpat, pe bâjbâite.
Se sculă din pat şi se duse spre bucătărie. Totdeauna se ducea la bucătărie, atunci când era nervos. Acolo îşi ţinea ţigările şi, deşi încercase de nenumărate ori să se lase, hotărârea nu-i ajuta la nimic.
Uneori stătea treaz şi fuma ca bezmeticul până la ziuă,

înjurându-şi soarta. De obicei, bucătăria era martorul acestor frământări sufleteşti, pentru că în dormitor nevasta şi copiii îi adormeau, de regulă, îmbrăţişaţi.
El prefera să doarmă singur, tocmai din cauza insomniilor. Iar atunci când nu mai suporta - şi dimineaţa îl prindea cu ochii tot nepuşi geană peste geană -, prefera să-şi ia undiţa în spinare şi să o şteargă la pescuit.
Iar dacă adormea, tot peşti visa, mulţi peşti, în minciog sau în rucsac deja, cu care se grăbea să urce pe bicicletă sau în autobuzul care îl aducea acasă, iar o dată intrat pe uşă, să-i verse pe masă. Ori în chiuveta de faianţă albă. În chiuvetă, ei păreau prizonierii unui bazin strălucind de curăţenie.
Sau visa clopote, iar visul se transforma într-un coşmar. Visa că era un clopot cu voce care venea dinăuntrul lui şi îl întreba despre toate lucrurile pe care voise să le ascundă lumii, toate nelegiuirile pe care le făcuse vreodată. Şi, deopotrivă, toate nelegiuirile care îi trecuseră prin minte, fără ca să aibă măcar timp ca să le facă.
Dar şi ele tot i se zbăteau prin cap, iar clopotul - sau duhul de sub clopot - parcă era vrăjitoresc. I le ştia pe toate, din copilărie, când spărsese ochelarii unei fete şi, cu răutate de plod îndărătnic, îi pisase lentilele şi i le turnase cu atenţie în penar, iar penarul i-l strecurase în geantă - şi până acum, când umbla după o muncitoare din secţie, Ilinca Rozina, zisă Zina, pentru că toată lumea găsea, fără ocol, că e vorba de o zână.
Bineînţeles că Zinei nici nu-i păsa de el, bărbat însurat, chiar dacă şefuleţ pe acolo. Ori, dacă îi păsa cu adevărat, ştia nemaipomenit de bine să o ascundă. Nimeni n-ar fi zis că Zina măcar catadicseşte să-şi arunce ochii la vreun bărbat din secţie.
Era foarte fină şi parcă plutea pe nori. Ce mai, Zina, îi zicea tot numele.
Singura ei slăbiciune declarată erau peştii, peştele alb, fără oase şi mai ales cel gras.
Îi plăcea la nebunie scrumbia şi somoteiul, să-l lase pe grătar până sfârâia grăsimea alb-gălbuie pe zăbrelele înfierbântate.
De-aia şi Mircea Banat îi prinsese de gusturi şi de veste. Şi se făcea luntre şi punte sau se dădea de trei ori peste cap, dacă trebuia, musai ca să cumpere ori să facă rostu', oricum, de peşte din ăsta, de care-i plăcea Zinei.
Prinseseră de veste totodată şi golanii şi chiulangiii atelierului de la plase, iar atunci când voiau să chiulească a doua zi, nimic mai simplu. Se insinuau pe lângă tartorul Mircea Banat şi îi şopteau în ureche despre un somoţel de zile mari sau despre un şalăuaş pe care l-ai hali şi cu ochii.
Iar Banat tocmai asta făcea, adică ochii mari, cât se poate de mari şi le semna urgent cererea de învoire,

numai să vază peştele. Iar cu peştele se ducea glonţ la Zinuţa lui, cum o alinta fără ştirea nevestii. Zinuţa mulţumea, tăcea şi primea. Ducea acasă şi mânca, împreună cu mama ei bătrână.
Numai ca Zinuţa să-i mulţumească arborând acel zâmbet serafic, chiar şi pentru atât, Mircea ar fi făcut orice.
Şi iată-l acum stând în bucătăria lui, la câteva ore bune după miezul nopţii, fumând ca un turc şi gândindu-se la Zinuţa lui, cum ar fi, cum ar face să se înfrupte din ea şi din carnea ei albă, asemeni somonilor pe care-i mânca, din carnea ei albă, arătând acum ca şi cusută din multe bucăţi de şalăiaşi.
Închizând ochii şi închipuindu-şi carnea gingaşei Zinuţa forfotind pe sub ape. Şi gustul bun, al cărnii de femeie, numai pusă pe limbă şi doar muşcată din când în când, doar pentru ca să laşi urme în ea, urme ale trecerii tale.

***

În fiecare noapte, Lia visa că se scufundă, iar mai întâi o înghite nisipul, nu apa, ci nisipul mişcător şi umed al canalului care dădea într-o baltă întunecoasă. Visul se repeta cu obstinaţie, şi de fiecare dată Lia îşi propunea să facă acelaşi lucru: să iasă, să iasă afară.
Canalul mirosea fetid, prin apă se zăreau oase de om şi de animale, amestecate, oasele celor care rămăseseră acolo şi nu mai putuseră să iasă în veci. Iar tot ceea ce puteai face era să ieşi, să ieşi, să ieşi cu orice preţ, să te smulgi, să fugi, să laşi în urmă mlaştinile nisipurilor mişcătoare.
Şi, în vis, invariabil, nu apărea soţul ei, Sotir, sau apărea pentru o clipă şi apoi dispărea, se îndepărta, dumnezeu-ştie-unde, parcă înghiţit de alte mlaştini ale depărtării.
Nu se putea dumiri dacă era un canal dintr-o deltă a unui râu sau, pur şi simplu, o parcelă blestemată din apropierea mării.
Se trezea leoarcă de sudoare, udase cearceaful, perna, pătura subţire, iar căldura nopţii de vară bubuia în pereţi şi deopotrivă în tâmple.
Alături pipăi şi dădu peste trupul lui Sotir, gol, dar mai răcoros, dormind un somn adânc şi liniştit. Era ca o certitudine, un recif de care poţi să te agăţi şi pe care poţi să te caţeri, ca să ieşi afară din blestematele de nisipuri mişcătoare, o piatră netedă, bazaltică, pe care o poţi pipăi şi de care te poţi bucura în tihnă.
Profită de faptul că el dormea adânc şi se puse pe improvizatul unui joc în care mângâia şi recunoştea pe rând fiecare părticică din trupul lui. Începu cu părul lui sârmos şi rebel, care se întindea de pe ceafă pe umeri, pe omoplaţi şi îl acoperea, des şi negru.
Nu-l vedea în penumbra camerei de dormit, dar îl putea simţi şi, mai ales, închipui, reconstitui, cu vârtejuri şi cu

perii aspri ai bărbii, mai jos de tâmple.
Mâna ei zăboveşte şi pe pleoape, peste tot unde se poate lăfăi pe trupul bărbatului ei, pe trupul pe care îl iubeşte. Acum el e în puterea ei, gândeşte ea, numai în puterea ei, iar asta e bine, îi dă un sentiment de confort, de posesiune, de siguranţă şi de vitalitate care poate fi exacerbat, dar legitim.
El este, pentru ea, ca un urs prins în capcană, care nici măcar nu mai mormăie - şi nici nu se mai chinuie să înţeleagă ce i s-a întâmplat - dacă, totuşi, urşii se întreabă vreodată ce li se întâmplă.
Are la dispoziţie, apoi, pomeţii lui voluntari, puternici - şi gura ca o tăietură dureroasă, chiar sălbatică, un fel de crevasă ce încurajează în jurul ei vânătoarea. Dar barba o încântă cel mai mult, cu asprimea ei categorică.
Sigur, trebuie luaţi în gestiune şi umerii, pe care, dacă îi pipăie îndeajuns de atent, simte sub ei osul lat al umărului şi claviculei, îmbrăcaţi cu muşchi puternici, de om care a robotit toată viaţa muncind cu trupul lui, de mic.
Constituţia lui robustă iarăşi este de natură să-i dea încredere şi să o facă să-şi sprijine capul între umărul şi subţioara lui, la adăpost de orice rele, de orice pericole. Limbajul trupului său este sumar. Violent. Elocvent.
Ce bine e să stai sub umbra ursului, gândeşte ea, alintându-l pe Sotir cu imaginea blănoasă a marelui iubitor de zmeură. Spatele şi pieptul sunt la fel de

îmbietoare. De câte ori are insomnii, coşmaruri, îi e teamă de ziua de mâine, Lia face constant acest exerciţiu, de mângâiere a corpului bărbatului său - şi adoarme, fără să mai aibă timp să îl ia în posesie pe tot.
De obicei, gestionează doar torsul lui muşchiulos şi reconfortant, şoldurile. Căci dacă nu, atunci simţurile se răvăşesc în ea şi, cu o mişcare hotărâtă, aruncă pătura de pe el.

***

Mircea Banat a plecat dis-de-dimineaţă la peşte.
Şi-a pregătit sculele de cu seară şi le-a bibilit, ca să nu mai aibă mare lucru de făcut dimineaţă, când se va trezi cu ochii cârpiţi şi nu va şti unde e una ori ailaltă.
S-a culcat cu grijă, ca tot omu' care ştie că are de ce să fie cu inima apăsată, nu cumva să piardă prima cursă care are să-l ducă în sătuc, iar apoi, de-acolo nu mai avea mult de mers.
Vreo cincisprezece kilometri de mers îi putea face pe jos, la urma urmei ar putea să-i facă şi pe bicicletă, dar nu avea chef să mai urce pe împieliţatu' ăla de Tohan, cu care îşi rupsese un picior.
E o bicicletă prea înaltă pentru mine, se văicări Mircea Banat, e ca o muiere pe care încaleci, una căloasă, ca astea nordice, un cal blond (nu degeaba era vopsită auriu) - şi nu poţi să-l satisfaci de nici o culoare.
În zori, e un fel de altă lumină pe lucruri şi e bine, e pace, parcă eşti pensionar deja - şi-ţi aştepţi moartea pe malul lacului, în tihnă.
Şi îţi iei lucrurile de la pescuit, ţi le aşezi în rucsacul din spate, bine orânduite - şi apoi ieşi în vârful picioarelor, pâş-pâş, ca să nu-ţi trezeşti nevasta, ca să nu-ţi scoli copiii.
Nici nu mai tragi uşa, nici nu închizi yala. O laşi întredeschisă în urma ta, ca să fie primitoare atunci când te întorci.
Până în staţie, mergi cu picioarele încă împleticindu-se.
Apoi aştepţi autobuzul, care e la capăt, a venit, dar încă nu a dat drumu' la urcare în el.
Uiţi de toate, mergând pe drumul ăla prăfos.
Uiţi de directorul diliu, de alţi dilimandroşi pe care trebuie să-i ţii în frâu, în fiecare zi, doar mergi, ţi se bălăngăne sculele în rucsac şi e atâta linişte că le auzi, ca o iapă care-şi aude sunetul potcoavelor, poc-poc, tropăind pe caldarâm.
În autobuz, te urci cu mişcări moi, de paiaţă şi te aşezi la geam, înainte de a urca o bună parte din lumea care te împinge cu coatele înfoiate ca aripile de găină beată, ce a halit o damigeană de boştină.
Ai fi dorit să plouă un pic, apoi să stea, dar nu va ploua toată ziua şi îţi va seca până şi cerul limbii, şi cerul gurii - gândeşte Mircea Banat.

Autobuzul se urneşte cu greu şi se clatină ca o butelie goală, într-o dubă hurducăită.
Timp de patruzeci şi cinci de minute sau cam aşa, autobuzul îşi clănţăne roţile ca un apucat pe căile pietruite ale Domnului, ale Covurluiului - dacă, totuşi, Covurluiul intră în planurile lui imediate.
Sătucul e şi el prăfos, şi departe, şi se vălureşte în canicula de fata morgana a luncii joase şi aproape de apă. Uneori parcă se apropie, alteori se îndepărtează, de ţi se clatină ochelarii pe nas - gândeşte Mircea Banat.
Drumul îl moleşeşte un pic, mai ales că soarele a început să ardă spinarea, ca un punct fix şi fierbinte aplicat pe spatele tău, cu o lentilă care focalizează în ea toată căldura zilei care va fi.
Va fi o zi bună de peşte, îşi zice, în sinea-i, Mircea - iar numai gândul ăsta şi este de ajuns să-l reconforteze ca să urce un mic gorgan care îl face să năduşească bine, bine de tot, ca şi cum ar ieşi din saună.
Păşeşte încet şi îşi calculează energia, şi-o drămuieşte ca pe o desagă cu merinde sau ca pe un burduf cu apă.
Abia atunci, când se vede linia subţire a bălţii, răsuflă uşurat, ca şi cum ar fi aproape de liman.

Dacă vezi capătul, e bine, îşi zice, în sinea-i, Mircea Banat.
Canicula va depăşi orice limite astăzi, după cum se arată, îşi urmează şirul gândurilor şi îşi târşâie, la fel de calculat, paşii.
Pe baltă sunt şi alţi pescari, mai harnici. Îi vede de departe. Deja şi-au desfăşurat sculele şi stau cu picioarele bălăngănindu-li-se în apă, ca şi cum ar fi gata-gata, din clipă în clipă, atunci când li s-ar agăţa sculele, să sară în apă după ele.
Sau poate, doar să se bronzeze. Sau poate, doar să se răcorească şi să joace, aşa, fără noimă, cu propriile lor picioare pe care le contemplă, cât timp suprafaţa apei de lângă plută nu suferă nici o increţitură.
E linişte.
A uitat de nebunul de Sotir, de nebunul de director şi de toţi ceilalţi. Nu mai e maistrul Mircea Banat, de la fabrica de plase, e un simplu pescar care, în curând, îşi va întinde „maimuţele”, cum îi place să le zică uneltelor sale încurcate, pe malul bălţii.
Tăpşanul este verde.
Apa albastră şi clasică. Astăzi, parcă nici mâlul nu i se mai zăreşte, mişcător ca o copturǎ pământie, ca un puroi sub pleoapa apei.
Caută un loc acum. Un loc bun şi neocupat se găseşte greu, acum, după ce soarele a răsărit deasupra bălţii.
Totuşi, el bâjbâie pe sub rămurişuri şi se agaţă de crengi cu oarece fel de ţepi. Pe păr îi rămân o groază de pânze de păianjeni de apă, încurcându-se între ele şi răvăşindu-i tunsura.

În fine, găseşte un loc unde ar putea să se aciuiască. Şi să-şi pună tabăra. Desface rucsacul şi se tolăneşte la soarele încă palid, pe tăpşan.
Scoate undiţele şi verifică plutele.
Examinează, cu privire de chirurg, acele.
Apoi scoate borcanul de râme şi îl propteşte la umbră.
Nu uită să-şi pună apă în punga hărăzită să înghită peştii.
Dar, îşi aduce aminte pe urmă, n-ar trebui să facă asta, n-ar trebui să facă una ca asta, se spune că aduce ghinion.
Este superstiţios.
Sotir ăsta e de-a dreptul nebun, îi trece asta prin cap, nu ştie de ce, dar e nebun sigur: poate după felul cum sapă, după felul cum a răvăşit fabrica, încercând să caute un indiciu cât de mic despre căcăciosul ăla de atelier de clopote pe care el, Mircea, pe onoarea mea dacă nu-l urăşte, zău, pe Dumnezeul lui că i se face silă să tot sape după cai verzi pe pereţi, cărora ar trebui să le ia potcoavele.
Dar ar trebui să uite de asta la pescuit, de asta a venit aici, dar uite că nu poate.
Un exerciţiu suplimentar nu strică. În fond, e numai o chestie de voinţă şi trebuie să reuşească, dacă nu vrea să înnebunească, mereu cu gândul la atelierul ăla blestemat, care îi urmăreşte până şi spasmele, coşmarele, visele cu ochii deschişi.
Abia atunci când prinzi primul peşte, abia atunci ai voie să-i pregăteşti culcuşul lui de pe apă, care să-i ţie răcoare toată vremea zilei.
Trece peste gând cu remuşcări, mai lăsă-l dracului şi pe Sotir, mai bine să spere că o să prindă ceva azi, măcar cât de cât, iaca na, de-o saramură sau chiar de-o ciorbiţă mai chioară, dacă va fi o zi proastă cu totul. Apoi, îşi aprinde o ţigară şi, între timp, sacrifică prima râmă, cu mişcări precise, de ritual.
Râma nu ţipă.
Lasă în urma ei o dâră rozalie care se întinde până la urmă pe cârlig. Se gândeşte apoi, cu ochii închişi, la primul peşte care va fi sacrificat.
Aruncă undiţa, nu prea convins, şi aşteaptă.
Ce bine ar fi, dacă ar veni mâine directorul şi-ar contramanda ordinul, l-ar trage pe Sotir înapoi la atelier şi totul ar fi bine.
Aşa, ceva e în neregulă.
Nu ştie ce, dar presimte o nenorocire.
Aruncă undiţa.
Soarele a mai urcat de-o suliţă.
Se roagă să fie vreme bună şi cerul senin, să ţie cerul senin.
Ţine, Doamne, cerul senin, spune încet, murmurat, şi îşi face cruce cu vârful limbii în gură, deşi gândul lui nu mai e acolo, a zburat.

* * *

Pe măsură ce Sotir avansa în construcţia galeriei, somnul i se schimba, zicea el, dormea tot mai iepureşte, iar somnul, somnul propriu-zis, era ca o pânză diafană prin care putea vedea lucrurile, fiinţele, oamenii, tot, ca şi în timpu' zilei, dar acoperiţi de un văl.
Cu mine a făcut Dumnezeu o minune, zicea el.
Te-ai îndurat, Doamne, de sufletul robului tău, Sotir - că Sotir îl chema cu numele său dat de Domnul -, şi l-ai vindecat pe el de toate cele care-l ţineau, de toate boleşniţele, l-ai chemat la tine şi l-ai pus să sape, ca să dezgroape clopotele pentru Sfânta Ta Biserică.
Ca despre un mort, ca despre un mort proaspăt şi încă neîngropat, vorbea Sotir despre sine.

Că văd noaptea ca ziua, zicea, şi aproape nici nu mai pot ca să le deosebesc una de alta.
La început, m-am speriat de era aproape să cad bolnav, da' pe urmă am stat şi m-am rugat.
Am căzut în genunchi şi m-am rugat fierbinte, cu faţa în ţărâna atelierului - şi mi-am dat seama c-aşa făcutu-s-a Voia Ta, iar dacă Voia Ta e asupra mea, atunci nici n-am de ce să mă tem.

M-ai luat dintre cei mulţi, de lângă lume, cum se zice, şi

m-ai făcut Săpătorul Tău de Taină.
Că aşa se tot întâmplă cu cei pe care-i chemi la Tine, îşi uită şi numele, şi obârşia, şi ce-au fost supt de la mama lor - dac-a fost lapte sau sânge -, şi ce-au fost înainte, şi ce-au de gând să mai facă prin lumea lumească, prin lumea lumită.
Că unde-i iei şi-i duci Tu, Doamne, e lumea nelumită.
Şi săpatu' meu a ajuns ca o rugăciune.
Dimineaţa, cum mă dau jos din patul improvizat al maistrului Mircea Banat, adicătelea ce pat, că-i numai o saltea acolo, mă spăl pe ochi la chiuveta care-i agăţată tot p-un perete al biroului, ciobită - şi mă rog.
Şi, prima oară când dau cu sapa, zic:
- Miluieşte-mă, Doamne şi învredniceşte-mă pe mine să m-apropii de tine, prin munca zilelor mele!

Şi mai dau o dată cu cazmaua şi zic:
- Fie-ţi milă, Doamne, de cel ce sapă la porunca Ta şi întru Slava Ta, ca să-i dai puteri înzecite ori chiar înmiite.
Şi când dau cu săpatu' de un perete şi-mi dau seama că m-am rătăcit şi m-am împotmolit, atunci iarăşi spun:
- Doamne sfinte, minunatul meu Dumnezeu, ajută-mi să-mi găsesc Calea, că iaca, m-am rătăcit de Drumul Tău Ales!

Şi, treptat-treptat, am ajuns să nu mai ies nici afară din atelier, de vreo lună de zile văz lumina zilei numai filtrată de geamuri.
Iar pe maistrul Mircea Banat l-am rugat să-mi cumpere o icoană şi, atunci când el mi-a adus-o, am căzut în genunchi, în faţa ei şi am sfinţit-o cu lacrimile ochilor mei.
O, Doamne, am zis, câte păcate n-am făcut io la viaţa mea de om simplu şi cum n-am ştiut, în nici un fel, păzi Poruncile Tale.
La câte femei neîngăduite n-au râvnit, de-a lungul vremilor, buzele mele şi la trupurile lor io m-am gândit cu păcat.

Şi cât din păcatul lumii nu s-a revărsat asupra-mi, c-ar fi trebuit să mai moară o dată Christos şi apoi iarăşi să reînvie, numai pentru ca să-şi ia asupra-şi toptanul meu de păcate.

Şi am luat icoana şi am pus-o sub pernă, ca s-adorm, în fiecare noapte, cu capu' pe Mântuitoru' Lumii.
Că, dacă faci lumea, tot tu trebuie şi s-o mântuieşti, am zis eu, iată gândul care mi s-a arătat mie, despre Biblie.
Şi, pentru toate aste lucruri, ca să mă curăţ de păcate, eu nu pot decât să sap, nu ştiu decât să sap cu mâinile astea două.
Şi, deşi făcea răni la mâini, rănile se vindecau amirării de uşor.

Şi-l întrebau oamenii, muncitorii de lucrau în atelier cu el, dacă nu cumva o să-şi zdrelească palmele până la sânge, tot muncind întruna la pământ.
- Nu, răspundea el, că noaptea vine un înger c-o alifie dumnezeiască, făcută din lumină şi îmi unge rănile şi, dimineaţa, zdreliturile sunt închise. Şi pe urmă, a doua zi, când muncesc, mâinile mele devin transparente, ca de lumină - şi încep să văd cu mâinile.
După o lună de săpături neistovite, Sotir începuse să găsească galeria, pentru că ea făcea un fel de hol înainte de intrarea în atelierul propriu-zis.
Cel mai rău se simţea Sotir din cauză că nu ieşise deloc la aer, horcăia şi tuşea de mama focului.
Dacă-l întreba cineva, el zicea:
- De la pământ e, de la prafu' ăsta care mi-a intrat şi sub limbă. Da' până nu-l termin, nu mă las.

Numai că s-alarmase, de! şi muierea lui, că nu mai trecuse deloc pe-acasă, trimitea doar banii printr-un meseriaş care îi era prieten.
Îi dădea ăluia tot salariu' să-l ducă la muiere şi ăla îi aducea schimburi curate.
El nu-şi oprea bani decât de pâine, salam, ceapă şi brânză, numai câţi îi trebuiau de mâncare.
Iar mâncare trimitea pă unu' mai tânăr, ucenic, să-i ia de la poarta fabricii, unde era şi bufetul la care mânca toată sărăcimea din împrejurimi, pentru că era cel mai ieftin din oraş.
A venit muierea la el şi nu, şi nu, că ea nu stă singură, că el ce-i aici, la oaste, de stă tot timpul, că să-l ia acasă.
În cele din urmă, s-a-nvoit şi el, că nu-şi mai văzuse copiii de-o lună, să se ducă acasă.
I-au dat şi ăştia liber, n-au avut ce să-i facă; orişicum, nu era omeneşte să ţii omu' să sape toată ziua la galeria asta blestemată.
Şi săpătorul Sotir s-a dus şi s-a pus la masă, a strigat băieţii pe nume, c-avea doi băieţi şi, după ce-a mâncat, s-a jucat cu ei.
Şi-a luat nevasta în braţe şi-a iubit-o în toate felurile în care mai ştia el să iubească.
Dar, după a treia noapte, a avut un vis.
Dimineaţa, când s-a sculat, l-a povestit muierii lui.
Se făcea că îl chema clopotu'.
Că terminase galeria şi ajunsese să dea tot pământul afară şi camera era acum nesurpată, proptită din nou pe popi şi pe leţi zdraveni.

Şi înăuntru au găsit un clopot nou-nouţ şi strălucitor, cu totul din aur.
L-a zgâriat el, neîncrezător, cu unghiile, să vadă dacă-i numai suflat cumva pe dinafară cu aur.
Dar nu, era chiar aur masiv, aur-aur, de cea mai pură calitate.

Pe el era scris numele lui, gravat cu litere mari, SOTIR, aşa, alături, data naşterii, 1941 şi o cruciuliţă.
Iar înăuntru, că din cauza unei puteri interioare clopotul se încălzea până la incandescenţă, înăuntru ce să vezi?
Înăuntru, sub clopotul transparent, era Sotir când avea şapte ani, Sotir-copil, jucându-se liniştit cu jucăriile lui.
Stătea acolo, fără să-i pese de nimic altceva, fără ca măcar să arate că ar fi fost curios să se uite în afara pereţilor clopotului, ca şi cum lumea nici nu era prea interesantă, ca şi cum n-ar fi fost nimic de văzut.
Copilul era calm şi sigur pe el, de parcă nu i-ar fi trebuit nimic, de parcă nu i-ar fi fost dor de mă-sa, iar pe chipul lui se zugrăvea o fericire fără seamăn.

- Ce mănânci tu acolo, mă, cine are grijă de grija ta? se pomeni prin vis că zice Sotir cel matur, către copil.
Şi, cum copilul nu zicea în nici un fel, Sotir ăla, matur, s-a apropiat de clopot şi, un pic stânjenit de clopotul care părea aşa, incandescent, ca şi cuprins de flăcări din toate părţile, a dat să întindă mâna către plod.
În acelaşi timp, cu aceeaşi mişcare, precipitată şi firească în acelaşi timp, el a încercat să păşească înăuntru clopotului său, chiar fie şi din greşeală, l-a atins; aici nu-şi mai aduce aminte bine.
Ce-a fost cu el, numai Dumnezeu ştie.
Dar, în aceeaşi clipită, clopotul s-a spart şi-a început ba să şiroiască precum o apă de foc până la genunchii lui Sotir, ba să sară în aşchii peste tot primprejur.
Şi-atunci s-a întâmplat vedenia care l-a chinuit până peste măsură dup-aia, pe Sotir care suferea şi-acum când povestea muierii lui toate astea.
Copilul duse mâinile la gât şi scosese ochii dilataţi din orbite.
Limba îi ieşise afară de trei coţi.
Se prăbuşise la pământ şi rămăsese acolo, fulgerat de moarte, ca şi cum s-ar fi sufocat.
Ca şi cum aerul dinăuntru clopotului l-ar fi hrănit ca un pântec de mamă, ca şi cum fără el îl lovea asfixia, povestea Sotir.
S-a dus înapoi Sotir. Şi-a luat cazmaua în mână, din nou şi, nepăsându-i că-i duminica noaptea şi lumea se odihneşte sau poate benchetuieşte, iar el îi asurzeşte pe cei din jur, s-a pus pe săpat.
Luni dimineaţa, maistrul Mircică Banat şi directorul l-au găsit săpând, ca şi cum n-ar fi lipsit nici o clipită de la locul unde se-nfiripase un şantier în toată regula.
Miercuri dimineaţa, tot pământul fusese dat afară şi prima cameră din vechiul atelier de turnat clopote, aproape scoasă la lumină. În aceeaşi zi, Sotir s-a apucat de săpat la a doua cameră.

Apoi, Sotir a ieşit afară şi a făcut o schiţă amănunţită a locului.
Deşi n-avea prea multe cunoştinţe de topografie, în

mod surprinzător, schiţa a ieşit foarte repede.
Ea avea să se dovedească mai târziu plină de acurateţea unui tip care, toată viaţa, a făcut numai hărţi, a stat tot timpul cu capul între planşete şi măsurători, a calculat distanţe sau a dezgropat faraoni.
După ce-a făcut planul holului şi al celei de-a doua încăperi, Sotir a numit prima cameră „pregătirea formelor” şi, pe aria celei de-a doua, a scris cu litere mari, îngroşate, cuvântul „turnătorie”, cu majuscule.
Cu această ocazie, urmărindu-i mâinile care se mişcau anevoie pe hârtie, colegii, laolaltă cu directorul şi maistrul Mircică, au putut constata cu uimire că e analfabet.
Că mâinile lui se mişcau îngrozitor de greu la scris, ca ale unuia care nu a terminat nici clasa a treia.
Nici de vorbit, ce-i drept, Sotir nu vorbea prea mult.
Schiţele însă erau făcute cu precizia unui inginer, şef de promoţie.

Când s-a încumetat să intre până la mijlocul celei de-a două camere, Sotir a constatat cu stupoare că, după ce dădea pământu' la o parte, cazmaua lui scotea un sunet asurzitor întrucâtva, deşi înfundat.
A mai dat de două ori cu lopata şi a fost încredinţat că loveşte într-un corp de metal.
Apoi s-a apucat, ca nebunu', să dea pământu' cu mâinile deoparte, să-l râcâie ca un cioclu.
A aruncat cazmaua cât colo şi cu unghiile, cu palmele, cu mâinile răşchirate, a făcut pârtie prin pământu' argilos şi afânat, care mirosea a ars.
Când a terminat, adică a zis el că a terminat, a ajuns la corpul de metal.
A îndepărtat bulgării din preajmă şi toată ziua a muncit doar cu o săpăligă de lemn în mână, renunţând să-şi mai întrebuinţeze mâinile pe post de cupe de excavator.
I se zdreliseră de data asta, chiar până la sânge, îi intraseră aşchii şi pietricele pe sub unghii.
Degetele îi arătau umflate şi pline de pământ, de ziceai că-s ale unui mort dezgropat.
În podul palmei, sângele închegat se amestecase, în egală proporţie, cu praful.

Dar, după ce a dat de primul perete de metal, a rămas descumpănit.
Privea în gol şi nu ştia ce să creadă.
A rămas, aşa, ore în şir, până s-a luminat într-o clipită.
Într-un moment, ideea a prins contur în mintea lui.
Cum ştia povestea întreagă a atelierului pe de rost, de la maistru şi de la muncitorii mai bătrâni, nu i-a fost prea greu să înţeleagă.
Pe urmă, a sărit în picioare şi-a-nceput să scurme din nou, cu şi mai multă vioiciune, pământul în ambele părţi.
La mijlocul camerei a doua, turnătoriei adică - asta era

şi cea mai spaţioasă -, au găsit un clopot din bronz, gata turnat şi - zice Sotir - proaspăt scos din forme, ca din feşe.
- Ăsta-i un clopot virgin, s-a apucat să zică Sotir, pentru că n-a bătut niciodată.
Cum a fost turnat, a şi fost abandonat şi îngropat aici. Sunetul său este neînceput şi neauzit. A fost turnat, pesemne, chiar în ziua în care au venit bandele de muncitori indignaţi, conduşi de comunişti, şi-au început să roiască prin oraş.

Mult a mai suferit clopotul ăsta, a zis Sotir, clopot fără limbă, amuţit din prima zi în care s-a născut.
Că, să ştiţi, şi clopotele au sufletul lor.
A fost ultimul clopot turnat aici.
Acum e un clopot bătrân, ca un prunc căruia i s-a înfundat bine gura cu pământ, încă dinainte de a se naşte.
Un biet avorton al epocii.
Aşa că au hotărât să-l ridice uşor din pământul în care săpase, probabil un şanţ nespus de adânc, de vreme ce se dovedea atât de greu de scos.
Au încercat ei, oamenii, să-l urnească, erau vreo zece muncitori vânjoşi, da' nu puteau si pace.
În jurul lui se vedea pământul ars, semn că pe chiar locul ăsta fusese vatra veche.
Apoi au hotărât să vină cu motostivuitoarele, dar nici cu

ele n-au putut mare lucru, aşa că au chemat, până la coadă, un vinci.
Când macaraua asta, de mic tonaj, a ajuns la faţa locului, toată fabrica se strânsese ciotcă, aşa cum se strâng toţi gură-cască la un spectacol.
Şi aveau şi ce vedea.
Cu opinteli straşnice, oamenii, vinciul şi stivuitoarele au reuşit, cu chiu cu vai, să ridice clopotul.
Când el a fost la jumătate de metru deasupra nivelului gropii, asistenţa a încremenit de uimire.
Înăuntru se aflau o mână de oase şi bucăţi de haine sfâşiate.
A fost chemat în grabă un medic legist, Procuratura, o ambulanţă a Poliţiei.

Cadavrul era parţial uscat, parţial mâncat de viermi.
Fusese îmbrăcat într-o salopetă albăstruie, decolorată - se presupunea că lucrase prin partea locului.
În picioare avea nişte pantofi, dacă pantofi se mai puteau numi ăia care, odată, fuseseră cu siguranţă mândri de culoarea maro.
Fu chemat un pensionar bătrân, iar acesta, după puţinele semnalmente, fu totuşi profund încredinţat că era cadavrul meşterului-clopotar.
Muncitorii cu ciomege îl trimiseseră pe lumea ailaltă, printr-o bătaie cumplită.
A fost soarta lui asta, să moară închis (strivit? asfixiat?) de ultimul său clopot.
Clopotul avea diametrul de la bază de doi metri, iar la urechea de prindere măsura dimensiunea de un metru şi ceva - doi.
Ca înălţime, era aproape cât un stat de om, dacă nu chiar ceva mai mare.
În grabă, atunci când îl scoseseră, nu prea mai avuseseră timp să-i mai articuleze, ca de obicei, limba, procedeu care are loc separat.
Meşterul clopotar fusese prima lui limbă şi singura.
Trupul meşterului clopotar sunase înăuntru, ţeasta lui se bălăngănise de pereţii interiori, acolo unde sângele închegat prinsese o crustă care se închisese la culoare, încât devenise aproape de nerecunoscut şi zgrunţuroasă până la a cădea de pe cercurile şi circumferinţele bine reliefate.
Sotir a îngenuncheat în faţa clopotului şi a pus mâna pe el, bolborosind numai câteva cuvinte pe care nimeni nu le-a înţeles.
Apoi s-a aplecat şi l-a sărutat, de două ori la bază, de-a stânga şi de-a dreapta, pe generatoarele laterale, aşa cum săruţi un om, un cunoscut pe care nu l-ai mai văzut de mult, pe amândoi obrajii, ţoc-ţoc, şi clopotul s-a clătinat şi a vibrat, deşi se născuse dintotdeauna, de mai bine de jumătate de veac, fără limbă.
Aşa îl vor fi sărutat cavalerii Templieri pe profetul lor, cel ascuns şi blamat de restul lumii, Bahomet, precum

se sărutau şi între ei.

Aşa vor fi umblat şi cu Mandylionul-Acheiropoieta, ajuns mai târziu, după unele zvonuri, Sfântul Sindron din Turin.
Ca să-i trezească sunetul, le-a spus ălora care l-au întrebat mai târziu, că şi cavalerii ăia, din vechime, aşa erau investiţi, auzise el chestia asta la o emisiune de la televizor.

- Mut e clopotul ăsta, da' io am să-i pun limbă, a zis Sotir, să bată ceasurile pentru toată lumea.
Tot a cerut Primăria, acolo-n centru, lângă Teatrul Dramatic, în apropiere de „Parfumul Teilor", pe strada Domnească, un clopot.
Că-i clopot tânăr ăsta, la cincizeci de ani e ca în copilăria lui, viaţa lui va fi de cincisprezece ori pe atât.
Şi pe urmă, Sotir s-a dus acolo unde începuse al doilea şantier, unde scormonise a doua oară şi deja dăduse tot peste un perete de bronz.
Alt clopot, a zis directorul.
Alt clopot, au zis şi oamenii.
Numai Sotir a clătinat energic din cap că nu, al doilea clopot nu ar fi putut să fie şi s-a apucat de săpat iarăşi, fără să scoată o vorbă.
Abia când el a îndepărtat pământul pe o lungime de un metru şi o lăţime de vreo cincizeci de centimetri, abia atunci au înţeles cu toţii.
Nu putea fi vorba de un clopot.
Nu putea fi un clopot acesta, cu o asemenea formă, care semăna, ziceau unii, cu axul melcat de la maşina de tocat.
Doar ei toată ziua meştereau cuţitele şi axul de la maşina de tocat, pe care le tot dădeau muierile lor drăcoase de acasă, ori alea din secţie, ba că nu mai merge, ba că nu mai taie , ba că s-a tocit, dar asta-i bucura până la urmă şi pe ei că mai făceau un ban de băutură, un ciubuc fără de ştirea muierii care le-ntorcea buzunarul pe dos în fiecare seară.

Toată ziua ajustau la corpul de fontă al maşinilor de tocat carne.
Iar asta, parcă aşa arăta, cel puţin din ce se ştia până acuma: a maşină de tocat carne; greu de spus dacă era cuţitul, corpul, melcul ori toate la un loc.
Sotir însă nu se sinchisea de pălăvrăgeala lor.
Sotir cam ştia el ce e; ştia la ce sapă - şi, pe măsură ce avansa-n lucru, descoperea că bănuielile sale se adeveresc.
Însă, orice-ar fi fost, hotărât lucru, era ceva cu totul urieşesc.
Pentru că şi atelierul, la viaţa lui, trebuie să fi fost foarte mare sau, mai degrabă, foarte înalt.
Acum îi venea mult mai greu ca înainte, pentru că

trebuia să sape în jos, în adâncime.
Sotir stătea numai cu capul aplecat în jos.
Sângele îi venise tot în cap, se adunase ca-ntr-un lac de acumulare, ca la Vidraru, pe care-l văzuse când îl făcuseră pionier.
Capul începuse să-i vâjâie şi ameţea din ce în ce mai rău.
Ochii i se împăienjeniseră.
Poate de la praf sau de la cine ştie ce amorţeli trezite de implicaţiile poziţiei anevoioase în care lucra.
Toată ziua munci în genunchi, ca un sclav.

După ce degajase o bucată bună din corpul de bronz, lumea tot nu se dumirise.
Ziceau, mai ales femeile nepricepute, că astea-s formele.
Adicătelea, cic-or fi un fel de matriţe sofisticate, din alea cărora li se dusese buhul că ar ţine secretul meşterului grec, ăla de fusese patronul atelierului pe la 1900-1920.
Îl chema pe ăsta, moşu, c-acum o tot fi oale şi ulcele, dacă atunci era om în putere, îl chema pe grec, Constantinos Theodorakis.
Şi, de loc, oamenii ziceau că era din Creta.
Tocmai din insula Creta venise ca să năimească oameni pentru o afacere aici.
Sotir şi-a luat din nou în primire mistria lui de lemn, avea şi un şpaclu de lemn - şi a început să sape. A coborât maistrul Banat să-i aducă o pereche de mănuşi de protecţie, din alea cu care ţii piesa la maşina de găurit sau la raboteză, să nu-ţi găurească mâinile burghiul sau cuţitul de rabotat. Dar Sotir parcă o luase razna; a zis nu, că nu pot să pipăi bine bronzu' dacă-mi pun mănuşi.
Şi mai stric, dracului, frumuseţe de piesă care a fost turnată acu' aproape un secol.
Tare s-a mai mirat de vorbele lui maistrul Banat, da' nu l-a întrebat mai multe.
Îl frământa însă întrebarea asta pe suflet: ce panegiricul mă-si de dănănaie monstruoasă mai e şi asta?
Femeile, ca proastele, tot se adunaseră la uşa atelierului şi ziceau că nu-i lucru curat.
Nici nu putea fi, când ai dezgropat un mort dintr-un loc, un atelier e ca o casă, ce să caute mortu-n casă, asta afuriseşte locul.
Altele erau de altă părere: ziceau că, dacă tot a murit un om, pare-se nevinovat, aicea o să se îndure Dumnezeu, Iisus Christos şi Maica Domnului de noi, că omul, care moare ca mielu-njunghiat, nu are cum s-aducă nenoroc şi afurisenie la casa semenilor săi.
Sotir a mai muncit o zi, din zori până-n noapte.
I-au adus femeile care lucrau în secţie ceva de mâncare.

La capătul zilei, el s-a aşezat la un banc de lucru.
A desfăcut brânza şi a tăiat-o felii.
A dezghiocat cepele din foile lor murdare şi le-a curăţat.
Alături a pus firele de usturoi verde.
Pe şervetul scuturat a tăiat pâinea.
A mâncat încet, cu ochii închişi.
Apoi i-a venit să doarmă şi a dormit buştean până dimineaţa, fără să se sinchisească de şobolanii care mai dădeau o raită prin atelier.
Lor, oricum, nu le rămăseseră decât firimiturile, pentru că, de mamă de foame ce-o avea, Sotir răsese tot de pe ştergarul ce-i ţinea loc de masă.
Dimineaţa, când a venit lumea, l-a găsit dormind.
S-a trezit şi el, doar atunci când le-a auzit vocile.
Apoi, s-a pus pe treabă, cu mai mult chef, parcă, decât de obicei, pentru că ştia că azi e ziua cea mare. Pe la doisprezece, în amiaza mare, cam jumătate din monstrul de bronz fusese degajat din pământ şi toată lumea a putut să vadă şi să înţeleagă că este vorba de o elice de vapor.
Dar nu oricum: o elice uriaşă, una din cele mai mari câte s-au văzut vreodată.
La scobitul găurii, cât nu riscau să-i atingă corpul de bronz, lucraseră şi electrocarele cu lamelele şi şenilele lor, scormonind pământul şi cărând lăzile cu pământ, strânse de Sotir singur.
Pentru că la oameni le era frică să se ducă să lucreze cu el.
Din mai multe motive.
Unul era că galeria şi încăperile atelierului vechi nu mai aveau nici un fel de grinzi de rezistenţă, popi şi leţi de sprijin - şi se puteau prăbuşi oricând.

Sotir e ţicnit, ziceau ei, că acceptă să lucreze acolo – şi, uneori, chiar fără cască de protecţie.
I-au zis şi ei maistrului:
- Nea Mircică, o să beleşti belengheru' şi mata, până-n prăsele, dacă i se-ntâmplă ceva lu' pişpirică ăsta! Şi mai pune-l să stea măcar cu casca pe cap, dacă se surpă pământul.
De ce să stau cu casca pe cap, se mira Sotir, că, dacă tot pământu' ista, câtu-i aici, stă să cază, cu cască ori fără cască, tot o mierlesc, că n-are cine să mă scoată.
Asta-i numa' cum o vrea Dumnezeu.
Al doilea motiv, pentru care oamenii nu prea se băgau, ţinea de boscorodeala femeilor.
Aici e loc cu farmece şi cu puterea celui Rău, ziceau ele, uite-l, că mereu cere suflet de om.
Pândeşte moartea pe la colţuri.

***

Trei zile au mai lucrat la degajarea elicei.
Au venit iarăşi balkancarurile şi au ajutat la ancorat elicea care, deşi se ţinea pe postamentul pe care fusese prinsă, acum nu mai era nimeni sigur dacă ăla mai rezistă şi dacă nu cumva cade şi se sparge.
Să se facă praf, după o muncă de-atâta vreme, ar fi fost o adevărată nenorocire.
Acum, elicea era cu totul scoasă din pământ.
Sotir a luat o cârpă mare, un burete uriaş, un teu, un taburet şi o căldare cu detergent şi s-a apucat s-o spele.
Numai spălatul i-a luat vreo câteva ore.

Poposea îndelung, cu mâna pe ea, parc-ar fi mângâiat fiecare bucăţică din suprafeţele elicoidale care dăduseră, la început, tuturor privitorilor impresia că ar fi un ax melcat, uriaş, de la o maşină de tocat.
Oamenii au prins curaj şi, din curiozitate probabil, s-au apropiat tot mai mult de elice.
Femeile, şi ele, şi-au încetat bolboroseala şi bodogăneala - şi s-au tras mai aproape, ca să se zgâiască la namila de bronz.
Cum îi ştergea corpul ei, care, între timp, datorită milei pe care şi-o făcuse spălând-o, începuse să strălucească, Sotir a observat o inscripţie micuţă, cu litere cam de doi centimetri înălţime, dar îndeajuns de lizibile.
Au observat-o şi oamenii.

Citită de-aproape, inscripţia cuprindea următoarele cuvinte:

„1909, PRIMA FORMĂ A ELICEI PENTRU VAPORUL „TITANIC”,

TURNATĂ ÎN ATELIERELE „CONSTANTINOS THEODORAKIS”

COMANDĂ PENTRU CONSTRUCŢIA DIN PORTUL BELFAST.”

Alături, o mână mai nesigură scrijelise cu un vârf ascuţit:

„PRIMA FORMĂ A FOST ÎNTREBUINŢATĂ DOAR CA FORMĂ

DE PROBĂ, DUPĂ CARE S-A TURNAT, A DOUA OARĂ, ORIGINALUL,

ÎN 1910. DUPĂ SCUFUNDAREA VAPORULUI, S-A PĂSTRAT AICI,

ÎN ATELIERELE THEODORAKIS, CA CEA MAI MARE ELICE

TURNATĂ VREODATĂ AICI."

Atunci şi-au amintit bătrânii că, de fiecare dată când, înainte vreme, se turna câte-o lucrare complicată, se turnau, înainte de a lucra forma finală, două-trei forme de probă.
Formele de probă erau identice cu formele-finale - sau aproape identice -, numai că pe ele se făceau unele încercări şi măsurători preliminare.
În plus, pe formele preliminare se încerca, practic, matriţa - şi se verifica dacă sunt îndeplinite toleranţele de rigoare.

Pentru că orice operă de anvergura turnării unei Opere-Unicat, cu titlul de excepţie pe care-l avea una din cele mai importante piese ale Titanicului, necesita un proiect îngrozitor de greu şi cu totul nebunesc de realizat în faptă.
Pentru o asemenea Opera-Finală, pe care şi-o dorea cu ardoare şi orgoliu orice meşter-turnător, trebuie să fie construită o Matriţă-singulară, care va fi şi distrusă după turnarea Operei-Finale.
Pentru că forma singură nu dăinuie, ceea ce o umple, e bronzul topit care umflă Matriţa, aşa cum umple taina naşterii burta la miresele timpuriu însămânţate.
O mireasă e, deci, matriţa - şi ea nu rămâne, ea e vremelnică şi lumească.

Rămâne numai elicea ca, în nebunia ei patologică, să învârtă apa într-un spectacol grandios, să o lase în urmă şi să împingă o navă cu un deplasament atât de impresionant ca al Titanicului.

* * *

Printre lucrurile pe care le-a găsit Sotir în încăperea secretă (mai departe, vom vedea cum a aflat de existenţa ei), a fost şi un manuscris destul de vechi.
Scris de mână, într-un caiet cu coperţi verzi, acesta cuprindea o serie de semne neinteligibile şi desene ciudate.
Deasupra lor scria:

OPERA MAGNA:

1. Gematria.
2. Notaria.
3. Themuria.
Aici începe SEPHER YETSIRAH, parte din Marea Parte a Întregului, carte din CARTEA VIEŢII.
Din cele zece sephiroth încep ideile-matrice ale lumii.
Lumea aceasta vine direct de la Dumnezeu.
Din ea, bine e de ştiut, emerg lumile inferioare.

Însă ea este lumea emanaţiei, AZILUTH.
De aici, prin evoluţii care succed una alteia, s-au format trei lumi.
Prima şi cea dintâi este Lumea Creaţiei, BERIAH, care este aidoma lumii sferelor cereşti, cu regulile ei.
A doua este Lumea Formării, YETSIRAH, care este negreşit lumea îngerilor sau a spiritelor care însufleţesc sferele cereşti.
Iară cea din urmă şi ultima este Lumea Încheierii, ASIAH, care este şi lumea materială, universul vizibil, zgura celorlalte lumi.

Apoi, Sotir, nerăbdător sau poate chiar de-a dreptul imprudent, a mai dat câteva pagini, pe sărite.
Aici scria:

PREPARAREA AMESTECURILOR DE FORMARE

În scopul obţinerii amestecurilor de formare, cu proprietăţi superioare şi cu compoziţie cât mai omogenă, este necesară amestecarea componentelor care se realizează în instalaţii speciale.

Sotir a găsit foarte pasionante toate chestiile astea din manuscrisul respectiv şi a purces la citirea mai amănunţită a textului.
Nu a trebuit să treacă multă vreme pentru ca să-i dea

prin gând să încerce să-l copieze, deşi nu ştia prea multă carte.
Partea cea mai îngrijorătoare este că manuscrisul se deteriora pe zi ce trecea.
Îi slăbea cerneala, devenea din ce în ce mai palidă, pasaje întregi, calupuri de text dispăreau peste noapte.
Poate din cauza reacţiei cu aerul şi cu componentele sale, oxigen, hidrogen, azot.
Doar atâta amar de vreme stătuse, într-o relativă conservare, îngropat şi inaccesibil demonilor atmosferici şi celorlalte duhuri.
Cartea mânca din ea însăşi, conchise Sotir.

Parcă se resorbea în sine, aşa, ca o băşică pe piele, pe care ai făcut-o de la încălţăminte, la degetele înghesuite în fundul pantofului şi acum ea se trage înapoi, iar lichidul intră în carne, unde a fost de la început.
El mai citi:

Dumnezeu s-a opintit să facă mai multe lumi înaintea lumii în care ne găsim.
În Cartea Talmudului aceste lumi sunt scrise cu toatele, iar de acolo, adevăr zicem, nici una nu lipseşte.
Din Talmud nu poate lipsi nici un semn.
Iar toate lumile, care de Dumnezeu au fost create, bine e de ştiut, au fost distruse înaintea acesteia în care ne aflăm.

Ea dă lucrare fără odihnă şi nicicând nu va arăta vreun fel de osteneală.
Eu, scribul acestei cărţi, umilul scrib, nu am făcut decât să compilez din Cartea cea Mare a Lumii. Sunt, deci, un umil copiator de manuscrise din biblioteci, din cronicile akashice sau de aiurea.
Desigur, trebuie să fim optimişti.
Căci de vreme ce lumile create şi năruite înaintea lumii noastre au fost nişte încercări nu atât de reuşite ca aceasta din urmă, rezultă că ne găsim în cea mai bună dintre lumile posibile până la acest moment - şi în cea mai dintre cele care vor să vină.
Cartea din care scriu mai spune că:
Această lume conţine, totuşi, răul care este inseparabil de materie.
Răul vine de la slăbirea treptată a luminii divine care, prin iradierea sau emanaţia sa, a creat lumea, el este fie o negare sau o lipsă de lumină, fie restul şi reziduul lumilor încercate şi găsite rele.

Şi Sotir s-a întrebat dacă lumea noastră nu e chiar lumea acestor resturi care sunt zgurile, pentru că răul este închipuit întotdeauna ca o zgură, populată de îngeri căzuţi.
Şi Sotir a avut atunci o viziune prin care a început să

trăiască Moartea.
El nu ştia sigur, pe moment, dacă trăieşte numai Moartea lui personală sau chiar Moartea Lumii, însă senzaţiile lui erau atât de intense încât avea impresia - şi era poate, doar o impresie, că le trăieşte pe amândouă la un loc.

La început, n-a mai simţit că vede în faţă.
Pur şi simplu nu mai vedea în faţă.
Era, poate, un lucru foarte curios, dar avea senzaţia că vede de jur împrejur, senzaţie pe care, îndeobşte, capul omenesc n-o poate avea în nici un chip.
Numai Capul lui Dumnezeu poate vedea în toate părţile, şi-a spus Sotir.
Ce senzaţie stranie este, nu numai să vezi de jur-împrejur, ci să vezi în toate direcţiile - şi nu dintr-un singur punct spre altele, ceea ce s-ar putea numi vedere divergentă, dar şi din mai multe puncte deodată.
Şi să fii risipit într-o infinitate de puncte deodată, să nu mai simţi centrul tău de conştiinţă într-un singur loc, ci dispersat într-o infinitate de centri de conştiinţă care îşi spun lor înşile, despre sine, tot eu.
Atunci îl cuprinse o oarecare panică pe Sotir, una provocată de o senzaţie acută de pierdere a identităţii.

Apoi, brusc, se petrecu ceva ce nu afla termen de comparaţie: el nu mai ştiu unde se află şi când se află.
Acest „când” îşi pierduse sensul.
Nu mai avea noimă să întrebi cât e ceasul sau în ce an suntem.
Se văzu, deodată, sus, deasupra Pământului şi, culmea, sub el nu se întâmpla nimic sau nu se întâmpla ceva anume şi numai ceva, pentru că toate se întâmplau deodată. Istoria era condensată într-un punct, într-un bob de orez.
În acelaşi timp trăia Alexandru Machidon, se întâmplau războaiele punice, Miron Costin scria „VIAŢA LUMII”, Creangă tocmai îl invitase pe Eminescu în bojdeuca din mahalaua Ţicăului, se declanşase atacul împotriva lui Rommel, Statele Unite îşi redactau declaraţia de independenţă, Christos murea pe cruce, Buddha medita liniştit sub un copac.
El îşi vedea Moartea, Destinul, Îngerul Morţii venind să îl ia şi chinuindu-se să-i desprindă din chingi, cu ajutorul preţioaselor sale ustensile, sufletul.

Şi ceea ce îl uimi cel mai mult, când se ajunse aici, fu că, da, acum îl vedea foarte bine, Îngerul Morţii nu era decât acelaşi cu Îngerul Naşterii.
Deşi mai trăia încă sau lui cel puţin aşa i se părea, că mai trăieşte, îşi pierduse, în mod straniu, ponderea - şi nimic nu-l mai lega de un loc sau altul, gravitaţia nu mai avea nici o putere asupra lui.

Mă aflu în faţa Realităţii Ultime, îşi spuse.
Deşi încerca cu disperare să se adune, ca odinioară, acest cuvânt n-avea sens.
Încerca să se fixeze cu disperare într-un punct, dar această fixare se dovedea imposibilă.
Îl încerca încă gândul de întoarcere.
Şi, fiindcă se afla într-o lume volitivă, nu fu nevoie de mai mult.
La fel cum la începutul acestei incursiuni în Cealaltă Lume îşi simţise, pe rând, membrele moi, ca de vată şi extremităţile începuseră să nu-l mai asculte, să fie altceva decât el, acum îşi revenea.
Simţi în coşul pieptului o bătaie.
Şi chiar mai mult, simţi coşul pieptului.
De-acum era aproape înapoi, dar asta dură.
Adică avea iarăşi ceea ce oamenii numesc sentimentul duratei.
Şi lucrul ăsta îl făcu să-şi amintească limpede că, orice durează, doare, că durata e durere.
Încă nu-şi simţea mâinile şi picioarele.
Capul se dezmorţi singur.
Îşi flexă apoi, de control, articulaţiile şi constată că acestea îl ascultau cu docilitate.

Sunt iarăşi în carne, iarăşi om, iarăşi bărbat.
Ce straniu era că înainte nu se mai simţise om.
Nu mai simţise nici carnea.
Orice ar fi fost, sufletul singur nu era, cu siguranţă, om.
Sau nu era numai om, deşi avea amintirile unui om.
Pricepu că va păstra adânc învârstate, în carnea sa, tot timpul cât va mai trăi de-acum înainte, amintirea Lumii Stranii în care fusese.
Amintirea Celui Straniu care fusese, pentru un timp.
Pentru cât timp?
Cine putea şti, atâta vreme cât lucrurile astea nu se petrec în timp??!
Acum era iarăşi în carne.
O simţea.

Carnea doare, carnea e amorţită.
Dar ceva nu mai era ca înainte, era ca dus.
Aşa cum se spune despre cei duşi.
Sau despre bătrânii care, senili şi afazici, nu se mai învrednicesc să dea vreun semn că ar mai cunoaşte lumea noastră.
Stă dus, zic oamenii.
Are mintea dusă, îşi dau cu părerea cei apropiaţi.
Doarme dus.
E ca şi dus după lumea asta.

Degetele de la picioare îl ascultau.
Îi părea, acum, ceva atât de curios că poate să mişte pe rând degetul mic, independent de celelalte, poate zvâcni din el aproape imperceptibil.

Se dezmetici în interiorul hrubei săpate.
Recunoscu, fără mari ezitări, manuscrisele de alături, din care tocmai citise.
Îşi aminti, în acelaşi timp, că unul dintre muncitorii vechi spusese că, pe vremuri, după ce Theodorakis vânduse, pentru nu foarte mult timp, doar vreo câţiva ani, mai existase un proprietar, un evreu care, se pare, fusese născut în Armenia sau poate doar într-o familie de armeni, că numele avea rezonanţe armeneşti.
Îl chema Akim Ashashverian Saul, îşi amintise muncitorul cel bătrân, atunci când povestise.
Era bătrân, mai zisese ăla - şi părea un evreu înţelept.

****

Atelierul era plin de matriţe.
Erau aici, înghesuite ca într-un bazar ori ca-ntr-un depozit plin de vechituri, amestecate îngrozitor, tot felul de matriţe, de diferite dimensiuni şi cu destinaţii la fel de felurite. Matriţe care, la vremea aceea, acum o jumătate de secol, era uimitor că ar fi putut exista undeva pe lumea asta.
Mai degrabă era de necrezut că ele nu veneau dintr-o altă dimensiune a lumii, ignorând barierele temporale ale culturii şi civilizaţiei originare.
Parcă, îţi venea să spui, meşterii care lucraseră aici nu erau obsedaţi de o matriţă anume, ci de însăşi Matricea Originară, Matricea Universală.
Erau, de pildă, matriţe realizate din plastic, în urma prelucrării prin injecţie şi a complicatelor procedee de extrudare.
Lucru cu adevărat uimitor, cu atât mai mult cu cât literatura tehnică, apărută la noi în ţară, este săracă chiar şi la sfârşitul anilor '80.
Numai un savant sau un cercetător, care se îndeletnicise vreme îndelungată cu asemenea construcţii şi studii, putea cunoaşte în intimitate fenomenele care stau la baza celor două procedee, injecţia şi extrudarea.
Bineînţeles că aceleaşi probleme le punea şi proiectarea echipamentelor de execuţie necesare, adică a matricelor de injecţie.
Această parte tehnologică mai presupunea şi o serie de complicate şi interminabile calcule cu privire la adaosurile de prelucrare, normele de timp necesare, regimul de aşchiere al adaosurilor, compoziţia amestecurilor de formare.
Când se apucă să facă socoteli la matriţe, mai întâi dintr-o curiozitate pe care simţea că nu o putea reprima, lui Sotir i se făcu, parcă din senin, dor de maică-sa.
Maică-sa murise de multă vreme, dar acum un nu-ştiu-ce i-o readusese în minte.
Apoi, nu se păru mai deloc întâmplător că, aici, cineva

încercase să refacă Matricea Lumii, Matricea Originară.
Găsise undeva, în manuscris, era sigur de asta, un loc unde era o frază care spunea că:
Dacă ar fi cu putinţă reconstituirea Matricii Unice, Primordiale, a lucrurilor, ecuaţia lumii şi a imperfecţiunii ei ar fi rezolvată.
Vis nebunesc, dar din Ea derivă toate lucrurile.
Nu contează care va fi primul Lucru Perfect obţinut, contează doar că, după el, urmează Lumea Absolută...

Se gândea Sotir: să fi fost elicea de pe Titanic aproape de o asemenea utopie?
Asta ar putea justifica dezastrul Titanicului, care, prin perfecţiunea şi monumentalitatea sa, de nou Turn Babel, ar fi stârnit mânia forţelor providenţiale?
De aceeaşi Matrice Universală, de care se îndrăgostiseră cândva Paracelsus şi Hermes Trismesgistos, se învredniciseră să se apropie clopotele turnate aici şi care, încă bătrâne cât veacul, mai băteau în turnul Primăriei oraşului, în acea clădire „francmasoană" de pe strada Domnească?

Bătrânii spuneau că acea clădire fusese trăsnită şi arsese de multe ori.
Tot ei îşi aminteau că, în timp, sunetul clopotelor din turn se alterase totuşi.
La început, sunetul era atât de pur, de înalt, încât punea în rezonanţă toată lumea.
Când băteau ceasurile, după ultima bătaie, oraşul încremenea, oamenii se apropiau, ca într-un muzeu de ceară.
Oraşul refăcea imaginea Oraşului Împietrit, Oraşul-Stană-de-Piatră.
Totul dura, desigur, numai o infinitezimală, dar câte nu se întâmplau atunci!
Timpul se oprea într-o secundă nesfârşită, iar Paracelsus cobora în urbe să-şi facă plimbarea de dimineaţă sau de seară.
Unii bătrâni - şi aceştia chiar erau mai puţini la număr - mai spuneau că îşi amintesc de meşterul Ahashverian, care zicea că el face clopote după secretul lui Paracelsus.
Întrebat mai amănunţit, acel evreu armean repeta invariabil o vorbă: sunetul clopotelor, pretindea el, poate readuce din neant, din Lumea-de-Dincolo aproape orice, chiar lucrurile duse, fiinţele dragi care s-au prăpădit, vremea fără de seamăn a copilăriei.

„Dacă aţi auzit vorbindu-se de o roză şi de întruchipările ei metamorfice, atunci aflaţi că nu de o roză e vorba, de fapt, ci de un sunet, sunetul-dintâi, sunetul-matrice, IO, IAHVE, IEVE." - zicea evreul.

Şi iată , mai departe, ce i-a fost dat să i se întâmple lui

Sotir.
Pentru că manuscriptele găsite erau aidoma unei cărţi, el a hotărât să nu se mai despartă de ele.
Să nu le mai părăsească.
Pentru că ele, se spune, au putere asupra celui care le găsise şi le are asupra sa în tot timpul zilelor vieţii lui.
Şi mai mult, el hotărâse să nu mai iasă la suprafaţa lumii impure.
Toată ziua stătea şi cerceta manuscrisele, cu puţina sa ştiinţă de carte, iar mâna care nu mai scrisese de mult, de pe vremea şcolii, se dezmorţea încet-încet, iar mintea lui se lumina cu fiecare zi ce trecea.

Apoi, când obosea şi i se făcea să doarmă, se culca pe patul improvizat din atelier.
Când se scula, s-apuca iarăşi să studieze manuscrisele pe care le strânsese şi le legase ca o carte.
Din ele lua însemnări pe un caiet, îşi nota toate lucrurile care îl priveau, comentarii asupra textelor, impresiile sale, felul în care i se arătau lui.
Dar, după numai câteva zile, băga de seamă că i se întâmplase ceva foarte ciudat.
Deşi nu erau foarte multe - nu mai multe de o sută -, manuscrisele i se învălmăşeau cumplit în minte.
Nu prea îşi dădea el seama cum se întâmpla una ca asta, dar, iaca, se întâmpla.
De pildă, i se întâmpla să răsfoiască azi un manuscris şi să adoarmă cu el în minte, tot gândindu-se la interpretările lui.
A doua zi sau a treia, când se trezea că vrea să scormonească înapoi, după pasajul respectiv, nu mai reuşea să-l găsească, oricât de mult s-ar fi străduit la o asemenea îndeletnicire.
Uneori era în stare să piardă degeaba chiar o zi întreagă.
Nu mai regăsea pasajul căutat şi pace.
Atunci începu să pună semne, să numeroteze paginile şi manuscrisele.
În pofida acestei sistematizări destul de riguroase, pasajele continuau să dispară sau, mai bine zis, să fie de negăsit.

Până la urmă, trebui să admită o concluzie cu totul incomodă şi neliniştitoare, care îi aducea panică în suflet: cartea se schimba tot timpul.
După ce blestemă mult timp versatilitatea cărţii, îşi dădu totuşi seama că această carte are, incontestabil, un avantaj.
I se făcea un cadou atât de mare, încât nici nu ştia sigur dacă poate să-l ducă:
era în faţa unei Cărţi-Fără-de-Sfârşit şi, de fapt, chiar în faţa a însăşi Cărţii-Fără-De-Sfârşit.

El nu mai avea nevoie, toată viaţa lui, de nimic altceva,

nici măcar de o bibliotecă.
Nici măcar de o altă carte.
Asta era o carte care îi era îndeajuns toată viaţa.
Ce trebuia, era doar să-şi facă însemnări, în caietul lui personal, despre cutare ori cutare pasaj.
Despre cutare sau cutare lucru.

Cartea se răsfoia singură, i se dăruia toată, e drept, cu viclenie (sau înţelepciune); ea închisese înăuntrul ei, între manuscrise, toată Panorama Lumii, din toţi vecii şi până la sfârşitul vecilor.
Cartea era o comoară fără de preţ, fără de pereche.
- Doamne, mulţumescu-ţi pentru darul Tău cel minunat şi pe care nici măcar nu ştiu dacă îl merit! - căzu în genunchi Sotir şi mulţumi bătând mătănii în faţa Dumnezeului Său. Binecuvântat este Numele Tău, care-i şi numele acestei Cărţi, zise Sotir cu ochii lucind de fervoarea duhovnicească a celui care ar vrea să mulţumească Domnului cu însăşi viaţa sa.
Pe urmă, Sotir se apucă să studieze iarăşi matriţele.
Le identifica şi le clasa pe cele mai uşor de clasat.
Mai departe era complicat.

Trebuia să toarne câte un amestec de formare în carapacea fiecăreia şi să aştepte până se întărea, după care să îndepărteze adaosul de prelucrare care se scurgea în orificiile şi canalele special practicate pentru a adăposti amestecul prisositor.
Realiză aşa, prin operaţiuni succesive de acest gen, că, de fapt, există o ordine evolutivă a matricilor.
Că toate, în fond, nu erau altceva decât încercări de a realiza acelaşi lucru, în ciuda nebuniei diversităţii lor.
Mai înţelese că nu era, în nici un fel, un atelier mecanic obişnuit, ci, mai degrabă, matriţeria uneia dintre cele mai stranii întreprinderi din lume.
Târziu, îşi dădu seama că, sub elicea şi postamentul ei, după ce o scoseseră ceilalţi afară, se găsea un chepeng micuţ.
Se întrebă de ce nu-l văzuse de la început, dar, la o examinare mai atentă, îşi dădu seama că nici nu ar fi avut cum să-l vadă, nici el şi nici ceilalţi oameni care intraseră în atelier.
Praful se aşezase într-un covor atât de gros, încât făcea imposibilă detectarea diferenţei de nivel pe care o presupunea capacul de metal al chepengului.

După ce înlătură pământul şi molozul de pe întreg chepengul, văzu cu uimire că acesta era rotund şi nu mai mare în diametru decât lăţimea şoldurilor sau a umerilor unui om obişnuit.
Capacul era confecţionat dintr-un oţel care ruginise, de calitate inferioară - şi care agonisise destulă vechime.
Pe el exista o inscripţie pe care o curăţă încet de humă, cu o cârpă bine muiată în apă şi cu un burete.

Iată cum arăta inscripţia:

W T P

Asta era doar prima inscripţie.
Sotir alergă cu febrilitate la manuscrise şi le scormoni până înţelese ce însemna primul semn.
El era Shin, acea literă, a douăzeci şi una, dintr-un vechi şi sfânt alfabet, litera care intră în componenţa atributului divin.

SCHADAI

SCHADAI, scris, şi 'TW, înseamnă OMNIPOTENS.
Este Numele Dumnezeului atotputernic şi aparţine celui de-al doilea principiu al lui Dumnezeu.
Acest al doilea principiu este KIRCHER, cel care dă germene pentru toate substanţele vegetale.
Atunci, brusc, Sotir simţi nevoia să cadă la pământ şi să se închine literei SHIN şi Numelui Celui Atotputernic.
Să fi fost acesta numele lui Shin Irlandezul?
Şi sărută cu fervoare pe fierul rece al chepengului.
A doua literă o recunoscu după ce iarăşi cercetă cu atenţie manuscrisele.
Era *DALETH*.
Află din PRIMA CONEXIUNE că DALEH însemna „masă” şi „poartă”.

I se mai transmise tot din PRIMA CONEXIUNE că DALETH indica faptul că EA este casa lui Dumnezeu, care, în cărţile sfinte, este numită şi cu Numele Abundenţei.
Din A DOUA CONEXIUNE citi:
DALETH arată în mod analog viaţa aceasta şi viaţa cealaltă şi descrie cum poate fi cealaltă viaţă în acelaşi chip în care CHRISTOS însuşi anunţă viaţa viitoare.
În cele din urmă se opri asupra celei de A TREIA CONEXIUNI.
Arată, în mod analog, faptul că, deşi acum noi credem că ştim totalitatea lucrurilor scrise, totuşi noi nu cunoaştem decât o foarte mică parte.
Cu toate acestea, atunci când vom merita să fim împreună cu Christos, atunci va înceta doctrina cărţilor, iar noi vom fi faţă în faţă cu principiul binelui, aşa cum e.

Tot în acelaşi chip, aflăm că ultima literă din triptic este *COPH*.
Şi, mai târziu, A ŞAPTEA CONEXIUNE îi spuse:
COPH înseamnă menire, voce.
Iar tripticul întreg era un nume derivat al literei COPH.
Acest nume derivat este *KODESCH*.
KODESCH înseamnă SANCTUS.

Tradiţia kabalastică spune că el desemnează elementul Pământ, unde îşi au sălaşul gnomii.
Se mai pomeneşte, dintru vechime, că Inteligenţa Pământului este *ARIEL*.
ARIEL, mai zic cărţile, guvernează NORDUL în anotimpul iarnă.
Aici este iarăşi înscris codul lucrurilor neanimate şi al mineralelor.
Abia atunci Sotir băgă de seamă că micul chepeng se află în latura dinspre Nord a soclului pe care se odihnise Elicea.
Căută printre sculele pe care muncitorii necalificaţi le lăsau, de obicei, la intrarea în atelierul de lăcătuşerie şi găsi, după vreo oră de răsfoit fiare, o rangă cu vârful ascuţit, ca o lance evadată dintr-un război întâmplat în antichitate.
Cu ranga în mână se îndreptă spre chepeng.
Încordându-şi toate puterile, reuşi să-l răsucească doar puţin.
Mai încercă o dată, însă chepengul atârna greu, ca un mort pe care trebuie să-l duci în braţe de unul singur.
N-avea de ales, trebuia totuşi să se descurce singur.
În toiul nopţii, un hămăit lugubru se auzi de undeva, din apropiere.
Se auzea de atât de aproape, încât parcă ar fi venit de sub chepengul ce părea pecetluit pe veci.
Se întoarse la ieşirea din atelier şi mai scormoni printre fieroaicele reci, până găsi o a doua rangă, la fel ca

prima, dar având de data aceasta un vârf mai ascuţit.

Se opinti şi ridică uşor chepengul cu prima rangă, o vârî cam de jumătate de metru sub fierul capacului.
Hămăitul se auzea acum mai clar, dar nu era de câine, ci părea al unei jivine nemaiauzite.
Atunci, ca fulgerat de un gând, îşi aduse aminte de vorbele cuiva:
- Taci şi-ascultă cum latră căţelul pământului.
De sub lespedea de piatră, de sub crucea de piatră, căţelul pământului.
Deşi îl încercă frica, şi nu orice fel de frică, ci una cu sudori reci, Sotir luă în mână a doua rangă şi o înfipse chiar lângă prima, la numai câţiva centimetri.

Capacul chepengului părea un taur uriaş, în care se înfipseseră lăncile, dar care alerga cu şi mai mare furie în jurul toreadorului, pândind un moment prielnic în care ar fi putut, dintr-o săritură, să ajungă în culoarul spectatorilor.
Hămăitul era acum cel al unei fiare furioase, care se zbate să scape din cursă, iar cu ghearele zgârie acoperişul curţii.
Se auzeau clar ghearele scrâşnind, pe dinăuntru, ascuţite de oţelul chepengului.
Sotir simţi cum îl ia cu fiori pe şira spinării.
Căzu la pământ şi se rugă Dumnezeului său.
Spuse de trei ori Tatăl Nostru şi îşi invocă îngerul personal.
Apoi, într-o rugăciune înflăcărată, căută un culoar către cel mai înalt cer:
- Ajută-mi, Doamne Dumnezeule, să cercetez taina aceasta fără ca fiara din tainiţă, oricare ar fi ea, să poată ajunge să-mi facă vreun rău. Minunate Dumnezeul Meu, invoc Puterea Ta din primul până în al Nouălea Cer, acolo unde se sfârşeşte lumea arhanghelică. În tine Cred, Dumnezeul Meu, Unul-Născut-din-Fecioară, care în Iad te-ai pogorât, pre Moarte ai călcat şi ai dat viaţă lumii Tale. Proteguieşte-mă şi ajută-mă!
Apoi, după ce se închină, se apropie din nou de răngile înfipte şi, cercetându-le, ajunse la concluzia că mai erau necesare încă două pentru ca toată munca asta, de ocnaş să se uşureze.
Se duse iarăşi până la capătul atelierului şi le aduse.
Când se întoarse cu ele, abia atunci se dumiri că lătratul încetase.
Se puse pe treabă şi înfipse şi celelalte două răngi, astfel încât să fie dispuse la intervale egale.
Acum putea să facă marea încercare.
Puse nişte greutăţi pe două dintre cele patru răngi, iar pe celelalte două le ridică, pe fiecare cu câte o mână, acţionându-le ca pe nişte pârghii.
Spre marea lui mirare, după câteva sforţări

supraomeneşti, capacul cedă.
Stătu să se odihnească preţ de-un bob zăbavă şi îşi trase sufletul.
Era aproape mulţumit de reuşită, dar se temea să arunce o privire dedesubt.

Când se hotărî să-şi ia inima-n dinţi şi să privească sub capacul dat la o parte, nu se căsca decât o gaură neagră şi atât.
Un hău întunecos în care cea zgâriind timpanele era doar liniştea.
O linişte aproape de Liniştea Absolută.
Totuşi, nişte scări porneau din dreptul nivelului podelei şi se pierdeau mai departe în întuneric.
Era o scară făcută din bucăţi de cornier şi nimic altceva, prinse între ele ca vai de lume.
Pe scara asta, gândi Sotir, e foarte probabil că n-a mai coborât nimeni de vreo cincizeci de ani.
Toţi cei care au coborât vreodată scara, mai gândi el, acum sunt morţi.
Poate că înăuntru nu e decât Moartea, îşi spuse.
Şi chiar dacă nu era decât Moartea, îi şopti îngerul ambiguu al curiozităţii sale personale, tot merita încercat.
Cobor sau nu ? - se întrebă pentru moment bărbatul, cu o faţă obosită.
Cobori, îi spuse vocea.
Cobori, nu ai de ales.
Ştii bine că ai să cobori şi abia apoi se vor alege sorţii cu ce se va întâmpla cu tine.
Puse piciorul pe prima treaptă.
Treapta se clătina şi juca sub piciorul lui.
Urma a doua treaptă.
Şi încă o treaptă, care se ţinea şi mai prost decât primele.
Bâjbâia în întuneric cu piciorul după ele.
Acum piciorul lui drept o căuta pe a cincea.
O atinse, dar pe dedesubt.
Ridică puţin talpa şi acum se odihnea cu talpa piciorului drept, chiar pe a cincea treaptă.
Când stângul se dădu mai în jos ca să o exploreze pe cea de-a şasea, capul nu mai era deasupra chepengului, ci îi coborâse în bezna liniştită şi călduţă.

Se uita - sau cel puţin încerca să se uite în hău - ca să perceapă măcar o lumină slabă, dar nici o lumină nu venea de nicăieri.
În acelaşi moment, piciorul drept îi alunecă şi căzu, trăgând după el întreg corpul.
Căderea a durat un timp indefinibil.
I-au scăpat din mâini braţele cornierelor şi a alunecat în hăul care părea să-i fie mormânt.
A căzut aşa zile întregi.
Sau cel puţin aşa i s-a părut.

Poate că era numai senzaţia şi ameţeala căderii care nu-l mai părăsea.
Sau teama, teama pură, instinctivă.
Să cazi fără să întâlneşti nimic, fără nici un şoc.

Picioarele băteau îngrozite aerul, mâinile încercau să se agaţe de ceva, să pipăie bezna.
Un fel de vântoasă a căderii şuiera şi adia, în acelaşi timp, în jurul trupului său.
Când se trezi, simţi sub spate podeaua.
Căderea fusese parcă prin aer şi nu numai prin aer.
Prin senzaţii, prin emoţii.
A fost o cădere prin durere, prin memorie, prin straturile cele mai vâscoase ale conştiinţei.

O dată ajuns jos, începu prin a-şi pipăi coastele, pe o parte şi pe alta.
Erau întregi, slavă domnului, ca prin minune.
Începu să-şi verifice pieptul, gâtul, destul de înţepenit, fiecare oscior.
Îşi redescoperea, cu bucurie, corpul său pe care, probabil, nu-l cunoscuse şi nu-l examinase niciodată atât de în detaliu ca acum.
Li se adresă mâinilor, întrebându-le:
- Voi sunteţi în regulă, cu umerii şi claviculele voastre, cu delicata articulaţie a cotului?
- Da, răspunseră mâinile, suntem numai zguduite de şocul căzăturii.

Când s-a întâmplat asta?
Nu păru să-şi poată aduce aminte.
Mintea îi era la fel de înceţoşată, ca atunci când s-ar fi petrecut cu o lună sau un an în urmă.
Continuă să procedeze la inventarierea diferitelor fascii de muşchi.
Erau toate la locul lor, mai puţin piciorul drept.
Piciorul drept era amorţit şi vibra dureros sub el.
Prelungind pipăitul, nu-şi putu da seama singur dacă e vorba de o ruptură sau numai de o luxaţie.
Oricum, ceva se întâmplase mai jos de genunchi.
Reuşi, după tatonări succesive, să localizeze durerea.
Ea venea de undeva din jurul gleznei.
Glezna scâncea, schelălăia la piciorul lui, unde un oscior sărise de pe fix.

Acum urma în program un capitol mai complicat.
Trebuia să se ridice.
Trebuia să încerce să meargă.
Dacă nu reuşea să meargă, era pierdut.
Ceilalţi nu ştiau despre existenţa chepengului şi a trapei subterane.
Şi chiar dacă o găseau, singura lui şansă era să ţipe.
Încercă să localizeze gaura chepengului şi a trapei subterane, de unde ar fi trebuit să vină măcar un

fascicul de lumină.
Nu se vedea nimic.
Acelaşi întuneric dens.
Explicabil, de altfel, prin faptul că în camera de deasupra, izolată şi ea de lume, nu pătrundea prea multă lumină.

Ca să se poată ridica, trebuia să găsească în lateral, undeva, un punct de sprijin.
Încercă să afle scara, dar nu era deloc sigur că nu se rostogolise destul de mult de la locul unde atinsese pentru prima oară podeaua.
Podeaua, asta era!
Măcar aici trebuia să pipăie puţin, asta avea să-i spună ceva despre cameră.
Trecându-şi mâna orbecăindă pe sub picioare, realiză că sub fundul său se afla o banală duşumea din lemn.
Tăiată, scândură lângă scândură, dar nu ca la parchet, în pachete oblice.
Mai degrabă erau dispuse ca nişte scândurele de douăzeci-treizeci de centimetri lungime şi de aproximativ doi sau trei centimetri lăţime.
Cu siguranţă, lemn tare.
Deci, se afla într-o încăpere care fusese, totuşi, amenajată cu grijă.
Servea, în concluzie, la ceva bine lămurit.
Avea o noimă.
Nu nimerise doar într-un soi de beci sau într-o groapă de gunoaie.

Acum trebuia să încerce să se ridice.
Mâna lui cotrobăi zadarnic după un sprijin.
Pe o rază de doi metri nu se găsea nimic care să servească drept aşa ceva.
Îşi folosi logica pentru a constata că se află, negreşit, într-o încăpere destul de mare.
Singura variantă pentru a se ridica era, desigur, suportul categoric al podelei.
Întâi în patru labe şi pipăind cu degetele ce era dedesubtul său.
Sotir se ridică într-o poziţie destul de caraghioasă, de patruped care se deplasează prin salturi.
O dată ajuns în picioare, o durere ascuţită în glezna dreaptă îl sili să remarce că piciorul nu îl asculta decât pe jumătate.
Încercă să găsească un suport şi pe verticală, să se agaţe de ceva.
Nu găsi şi încercă să meargă câţiva paşi, mai mult târşâindu-şi piciorul drept.
Aşa mătăhăind prin beciul insalubru, dădu până la urmă cu capul de ceva.
Lovitura îl făcu să urle de durere.
Întinse mâinile să cerceteze.
Cum nu se aştepta la aşa ceva, constată cu uimire că

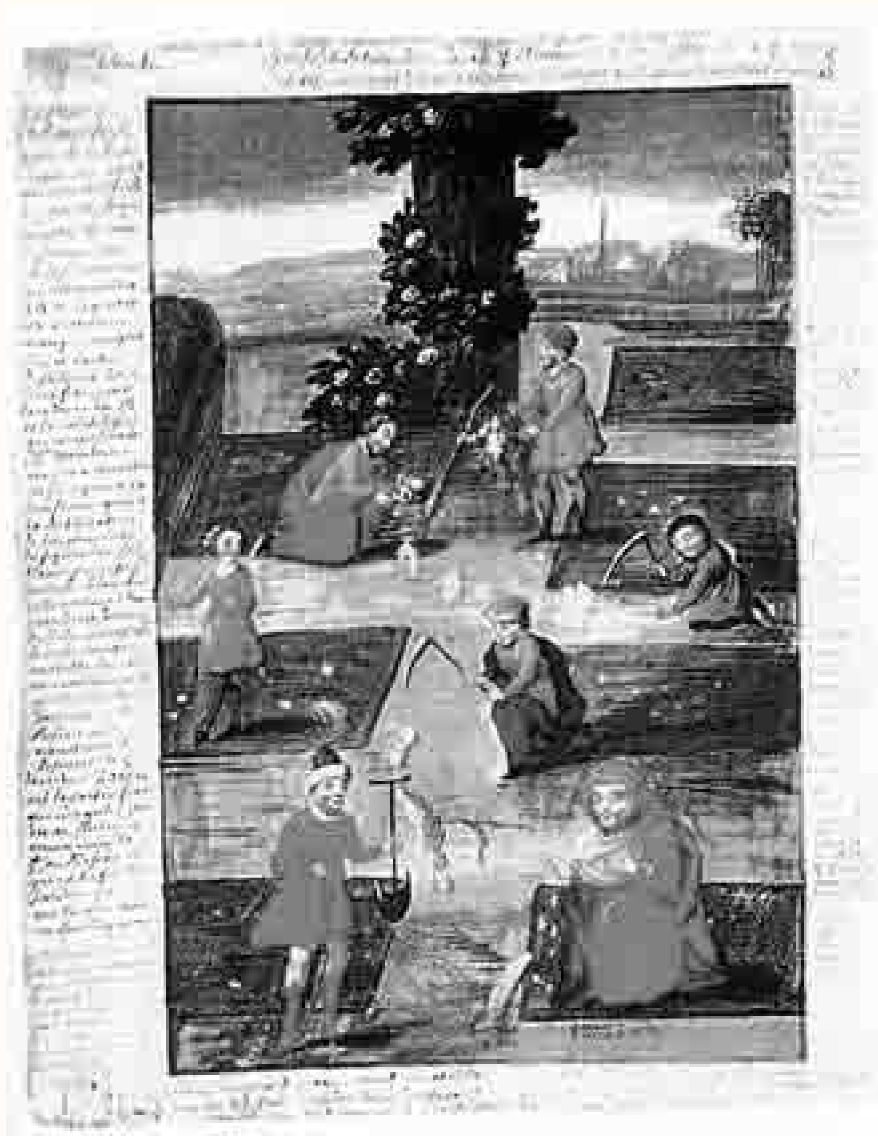
era scara.
Probabil scara pe care venise.
Atunci, trebuie că încăperea era foarte înaltă.

Cel puţin patru-cinci metri, dacă nu chiar mai mult, şase-şapte sau cine ştie câţi.
Pentru ce trebuise să fie făcută atât de înaltă?
În orice caz, nu întâmplător.
Pentru că e greu de crezut că se poate găsi cineva care să sape în adânc, fără nici un temei, o încăpere înaltă de şapte metri, într-un pământ uscat şi arţăgos.
Mai mult, un alt argument pleda pentru o disciplină raţională, bine pusă la punct: podeaua era curată-lună, fără nici un fir de praf - şi chiar lustruită sau lăcuită.
Pun pariu că străluceşte ca o cazarmă militară, se pomeni Sotir vorbind singur.

Găsirea scării echivala cu o victorie nebănuită.
Dar, înainte de a urca iarăşi la suprafaţă, să aruncăm o privire pe aici, îşi spuse Meşterul, Messer, cum îl porecleau, după găsirea atelierului, cu o ironie bufantă, colegii.
- Dacă io mi-s Messer, cum ziceţi, le replică Sotir, apoi atunci clar mi-i că voi cu toţii sunteţi numai calfe, glumea el.
Sub scară, dăduse de lanternă şi ambele descoperiri îi făcură inima să-i vină la loc şi îi dădură ghes la explorări temerare.
Aprinse lanterna şi aproape că îi veni să sară în sus de bucurie că funcţiona şi după şocul căderii.
Ochiul de geam fusese spart şi bucăţi de sticlă căzuseră pe suprafaţa de tablă galvanizată care reflecta lumina.
Asta însă nu mai conta acum, important era doar că mai era în stare de funcţionare.
Cum aprinse lumina, realiză că încăperea, în care se aflase atât de mult timp fără să aibă cunoştinţă de ea, era un depozit.
Sau cel puţin aşa părea, cu rafturile sale înălţate până sus: un depozit de scule.

Şchiopătând destul de anevoie, Sotir se târî la rafturile cele mai apropiate.
Curiozitatea lui fu răsplătită, deoarece dădu acolo peste o matriţă de sticlă sau, de fapt, dintr-un material plastic foarte dur.
În tinereţe, auzise el despre matriţe din mase plastice foarte dure, în care se turnau amestecuri de formare din materiale plastice de o duritate medie.
Dar nu ăsta era cel mai fascinant lucru.
La mijlocul matriţei, formate din două părţi (aşa cum sunt majoritatea matriţelor simple), se găsea, pufoasă, uşor rumenă, coaptă: o piersică.

Uluiala îl făcu să rămână ţintuit locului.

La început, nu pricepea ce căuta piersica într-o asemenea formă de sticlă, ca o carapace.
O clipă mai târziu se întrebă dacă şi piersicile au un arhetip al lor.
O matrice a piersicii.
Dar nu se poate, îşi spuse, matricea piersicii e sămânţa.
Se poate face o piersică şi din altceva decât dintr-o sămânţă, vie, reală, palpabilă, materială?
Şi piersica dintâi, din ce se va fi făcut?
Din cuvântul lui Dumnezeu?
Cu astfel de întrebări nedesluşite în minte, care altora le-ar putea părea absurde, puerile sau idioate - sau toate la un loc -, Sotir se apucă să mai caute în celelalte rafturi.
Aşa dădu peste matriţa unei ferigi, unui arbust de măceş, unui trandafir.

Cu matriţa rozei în mână stătu şi se întrebă:
- Care-o fi amestecul de formare din care s-a izvodit această Roză?
Numai Dumnezeu ştie.
Ţinând cu atenţie în mâini gracilele matriţe, cele patru pomenite mai sus, Sotir mai mult ţopăi (că de mers chiar nu se putea spune că era vorba) până la scară.
Acolo desfăcu o sfoară pe care o avea asupra sa, în buzunarele salopetei, şi făcu din toate cele patru

matriţe un mare pachet de sticlă, legat fedeleş.
Măsură sfoara şi găsi că avea peste opt metri la capătul liber, adică exact ce-i trebuia.
Acum putea fi sigur că-i posibil să aducă matriţele sus, ca să le studieze pe îndelete.

Se agăţă de scară şi îşi balansă orbecăind picioarele în aer, ca un gândac neajutorat.
Trebuia să urce „în muşchi”, cam un metru, sub povara greutăţii sale.
Când avea să ajungă cu bustul la nivelul primei trepte, abia atunci se putea bascula şi, dându-se peste cap o dată sau de două ori, în timp ce se ţinea zdravăn cu mâinile, să se apuce cu picioarele de o treaptă mai sus, pentru ca apoi să se ridice iarăşi în mâini.
Prin asemenea mişcări de acrobat sau, mai curând de gimnast, avea să fie acolo, sus în mai puţin de două ore, luând în calcul şi beteşugul piciorului său.

Manevra îi reuşi de minune şi, într-un târziu, ajunse sus, e drept, frânt de oboseală.
Pe urmă, căută capătul funiei pe care o aruncase sus, după ce o legase la capăt cu un fier îndoit ca un cârlig, care să o poată agăţa acolo, sus, de ceva.
Se agăţase până la urmă chiar de marginea chepengului.
Se dădu doi paşi în spate şi, înfăşurându-şi funia în jurul mâinilor, se propti zdravăn pe picioare şi începu să tragă temeinic, deşi cu băgare de seamă.
Pachetul însă se dovedi mai greu ca o piatră de moară.
Era cu mult mai greu ca atunci când îl legase.
Partea cea mai enervantă a operaţiunii era că nu putea avea nici un control asupra matriţelor din poziţia în care stătea şi trăgea.
Când simţi că, deja, coletul a ajuns sus, răsuflă uşurat.
Era la doi metri de gura întunecată a chepengului.
Abia atunci se apropie de gura trapei şi se sforţă să nu lase frânghia să mai alunece înapoi, în atât de firească refulare.
Pachetul se vedea vag în imediata apropiere a golului căscat sub trapă.
Trase o dată şi încă o dată şi atunci, din beznă, apăru ceva care îl făcu să rămână încremenit.

Pachetul era exact cum îl legase el jos, matriţele din sticlă la locul lor, dar dinăuntrul lor era gol.
Lipseau piersica, feriga, arbustul de măceş, roza.
Nici urmă de ele.
Messer puse pachetul pe podea şi se lăsă să lunece alături, copleşit de această întâmplare.
Se întinse aşa şi adormi pentru nu se ştie câtă vreme.
Când se trezi, piciorul îl durea din nou.
Trebui să se oblojească.
Se târî până la dulapul de prim-ajutor, luă de acolo

spirtul şi nişte feşe de tifon.
Rupse o salopetă mai veche, puse întâi pe gleznă tampoanele de tifon îmbibate în spirt, iar apoi se legă gospodăreşte cu fâşiile de salopetă, rupte în lung.

***

Cu chiu, cu vai, elicea fusese cărată afară.
Trei electrocare se chinuiseră vreme îndelungată să o aburce în spinările lor metalice, vopsite într-un verde-praz.
O luaseră în primire o echipă de specialişti printre care s-a dovedit mai târziu că se strecuraseră tot felul de „băieţi cu ochi albaştri”, special trimişi de baştanii de la siguranţa statului numa' ca să vadă despre ce-i vorba şi să-şi dea cu părerea.
După care băieţii, oameni silitori, conştiincioşi şi care ştiau carte - măcar aşa, câte-o brumă -, trebuiau să devină romancieri, adică să ia pix şi hârtie şi scârţa-scârţa, să întocmească un raport confidenţial pe care să puie ştampila:
„TOP-SECRET” - SECRET DE IMPORTANŢĂ DEOSEBITĂ.
După ce ăştia au văzut elicea, s-au apucat să se contrazică.
De la o simplă discuţie de idei şi principii, s-a ajuns la o păruială în toată regula.
Cu pumni în cap, karate aplicate după gât, picioare aruncate prin locurile moi.
Disputa pornise de la cum să-i facă încadrarea: s-o treacă la SECRETE DE STAT, la SECRETE DE IMPORTANŢĂ DEOSEBITĂ sau la STRICT SECRET.
Fiecare dintre aceste trei aripe, care puteau fi împărţite în conservatori, liberali şi social-democraţi, avea reprezentanţii ei.
Războiul acestor trei roze sfârşi prin victoria calificativului TOP SECRET, cum era şi de aşteptat.
Şi, deşi elicei îi fu aplicat acest calificativ, de fapt, nu ei, ci documentaţiei în sine, corpul propriu-zis al elicei fusese lăsat oarecum la voia întâmplării, afară, sub intemperii, la intrarea dinspre est a fabricii, de unde minunatul monstru de bronz primea cel dintâi botezul soarelui de dimineaţă.

Cel mai curios lucru s-a întâmplat, nu se mai poate spune exact, la o zi sau două după ce corpul elicei a fost dus şi postat, pe un postament încropit din paleţi, în aer liber.
Paznicul cam beţiv, Nicolae Poroşnicu, lipovean care bea spirt cu vadra şi cu găleata, a fost pus acolo, ca să aibă grijă de magaoaie.
Paznicul Poroşnicu, zis în fabrică şi Nicu-Sugi-Lindicu, se-mbăta şi p-ormă se culca în ghereta lui de lemn putred.
Însă primu' lucru care s-a întâmplat, a fost că nişte

muncitori, care trebuiau să regleze maşinile din fabrică, reglorii, cum le zicea lumea (că mai mult reglau femei), fiindu-le lene să mai frece toată ziua-bună ziua maţul pe la maşinile vechi, poreclite „Bouleli”, pentru că pe ele scria „BOLLELI - FRATELLI, made in Italia”, s-au dus, ca de obicei, în spatele paleţilor aşezaţi mormane la fabrica devale.

Şi stând ei şi fumând, şi lingând nişte beri la kil, făceau plajă, dezbrăcaţi până la brâu, cu faţa în sus.
Stând ei aşa, deodată a început să-i doară ochii.
Da’ rău, nene, nu aşa.
Tot dându-se ei de ceasu' morţii, că de un' să fie, de un' să fie, numa' ce se uită la elice şi-şi dau seama că asta străluceşte orbitor sub lumina verticală a soarelui de amiază.
Şi tot aşa, se adunau femeile în jurul ei, alea de munceau în secţie, da' lucirea ei era aşa de intensă, că le trebuiau ochelari s-o vadă mai de aproape.

Într-una din zile, una chiar a început să vadă, în lumina aia orbitoare, un sfânt - zicea ea.
Un sfânt care era îmbrăcat cu totul în alb şi care îşi îndrepta mâinile spre ea şi din mâinile lui ţâşnea un efluviu de lumină.
O alta, care îşi pierduse copilul de câteva luni, văzu venind spre ea pruncul mort, călare pe-un vârtej de lumină şi viu-nevătămat.
Copilul ei avea faţa sclipind ca arama topită şi hainele lui - scutece sărace - albe ca zăpada.
Picioarele lui iarăşi sclipeau ca arama topită.
Povestindu-i popii cele văzute, femeia a fost în primejdie de afurisenie.
Da' nici popa nu ştia ce să facă mai întâi: să se minuneze sau s-o ocărască.

***

Viorica rămăsese fără bărbat de doi ani.
Bărbatu-său murise într-un accident îngrozitor, petrecut la cubilourile Combinatului Siderurgic.
După ce-l plânsese un an de zile încheiat, fiecare ziulică în şir, p-ormă se mai resemnase.
Dar acuma îl vedea în carne şi oase, parcă întins, odihnindu-se pe neverosimilele palete ale elicei, ca-ntr-un pat în care zăbovea în somnul său de om cu adevărat chinuit.
Şi uite-aşa mersese vorba din muncitoare-n muncitoare şi, care avea un mort foarte drag, se tot făcea că se-nvârte prin apropierea elicei, doar-doar s-o vedea din nou cu ăla.
Una din muncitoare, care nu prea avea pe nimeni pe lume, că fusese orfană, găsită şi dusă la Casa Copilului şi nici amanţi nu prea avusese că era slabă tare şi

sfrijită ca vai de ea, îşi văzu în paletele elicei chipul ei de când era copilandră încă şi-avea vreo paisprezece ani.

Tot ea - cel puţin aşa susţinea - îşi văzu chipul Sortitutului ei, precum şi chipul părinţilor ei adevăraţi, pe care nu îi cunoscuse niciodată, dar despre care inima ei îi spunea că aia sunt, că nu-i cale de-nşelăciune când îţi spune inima ceva cu-atâta juruinţă.
Multă lume începuse de-acum să vină la elice.
Şi era pe-acolo aşa o forfoteală, că Nicu Poroşnicu nu ştia ce să mai facă, ce să mai dreagă, ca să îndepărteze lumea de la ghereta lui.
Nici nu mai putea să bea decât pe-ascuns, pen' că-l vedea lumea una-două, cum duce sticla la gură.
Curioasă, lumea venea în tot timpul zilei, chiar dacă oamenii se mai şi prefăceau că trec pe acolo cu treabă.

Trecu pe-acolo şi directorul într-o zi şi îl întrebă dacă-i adevărat ce se spune, că poţi vedea vrute şi nevrute în luciul elicei.
Poroşnicu îi răspunse că naiba ştie, se pare că da - şi îl pofti în ghereta sa, să stea mai confortabil pe scaunul lui improvizat dintr-o ladă.
Îi puse şi telefonul la îndemână, poate c-avea de gând să sune undeva, să dea vreun ordin.

Directorul stătu şi se uită cu atenţie şi se-nfurie foarte rău când văzu în oglinda palelor că va fi demis în trei luni.
Căută să vadă şi motivul şi înţelese că era legat de blestemata asta de elice, la care se uita toată lumea ca la un televizor Philips, portabil şi mai ieftin, că tot nu te costa nimic să caşti gura ca la o emisiune „Te uiţi şi câştigi”.
Plecă foarte furios şi se răzbună pe secretară şi pe portăriţa Marcela.
Însă cele mai grozave şi ciudate lucruri se întâmplară după ce trecu vreo săptămână.

La început era un zvon doar, însă, după câteva zile, Poroşnicu putu să le vadă el însuşi pe femeile despre care era vorba.
Se dusese buhul că două sau trei dintre femeile care veneau şi stăteau ore în şir în faţa elicei înnebuniseră.
Pentru că, după ce oamenii veniseră şi se uitaseră la elice ca la Maglavit, evenimentele intraseră într-o nouă etapă, nu mai puţin uimitoare decât prima.
Mai întâi fu numai o singură femeie care veni şi rămase pe toată durata serviciului, opt ore adică, în faţa elicei, cufundată ca într-un soi de meditaţie.

Asta, nenorocita, îşi pierduse toată familia într-un recent accident.

Se scufundase aici, în portul cel mare, un vas pe care-l chema „Mogoşoaia” şi era un fel de bac.
Se lovise, cică, de-un tanc bulgăresc de benzină şi se dusese la fund în cinci minute.
Pe vaporul care făcea foarte des cărăuşia asta cu suflete, se aflau vreo sută de oameni, cu tot cu echipaj.
Presa nu scrisese mai nimic despre tragedie, fiindcă i se pusese pumnul în gură.
Asta era o poveste care se întâmplase într-o dimineaţă în care muierile de la Măcin, Isaccea şi Cotul Pisicii îşi aşteptau rubedeniile să vină de la oraş.
La fel erau aşteptaţi şi copiii care făcuseră naveta zilnică, luând bacul să meargă la şcoală.

Catastrofa îndoliase toată Dunărea, pe ambele maluri, cale de mai multe mile. Un astrolog vestit, Gabriel Mihailovici, calculase mai apoi conjuncţiile astrale ale evenimentului şi susţinuse mult timp teza unei karme colective.
Era de altfel, aşa cum avea el să mai spună, şi cazul karmei colective a celor de pe Titanic, care trebuiau să treacă prin acea oribilă încercare, iar unii să se piardă pentru totdeauna în valurile uriaşe şi îngheţate.

Ce se întâmplase cu bulgarul care greşise la cârma vasului său şi lovise „Mogoşoaia”, provocând nenorocirea, nu se mai ştia sigur.
Unii spun c-ar fi scăpat uşor, statul român încercând să-i găsească o pedeapsă mai uşoară, pentru a nu compromite istorica prietenie româno-bulgară.
Ca de obicei, lucrurile se aplanaseră.
Avusese loc o întâlnire la Plovdiv sau la Varna, apoi alta la noi în ţară - şi între cele două delegaţii, după numărul de pahare strict înscris în protocol, anulaseră dihonia, făcând şi „parastasu' oficial” al morţilor.

Acu', dacă şi ăştia au catadicsit să moară, asta e, au zis delegaţiile, asta le-a fost soarta lor, ceasul rău.
Ce erau ele, delegaţiile, vinovate?
Şi tot aşa: mai ia un mic, mai trage-o bere, *haraşo*, *zdrastvuite*, şi noi fumăm BT şi ne uităm la studioul de varietăţi pe bulgari.
Morţii de la groapă, oricum, nu-i mai poţi întoarce.
Au rămas doar nenorociţii să-şi mai jelească morţii şi prietenia româno-bulgară, prin veacuri triumfătoare.
A rămas şi Saveta să-şi bocească toată familia.
Şi-a luat liber de la fabrica de plase şi s-a dus pe malul Dunării.
Acolo, tot a găsit o groază de oameni, preocupaţi şi ei să-şi afle morţii lor, ca să-i îngroape.
Asta e, parastasul mă-si de viaţă!

***

Când moare unul înecat pe Dunăre, oamenii se duc la Cotul Pisicii şi-l aşteaptă.
Asta se întâmplă numai după trei zile.
Trei zile, rubedeniile speră încă să-l mai găsească pe undeva, prin apropierea locului unde s-a întâmplat.
Contează foarte mult dacă l-a prins sau nu vârtejul.
Dacă l-a prins vârtejul, e clar că l-a băgat la fund.
Şi, dacă l-a băgat la fund de tot, e nasol, se poate să se fi înţelenit printre ierburi şi pietre.
Şi să nu mai iasă.
Daca e aşa, poate să-l ţină apa la fund, priponit acolo, chiar şi două săptămâni, chiar şi o lună.

După o lună, ţi-e clar cum arată: de nu-l mai recunoşti nici tu, fratele lui, nu-l mai recunoaşte nimeni.
Nici măcar mumă-sa care l-o făcut.
Are chipul buhăit şi mâncat de apă, iar corpul arată aşişderea.
Ce mai, ăla nu mai e de nici un fel om.
Au muşcat zdravăn peştii din el şi-acum el arată ca o corabie fără căpătâi, de pe care a fugit până şi căpitanul.
O corabie cu prova turtită şi chila sfărâmată.
Să nu dea Dumnezeu să ţi se înece cineva în familie.
Ţi se-nmoaie picioarele dacă te duci să-l vezi.
Cică, somnul şi ştiuca se dau cel mai des la înecaţi şi

mănâncă din oameni.
Ăştia, răpitorii, mai degrabă.

Dacă nu-ţi iese şi nu-ţi iese mortu' la suprafaţă în trei zile, înseamnă că nu i s-a spart fierea.
Că dacă nu i s-a spart fierea-n-trânsul, e un echilibru secret al corpului, care-l ţine la fund.
Ca şi cum, vezi dragă doamne, fierea ar fi un pietroi legat de gâtul muribundului.
Ce lege secretă, parcă, stă scrisă în asta şi noi nici nu ştim cum s-o dezlegăm!
Ce ascunde fierea omului?
Ţine ea echilibrul între viaţă şi moarte, între trunchiul de copac pe care îl cară apa la suprafaţă şi pietroiul îngropat adânc în sufletul albiei?

Dacă nu-ţi iese şi nu-ţi iese mortul la suprafaţă, te duci la Cotul Pisicii.
Bun loc şi Cotul Pisicii ăsta!
Că acolo au pus oamenii o plasă mare, pe dedesubtul apei.
Şi acolo se prind toate parangheliile pe care Dunărea le poartă cu ea.
De la aluviunile cele mari la trunchiuri de copac, vreascuri, sticle goale, bidoane scăpate în apă, mingii dezumflate pierdute pe plajă, boarfe rupte şi lăsate pe vreo trestie, la voia întâmplării, prea pe buza malului, păpuşele rupte de pe la satele lacustre, mărăcinii, sticluţele goale de şampon, pantofii scâlciaţi, bucăţi de polistiren, toate drăciile, vrute şi nevrute.
Că, pe bune, bă, e nasol să stai şi să vezi toate astea în ochiurile plasei şi tot aşa, în ochiuri din când în când, câte-un cadavru de om.

E drept, nu numai hoituri de oameni poposesc pe-acolo, ci, foarte des, hoituri de animale de tot felul.
Pisici, câini, găini, gâşte, păsărele care trăiesc prin luncă, vrăbii chiar - şi peşti.
Când e foarte poluată, Dunărea îşi umflă peştii ca pe nişte bile de cauciuc şi îi aruncă la suprafaţă.
Mor ăştia pe capete, nici nu ştii de unde-o să mai mâncăm noi peşte, dacă atâţia stau cu burţile-n sus.

Da-n fiecare an, din fericire, Dunărea renaşte.
În fiecare an, după ce lasă atât de multe oamenilor, îşi cere haraciul.
Înecaţii încep să apară, aşa, de pe la sfârşitul lui aprilie şi începutul lui iunie, şi ţin până la sfârşitul lui septembrie, începutul lui octombrie.

Saveta n-a avut nici ea altceva de făcut decât să vină, cu inima strânsă, la Cotul Pisicii.
Cică, în anul ăla a fost o aşa bogată recoltă de morţi că ăştia se agăţaseră de plasă şi o trăgeau foarte rău în

jos.
Au trebuit să fie pescuiţi de prin ochiurile plasei cât mai rapid cu putinţă, de vreme ce altfel ar fi stricat filtrul ăsta cu năvoade.
Zile în şir Saveta a aşteptat, împreună cu alţi oameni.
Aproape tot satul de la Pisica, plus două oraşe, se înşiraseră pe malu' gârlei şi îşi aşteptau morţii.

De parcă, acuma era acolo Gara de Nord, de unde ăştia trebuiau să coboare din trenuri după o săptămână de vacanţă, venind direct de pe Lumea Cealaltă.
O Gară sinistră, unde nu erau îmbrăţişături, ci rictusuri.
Nici pupături reciproce, ci numai ochi înlăcrămaţi şi hohote de plâns, iar de cealaltă parte, membre rigide.
O Gară unde toată lumea vine îmbrăcată în negru; femeile, cu părul strâns în marama de doliu şi bărbaţii, cu barba crescută de câteva zile, înţepând cu ţepii lor aerul mohorât.
Unde aşteptaţii vin fără nici un fel de bagaj, decât corpul lor gol.
Decât hainele sumbre şi carnea ferfeniţă de vieţuitoarele Dunării.

În această gară a ororii a aşteptat Saveta zile în şir.
Nici nu se mai ducea acasă, noaptea şi-o petrecea acolo, mai mult aşteptând.
Ziua stătea tot timpul cu faţa zgâindu-se la oamenii care controlau şi scuturau plasa.
Noaptea, aţipea cât se putea aţipi, pe un pat făcut din fân.
La ea lucrurile erau cu totul altfel.
Dacă restul oamenilor aştepta un mort şi când ăsta sosea, în cele din urmă, la „Terminalul” oraşului, şi-l boceau mai bine de două-trei zile, apoi îl luau de-l îngropau, Saveta trebuia să aştepte trei: bărbatu-său, fiica şi fiul.
Primul care a sosit, a fost bărbatul ei.
L-a văzut scos la suprafaţă într-o noapte, spre dimineaţă.
A urlat cât a ţinut-o gura.
L-a recunoscut, în primul rând după haine.
Faţa apucaseră deja să i-o mănânce peştii.
Îl însemnaseră ei, în felul lor, că de-acum al apei soţ avea să rămână pentru totdeauna.
Nu mai era al Savetei.
Era al apei şi apa nu-şi mai dă ibovnicii înapoi, e a naibii de geloasă, ea, apa Dunării.
Saveta a chemat pe cineva care-i era vecin şi l-a rugat să-i ducă mortul acasă.

Maică-sa avea să se ocupe de toate cele trebuincioase.
Ea a stat apoi şi a pândit iarăşi apa.
Înşelătoare apă!
Abia peste vreo două zile i-a scos la vedere şi pe copiii

ei.
A dat să-şi smulgă părul din cap.
Durerea ei a fost ca a nimănui.
Patru zile nu s-a îndurat să-i îngroape.
I se umflaseră rău ochii de la plâns.
Amândoi apăruseră unul după altul, de parcă s-ar fi ţinut de mână şi acolo, în apă, ca să nu se piardă, ca să nu se rătăcească unul de celălalt.

Erau intacţi, de parcă peştilor le-ar fi fost milă să se atingă de aşa mândreţe de copii, copiii ei.
Pe urmă se întâmplase ceea ce nu vrusese ea să se întâmple niciodată, să-şi îngroape proprii ei copii.
Nu credea să-i fie unei mame mai groază de altceva, decât de-a-şi duce la groapă proprii copii.
Aşa că de asta stătea acum în faţa elicei, povestindu-şi sieşi viaţa ei, amintindu-şi viaţa.
Ea îşi vedea în elice copiii ei şi bărbatul.
Cum apăreau ei oglindiţi în palele perfect şlefuite, erau cu toţii îmbrăcaţi în haine de lumină; nici nu ştia dacă sunt cu adevărat albe sau numai păreau, din cauza strălucirii lor - şi erau de nedescris în cuvinte.
Şi elicea atunci se lăţea, se lungea, înghiţea toată realitatea, devenea un fel de ecran pe care poţi să vezi o grămadă de lucruri.
Poţi să-i vezi pe ei toţi, din familia ta, ţinându-se de mână - şi ireal de aproape, de parcă n-ar fi o viziune, ci o bucată decupată din însăşi lumea înconjurătoare.

De când cunoscuse elicea, Saveta nu mai putea să-şi ia ochii de la ea.
O durere adâncă în piept îi izbucnea atunci când încerca să se îndepărteze.
Şi, curios lucru, pe cât şi grav totodată, ea trăia parcă mai mult în lumea elicei.
E drept, nici n-ar fi vrut să se întoarcă.
La ce să se întoarcă la lumea asta?
Nu mai avea nimic de văzut, decât masca îngrozită a durerii.
Elicea ajunsese singurul ei bine, singura minune din câte s-or fi mai aflând pe lume, aici.

***

Într-un târziu, autorităţile hotărâseră să-l înmormânteze pe omul găsit sub clopot.
La mormântare trebuia să participe şi Achim Savicevici, unul din cei ce fuseseră însărcinaţi cu investigaţiile straniilor evenimente care se întâmplaseră în ultima vreme la fabrica de unelte de pescuit.
Achim era locotenent.
Venise îmbrăcat în civil, tocmai pentru ca să nu facă valuri iniţial şi lumea să nu se intimideze prea mult de uniforma lui.

El considera deosebit de greu cazul care i se încredinţase de curând.
Ce s-ar putea spune mai mult despre un caz care îţi cade pleaşcă nepoftită pe cap?
Un asasinat comis acum cinci decenii, câţiva oameni care înnebunesc şi o fabrică întreagă care delirează?
La care e pe cale să se mai adauge un oraş care vine, ca la Maglavit, să se închine la clopote şi elice?
Ăsta da balamuc, un balamuc modern.

Achim şi-a început investigaţiile cercetând cu atenţie cadavrul meşterului-clopotar.
Corpul acestuia era foarte straniu, mai ales pentru că jumătate putrezise aproape de tot şi se ţinea doar printr-o minune la un loc.
Arăta ca o adunătură de cenuşă sau mai degrabă de praf şi licheni.
Un fel de iarbă mucegăită.
Cealaltă jumătate a cadavrului părea, însă, cu siguranţă, într-o bună stare de conservare.
Se uscase parcă de la sine, se mumificase.
Achim dăduse fragmente de ţesuturi spre investigare microscopică.
După ce toate investigaţiile conteniseră, Achim hotărâse să dea, cu discreţie, permisiunea înhumării.
Încerca să conducă ancheta cât mai din umbră, pentru că tocmai stabilise, pentru cazul la care lucra, un singur verdict, exprimabil prin două cuvinte: „straniu şi inexplicabil”.
Din greu Savicevici încercase să stabilească măcar câteva date despre meşterul-clopotar.
Dosarul arăta astfel: Nume-imprecis.
Se poate să fi fost cunoscut în comunitate sub numele-poreclă de Tiperet, prietenii spunându-i Tipi.
Prietenii: neindentificaţi, aproape în totalitate morţi.
Consideraţi ca atare.
O altă sursă (bătrân, 75 de ani, locuitor al comunităţii) pretinde că s-ar fi chemat Daniel Bemberg.
Nici o confirmare. Nici un indiciu suplimentar.

Mort, cauza morţii: necunoscută.
Se presupune că printr-unul din procedeele următoare: asfixiere, lovire cu un corp dur, posibil chiar înjunghiere, deşi puţin probabil (partea mumificată este cea stângă, conţinând inima).
Dacă ar fi fost înjunghiat, ar fi murit după multe ore de chin - şi numai cu condiţia ca rănile să fi fost multiple şi violente, de exemplu în zona organelor vitale, plămâni, ficat, etc.
Data aproximativă a morţii: iunie 1948, ziua imposibil de stabilit în urma tuturor celorlalte investigaţii.
După ce închise aceste puţine cunoştinţe în dosar, Achim Savicevici se duse să caute prin cele mai vechi biblioteci şi arhive ale oraşului.

Acolo găsi, printre altele, o hârţoagă veche şi ruptă, din care află că, de fapt, un Daniel Bemberg fusese semnalat că ar fi trăit pe la 1500, în Italia.

Acesta ar fi fost un tipograf care a tipărit pentru prima oară, la Veneţia, în 1525, o variantă a Bibliei rabinice.

***

Aceeaşi Biblie rabinică a fost tipărită la Amsterdam, câteva secole mai târziu, iar tipărirea ei s-a făcut de-a lungul a trei ani, între 1724 şi 1727.

Ea avea, neîndoios, legătură cu partea practică a kabalei.

Această parte practică este cel mai greu de găsit prin cărţi.

Achim aflase că, spre exemplu, cea mai mare cantitate de informaţie în acest sens s-ar putea găsi doar la Biblioteca Naţională din Paris.

Unul din manuscrise, care ar fi putut fi consultate acolo, este scris de însuşi regele Solomon.

Acesta face parte din celebra serie a „claviculelor”.

După ele s-ar fi încropit „îndreptarul de vrăjitoare”, manualul vrăjitoarelor de provincie.

Discutând cu toţi cei care l-au cunoscut sau l-ar fi putut cunoaşte pe meşterul-clopotar, Achim Savicevici trase concluzia că moartea aceluia era strâns legată de meşteşugul pe care-l practica.

Să fi fost, totuşi, în varianta „răzbunării mâniei proletare”, oamenii cu bâte nişte iniţiaţi?

Greu de crezut.

Şi totuşi ar fi fost de ajuns ca doar cel care dăduse ordinul să fi fost un iniţiat.

Chiar dacă unul cu semn „negativ”.

Murise, însă, meşterul-clopotar, Tipi sau Daniel Bemberg, în urma atacului muncitorilor care închiseseră atelierul?

Cel mai probabil.

Se stabilise în proporţie de 80 % - şi Achim era gata să admită că lucrurile ar fi stat aşa - că atacul asupra atelierului avusese loc în mod cert.

Deci un eveniment cu probabilitatea 1.

O bandă de muncitori înarmaţi cu bâte, cozi de lopeţi, ciocane, se năpustiseră în atelierul clopotarilor şi îl devastase.

Spărsese tot ce putuse din matriţe.

(Sotir, de altfel, avea să-i confirme anchetatorului Achim Savicevici că lucrurile stătuseră aşa. În timpul săpăturilor sale, Sotir găsise şi bucăţi de matriţe separate, cioburi de geamuri, aşchii de lemn gros împrăştiate prin atelierul acoperit cu pământ.)

Variantele mobilurilor, pentru care ar fi fost omorât meşterul-clopotar, erau iarăşi destul de multe:

1) Din ură. Din ură, pur şi simplu. Ura de clasă ori ura

personală.
2) În atelier se găseau, poate, şi alte lucruri de mare valoare cărora li se dusese vestea în tot ţinutul.
3) Meşterul-clopotar, Tipi sau Bemberg, cum l-o fi chemat, era posesorul, mai mult ca sigur, al unor informaţii foarte preţioase despre ştiinţa ocultă.
Mai mult, s-ar părea c-ar fi fost un depozitar al tradiţiei practice a kabalei, fără de care nu ar fi reuşit performanţele care-l făceau unic - cel puţin în această parte a Europei.
4) Mai rămânea o explicaţie, poate cea mai banală, dar nu cu totul de lepădat, având în vedere „logica încurcată” a acelor vremuri de tulbure revoluţie „proletară”: pur şi simplu, Daniel Bemberg nu era bolşevic, ba chiar mai mult, să zicem că era membru al partidului ţărănist sau simplu, simpatizant al liberalilor.
Era de ajuns pentru a fi decapitat.
Erau cunoscute, în fond, destul de multe cazuri de evrei care se opuseseră destul de îndârjit comunismului.

După ce întocmi acest bilanţ, Achim Savicevici răsuflă uşurat.
Puse pixul jos, pe hârtie şi se duse să ia nişte gustări şi să radă câteva beri la barul din colţul străzii.
Ultima dispoziţie pe care-o dădu era ca meşterul-clopotar să fie rânduit spre cele veşnice, după ritualul şi obiceiul creştinesc.
Deşi, dacă ar fi putut să vorbească mortului, Achim ar fi trebuit să-l întrebe ce rânduială preferă pentru ceremonialul religios.
Toate cheltuielile avură loc pe seama statului şi, în registru, medicul de la morgă scrisese: neidentificat.
Un îmbălsămător de meserie îl luă, îl spălă, spălă ce mai era de spălat, „coafă” puţin mortul, îl îmbrăcă într-un costum de haine negre, stas, luat din stocul special pregătit pentru neidentificaţi - şi îl puse în cel mai ieftin sicriu de brad, luat din acelaşi stoc.

***

Berea era bere, sclipea în soare ca ochiul de sticlă al orbului şi făcea spume la gură.
Aşa şi aşa se întâmpla, halbă după halbă.
După trei halbe, Achim se hotărî să se oprească.
Plăti şi plecă, plimbându-şi pe stradă abdomenul, ca pe un balon umplut cu bere.
Sunt un butoi cu bere umblător, gândi el, amuzat.
Pesemne se puteau vedea, la radiografie, bacteriile vesele şi diafane, sughiţând şi plutind în lichidul care îi îneca burdihanul.
La fabrică îl găsi pe Sotir.
Sotir se odihnea, era în puţinele lui perioade în care îşi permitea odihna.
Îl întrebă ce credea despre omul găsit sub clopot.

Sotir îi răspunse că, după ce toate lucrurile astea care se întâmplaseră acolo i se păruseră neverosimil de disparate, începuse să realizeze că, de fapt, ele fac parte din Marele Sistem.
De fapt, continuă Sotir, noi tratăm lumea prea fragmentar, iar dacă nu înţelegem sistemul pe urmă ne mirăm că ne tot scapă fragmentul.
Şi dacă ne întoarcem şi spunem doar că, pentru acest meşter, clopotul a fost crucea lui?

Haideţi să ne gândim puţin la Funcţia Crucii, accentuă Sotir.
Nu ar putea fi înlocuită prin Funcţia Clopot, aici, în cazul nostru?
Şi ce simbol al ezoterismului autentic, asumat până în vârful unghiilor decât clopotul?
Ne duce cu gândul la curba lui Gauss care, la o adică, ar putea să caracterizeze evoluţia tuturor lucrurilor din lumea asta, a pulsaţiilor din subceresc.
Uite, iniţiere, apogeu, adică extaz în toată plenitudinea sa şi apoi, exil.
Planete care cad din trigonocraţie în exil.
Funcţia Clopot, o închidere perfectă şi totuşi ce deschidere către universul interior, către sensul dinăuntru al lucrurilor!
Haideţi să ne gândim la piramide, reluă invocaţia Sotir - şi la efectul de piramidă: oare nu există cumva, în paralel, clopotul şi efectul de clopot?
Ce se întâmplă cu trupul omenesc sub Clopotul Perfect, din cel mai curat şi sonor bronz, construit dintr-o matriţă primordială, după toate regulile artei?
Toate astea i le spuse muncitorul Sotir, fost analfabet cândva, anchetatorului Achim, care nu avu altceva de făcut decât să ridice din umeri şi să spună: nu ştiu.

***

Achim se gândi spre casă numai la spusele lui Sotir.
Funcţia Crucii?
Adică nu era asta o blasfemie?
Nu era o auto-excomunicare din biserica creştină?
Nu, spusese Sotir, pentru că, să nu uităm asta, clopotul este simbolul potirului lui Graal, întors pe dos, iar limba sonoră şi sunetul sunt chiar împărtăşania de veci, cea fără de păcat, sunt sângele Domnului şi băutura nemuritoare, elixirul tinereţii.
Poate de-aici şi secretul tuturor acestor lucruri.
Poate că de-aici, atelierul acela îngropat şi taina lui fără de pereche.
Un cunoscut ezoterist, născut în Moldova de Nord, afirma undeva că Potirul lui Graal a traversat Nordul României şi chiar ar putea fi îngropat, ascuns de ochii muritorilor, profani, pus la păstrare undeva în Maramureş.

Când ajunse acasă, se culcă şi dormi neîntors aproape două zile.
Oboseala îl sfârşise, îi sleise puterile.
Cea de-a treia zi şi-o petrecu meditând la acest caz, pe care îl socotea cel mai încâlcit din toata cariera lui.
Ce avea să scrie când va fi chemat să-şi prezinte raportul?
Când deja termenul limită se va fi sfârşit?
Apropierea acestui termen îl îngrozea de-a dreptul.
În a patra zi, primi o scrisoare de la Sotir.
Scrisoarea era interminabilă şi avea aerul unei confesiuni stângaci exprimate, făcută în pripă, dar cu argumente demne de luat în serios.

Primul lucru, care îl uimi, fu cum de putea avea acces o fiinţă pe jumătate analfabetă sau, oricum, în cel mai fericit caz, un autodidact fervent, la asemenea informaţii care, adesea, depăşeau cu mult condiţia lui.
Care era Sotir?
Ce se întâmplase cu el?
Nu mai era acelaşi muncitor modest, dar lacom la ban, despre care vorbeau colegii lui de atelier, cei care lucraseră atâţia ani cu el alături.
Muncitorii care îi erau colegi povesteau despre un om ciudat, ba mutălău, cu gura legată, ba gata să sporovoiască ore în şir despre un lucru de nimic, care nu era nicicum mai prejos ori mai diferit de colegii lui de muncă, împreună cu care căra roaba, împingea motocarul când se înmorcirlea în noroi, pe urmă se punea la masă, împărţind gamela lui de supă cu primul care striga că-i e foame.

Şi totuşi Sotir nu mai era cel de dinainte, deşi chiar şi acum cădea în pasele lui obişnuite de melancolie slavă, pe care nu şi le putea reprima pentru nimic în lume.
Scrisoarea lui Sotir suna aşa:

Dragă domnule Achim Savicevici,

Ştiu cât de mult vă frământă povestea omului găsit sub clopot.
Dumnezeu însă, în măreţia lui, nu ne dă de înţeles decât târziu adevărurile pentru care am trudit întreaga viaţă. Şi pentru care, uneori, chiar ajungem să murim, fie că am crezut sau nu în ele, fie că am fost conştienţi de ele sau, cel mai adesea, nu.
Vă vorbesc despre enigma omului de sub clopot pentru că aceasta m-a frământat şi pe mine.
Mai întâi, m-am întrebat de ce omul de sub clopot este pe jumătate putrezit, pe jumătate conservat în cele mai bune condiţiuni.
Mai întâi, dacă vă uitaţi cu atenţie la corpul său - şi sunt sigur că l-aţi examinat cu cea mai mare atenţie de care sunteţi în stare -, atunci aţi constatat că linia de

demarcaţie între putreziciunea cadavrului şi perfecţiunea mumiei este nu neapărat o linie de simetrie între cele două părţi, şi nici măcar o linie dreaptă.
Este o linie curbă şi ea aduce cu un arc de cerc a cărui rază de curbură este, clar, foarte mare, de cel puţin trei-patru metri.

Iată care este explicaţia: nu e vorba de nimic altceva decât de curbura pe care o face peretele clopotului la baza sa: un cerc cu un diametru de şapte-opt metri.
Mai departe, eu presupun chiar că o jumătate a trupului găsit a fost sub clopot, iar cealaltă afară.
Nu ştiu dacă poziţia a fost premeditată sau nu, dar ceea ce ştiu şi vă pot spune, este că un asemenea clopot poate avea proprietăţile unei alte dimensiuni.
Se poate comporta ca o piramidă faraonică: înăuntrul său bacteriile aerobe lipsesc aproape cu desăvârşire, iar procesul descompunerii poate fi amânat aproape indefinit.

Nu vreau însă să mă pronunţ, în acest moment, asupra felului în care a murit meşterul, dacă a fost sau nu crimă.
Tot ce pot spune, este că nu poate fi sigur că nu s-a pus acolo chiar Messer însuşi.
Pentru ce, veţi întreba dumneavoastră?
Să se omoare de nebun?
Sau pentru ca să dovedească ceva?
Şi ce anume ar fi putut să dovedească prin moartea lui?
V-am mai spus mai devreme că totul se leagă de tot.
Că trebuie să intrăm şi să contemplăm sistemul.
Am să reiau această idee pornind de astă dată din puncte diferite.

Dar întâi, să nu uit să vă spun că pot fi o mie de explicaţii pentru gestul lui Messer, în cazul în care acela e Messer Însuşi.
Una ar fi că nu a pregetat să se toarne în Operă. Ce vis mai ardent poate exista pentru un adevărat meşter de clopote, decât să ajungă un clopot, să intre în inima clopotului?
Sau, dacă vreţi, o motivaţie circumstanţială: închipuiţi-vă că vin popoarele migratoare, barbarii sunt la porţi.
Comuniştii au cucerit oraşul. Ce-i rămâne meşterului de făcut, în faţa omorurilor, siluirilor, samavolniciilor care afectează oraşul său, familia sa, atelierul său, ortacii săi şi fraţii întru credinţă?
Nu ar fi mai bine, mai temerar, să se toarne, ca un exemplu de bărbăţie, în însuşi obiectul muncii sale?
Sau să protesteze deschis, sinucigându-se astfel.
Vedeţi dar, toate pot fi posibile - şi cât de adevărată poate fi vorba aia, cu întortocheate sunt căile Domnului

prin care El lucrează?!

Dar s-o luăm şi altfel.
Nu cumva ar putea să vi se pară şi dumneavoastră că un asemenea clopot de bronz e Inima Lumii?
Nu cumva e chiar o replică la Inima Sacră?
Cum şi catedralele sunt, de fapt, o replică la Sacré Coeur?
O să-mi ziceţi:
- Bine, bine, dar tu de-a dreptul bâigui despre un lucru care pare a fi cu totul nelalocul lui pe meleagurile noastre: cultul Inimei Sacre a lui Iisus.
Ortodoxia nu are mare lucru în comun cu Inima Sacră.
În timp ce Biserica Catolică se dă de ceasul morţii să celebreze Inima lui Iisus, ortodocşilor li se rupe de asta.
De ce?
Pentru că ei au o viziune mult mai impersonală asupra Centrului Lumilor care este Iisus.
În Iisus nu există nici centru, nici periferie; inima lui este răsfirată peste tot.
S-a vorbit foarte mult despre descoperirea unei embleme a „Inimii Sacre”, pe la începutul secolului paisprezece.
Aşa cum scutul este o secţiune transversală a Athanorului hermetic, în care se pregăteşte miracolul, aşa şi clopotul este tot o reprezentare imaginativă a aceluiaşi miraculos cuptor.

Şi nu oare cutreieră fără odihnă Moldova, cea de Sus şi cea de Jos, mitul cupei lui Ştefan?
Cea aruncată şi spartă-n trei, ale cărei hârburi încă nimeni n-a reuşit să le strângă iarăşi la un loc.
Însă profeţia mai spune că, atunci când un suflet mare se va arăta, acesta va reuşi să adune cioburile cupei.
Clopotul nu e altceva decât potirul întors, în care asudă angoasa.

Înainte vreme, clopotul anunţa invaziile hoardelor turceşti, ca focurile pe dealuri.
Însemna: fugiţi din faţa potopului, creştinilor şi ascundeţi-vă!
Gândiţi-vă la Dumnezeu şi la mila Sa izbăvitoare.
Împăcaţi-vă cât mai grabnic cugetul vostru cu Dumnezeu şi cu ce va să vină.
Cel mai vechi clopot din ţara asta e un martor de câteva secole de istorie.
Simţul istoriei dăinuieşte prin clopote.
Am râcâit cu unghia clopotul descoperit de curând la fabrica de unelte pentru pescuit şi am dat de istorie.
Adică de sânge.
Sângele meşterului clopotar s-a închegat pe peretele interior al clopotului.
Vă pot recomanda în treacăt să luaţi o probă şi s-o duceţi la analiză.
Poate, pentru dumneavoastră - nu şi pentru mine - ăsta ar fi un pas înainte.
Aţi putea identifica grupa sanguină a acelei pulberi grăunţoase şi, evident, asta să vă ajute cumva la identificarea cadavrului, a stării lui civile , vreau să zic.
Zilele trecute am vrut să asist şi eu la mormântarea omului găsit sub clopot.
Ştiu că acolo aţi fost şi dumneavoastră.
Nu v-a izbit că, tot ceea ce s-a întâmplat acolo, a fost ceea ce îndeobşte se întâmplă la mormântarea unui iniţiat, unui gnom?
Mormântul lui este lumea, ca al Eroului Necunoscut.

A fost înmormântat pe cheltuiala statului, iar pe crucea lui nu s-a scris nici un nume.
Neidentificat.
Ca la mormântul anonim, impersonal, al celui care ştie că numele şi faima după moarte nu mai sunt de nici un folos.
A fost pus într-un sicriu de brad din aceşti munţi care se văd în depărtare. A fost îmbrăcat în hainele cele mai şablonate cu putinţă.
El şi-a asumat umilinţa celei mai simple ceremonii de despărţire de această lume.
Cei care l-au dus la groapă, din nou la groapă, la altă groapă, nu i-au fost nici rude, nici prieteni.
Poate, doar apropiaţi, în măsura în care misteriile

clopotului ne-au apropiat.
El a fost Copilul Lumii sau Orfanul Lumii, despre care scriu cărţile.
Cu toţii suntem astfel, chiar dacă nu o ştim cu adevărat.

Aici scrisoarea se întrerupea.
Achim Savicevici o mai citi încă o dată şi a doua oară; lectura, deşi dezlânată, îl captivă, parcă, şi cu mai multă atenţie.
Rămase întreaga noapte fără să doarmă.
Rememora de la un capăt la altul înmormântarea Omului-găsit-sub-clopot.
Dimineaţa se hotărî să iasă în oraş şi să se ducă la fabrică.
Dar, când ajunse la fabrică, găsi locul cu desăvârşire pustiu.
Un lacăt ruginit spânzura pe marea poartă din fier a fabricii şi, culmea, lipsea şi portăriţa.
Nu avu nici o alternativă în afara celei de-a sări gardul pentru a pătrunde înăuntru.
Fabrica era cu totul pustie, ca şi cum fusese închisă sau, chiar mai rău, ca şi cum oamenii făcuseră grevă şi se mutaseră, cu arme şi bagaje, în faţa nu-ştiu-cărei instituţii din oraş, acolo unde protestul lor ar fi avut mai mare ecou, de pildă, în faţa sediului Uniunii Sindicatelor.
Ceva mai târziu avea să se convingă că nicidecum lucrurile nu ar fi putut sta aşa, ceea ce-i dăduse această idee, ţinuse doar de impresia de dezolare pe care o foarte animată întreprindere (altcândva) i-o dădea acum, când nu întâlnea nici o ţipenie între zidurile ei.
După ce colindă cu pasul halele, în care maşinile se odihneau morocănoase ca nişte monştri părăsiţi, dădu să plece sărind gardul înapoi.

Îl surprinseră o somaţie şi un foc în aer al paznicului, un singur paznic, cel bătrân, care îl confundase cu un hoţ mai puţin antrenat, căci veneau destui hoţi la mosoarele de sfoară pescărească, din care se făceau setci, năvoade, năpătci, toate fiind foarte scump de vândut pe sub mâna.
Paznicul era un bătrânel beţiv care mai era ţinut la fabrică doar prin mila cine-ştie-cărui şefuleţ.
Omul se îmbăta metodic şi, de cele mai multe ori, cum probabil se întâmplase şi acuma, adormea în ghereta lui, într-o stare de prostraţie greu de descris.
Când îl recunoscu, după ce-l făcuse pe Achim să tragă o frică nebună c-ar putea să-l împuşte, mai ales că, la cantitatea de băutură pe care o turna zilnic în el, vedeniile erau cel mai banal lucru care i se întâmpla - când îl recunoscu, paznicul se ploconi înaintea lui cu umilinţă, rugându-l să-l ierte.

Bâigui ceva despre faptul că el îşi făcea numai datoria, că nu şi-a dat seama de la început, că-l izbise soarele orbitor şi-l toropise zăpuşeala, că nu mai vede bine de când are un ochi parţial acoperit de albeaţă şi asta era de la cataractă, că uneori noaptea avea de-a face cu tot felul de furi, care de care mai înarmaţi şi mai răi.

Buza inferioară îi tremura de emoţie şi alcool, în timp ce vorbea.
Cât timp spusese toate astea, Achim îi privea obrajii supţi, barba albită, ţepoasă şi rară, de lipovean, umerii cocârjaţi şi pieptul costeliv.
Mâna îi tremura cumplit pe pistolul Makarov cu care trăsese în aer.
Îl invită pe Achim în ghereta lui şi îi povesti evenimentele neobişnuite care se petrecuseră în ultimele zile şi care îi întinseseră nervii la maximum.
Achim primi să stea de vorbă cu bătrânelul alcoolic mai mult din milă, dar şi ca să-şi tragă sufletul, după sperietura care-l zgâlţâise.
Iată ce se întâmplase cât Achim stătuse în bârlogul său şi se gândise la o soluţie pentru enigma sa:
Zi de zi, numărul de oameni care veneau la elice crescuse.
Buhul se răspândise în tot oraşul şi aproape nu era familie care să nu-şi fi trimis măcar un reprezentant care să se întoarcă purtând veşti proaspete despre minune.
Porţile întreprinderii, după ce vorbe care de care mai felurite despre ce se întâmplase în atelierul de turnat clopote scurtcircuitaseră oraşul, porţile fuseseră luate cu asalt.
Sute de mii de oameni se înghesuiseră la intrare şi mulţimea, într-un moment de paroxism, spărsese porţile.
Elicea fusese luată şi aşezată pe înălţimea unui suport de stat de om, ca să poată toată lumea să se uite la ea.
Însă, curtea întreprinderii era cu totul neîncăpătoare pentru a adăposti atâta puzderie.
Oamenii se călcau în picioare, cei mai bătrâni horcăiau ca astmaticii sub presiunea celor în putere, care se îmbulzeau să privească în oglinda de dincolo a elicei.
Aşa că, atunci când veni un tânăr cu ideea salvatoare, oamenii încuviinţară bucuroşi.
Trebuie s-o mutăm de aici, să găsim un spaţiu larg, în mijlocul căruia s-o punem.
Însă şi de-aici începură alte discuţii.
Unde s-o punem?
Unii susţineau că ar trebui creat un loc special, alţii pretindeau c-ar trebui folosite locurile care deja existau şi unde se putea strânge lumea.

Variantele erau numeroase.
Una din ele viza montarea elicei la „Ultimul leu”, o

răspântie de drumuri unde, în fiecare an, se organizau „Orăşelul copiilor” şi carnavaluri şi unde, de nu se mai ştie câţi ani, trona o roată a norocului de dimensiuni gigantice, în bâlciul improvizat.

Dar unde mai facem, pe urmă, când i-o veni rândul, la sfârşitul lui decembrie de obicei, „Orăşelul copiilor”? - au protestat părinţii care-şi duceau an de an plozii la orăşel, ba să mănânce o turtă dulce special făcută, o vată de zahăr înnodată pe băţ, să se dea în tobogane şi în roata mare, să tragă-n baraca de tir la paiaţă sau să joace la tombola cu premii.
Aşa că ideea fu abandonată.
Mai era o variantă care prevedea aducerea elicei în cartierul Ţiglina, undeva în spatele unui complex, unde se organizase, ani de-a rândul, talciocul cel mare al oraşului, în fiecare duminică dimineaţă.
Talciocul era locul unde se adunau toţi gură-cască din oraş, şuţii în căutare de vreo lucrare, ţiganii să vândă bijuterii de tinichea, sărăntocii să stoarcă niscaiva leţcaie din boarfele mai vechi.

Dar nici propunerea respectivă nu fu luată prea mult în considerare, pentru simplul motiv că zona nu era îndeajuns de bine aşezată pentru a aduna oamenii acolo, celor care stăteau prin cartierele mărginaşe fiindu-le foarte peste mână să străbată de două-trei ori pe zi oraşul, numai pentru a privi în oglinda fermecată.
Acelaşi tânăr, care avusese ideea de a transfera elicea, veni şi cu propunerea inspirată de a o aşeza undeva pe faleză, în apropiere de Dunăre şi la intersecţia străzii Domnească (sau Republicii) cu autostrada care-şi tăia drum chiar pe povârnişul abrupt al Falezei.

Propunerea avu un considerabil succes, justificat prin aceea că mai toată lumea, tânăr sau bătrân, femei ori bărbaţi, ieşea în fiecare sâmbătă şi duminică, liota întreagă, cu căţel cu purcel, să se plimbe pe malul Dunării.
Deci, propunerea fu acceptată şi câţiva meseriaşi mai pricepuţi se grăbiră să-i confecţioneze un soclu, care avea să fie turnat în beton şi pe care trebuia să fie pusă elicea.
Un uriaş camion cu platformă fu destinat transportării preţioasei oglinzi a timpului spre noua ei aşezare.
Achim se îndreptă, după ce paznicul îşi termină povestirea, spre locul unde fusese strămutată elicea.
În drum, află de la câţiva oameni care pretindeau că ar fi brăileni, că vestea se răspândise nu numai în ţinuturile învecinate, dar ajunsese chiar să facă ocolul ţării şi mulţi curioşi şi gură-cască de ocazie se grăbeau să vină spre a vedea minunea cu ochii lor.
Într-adevăr, prin staţiile de autobuz şi troleibuz prin care trecu, auzi vorbindu-se în alte limbi şi putu chiar să

identifice pâlcuri de oameni care vorbeau ruseşte, bulgăreşte, greceşte, turceşte şi chiar italiană.

***

Sotir ştia că asta e încercarea cea mai palpitantă pe care o trăise vreodată.
Asta însemna totul, e cel mai important lucru care i s-a-ntâmplat şi avea să i se întâmple până or să-i arunce rudele bulgări pe sicriu.

Se gândi că acum un an în urmă nici nu se gândea la aşa ceva; acum un an trăia fără să se gândească prea mult la altceva, decât la soarta familiei sale, a nevestii adică şi a copiilor.
Şi acum nu-i mai văzuse de atâta amar de vreme, nici nu mai ştia foarte bine de când.
De când începuseră săpăturile în atelierul de clopote.
De fapt, descoperirile camerelor secrete îi schimbaseră viaţa radical, cu violenţă chiar.
Recapitulând ultimele zile, remarcă totuşi că nu-şi dăduse seama nici măcar cum trecuse timpul.

O săptămână probabil sau chiar mai bine el făcuse tot felul de calcule şi măsurători.
Spălase matriţele, le curăţase de praf, dezgropase formele în care trebuiau să se toarne clopotele pe vremuri şi le pregătise pentru noua experienţă crucială.

Avea tot mai puternic impresia că întreaga cameră unde lucra semăna cu un athanor.
Poate chiar şi zilele calde, vremea înăbuşitoare, făcuseră să-i treacă prin cap ideea asta care părea oarecum puerilă.
Cuptorul alchimiştilor trebuia să arate altfel, iar operaţia pe care el se pregătea s-o facă şi i se părea că n-o mai făcuse niciodată i se părea, cel puţin deocamdată, destul de diferită de cea pe care avea impresia că ar face-o alchimiştii.
Alteori se gândea că, în definitiv, diferenţa nu putea fi chiar nemaipomenit de mare.
Sotir se hotărâse să toarne un clopot.
Să verifice astfel, printr-o încercare crucială, dacă vechile matriţe prăfuite mai erau în stare să-şi facă pe deplin datoria.
Ideea nu-i venise aşa, pur şi simplu.
Venise la el preotul cel mai bătrân al bisericii Trei Ierarhi, părintele Picoş, cum îl numeau enoriaşii de prin împrejurimi şi îi explicase că o mare nenorocire căzuse pe capul său: biserica de cartier, care îngrijea de mântuirea a peste douăzeci de mii de suflete, anchilozase în muţenie.
Se întâmplase că, în mod ciudat şi rău-prevestitor deopotrivă, asupra cupolei se abătuse trăsnetul şi

culmea, nu cauzase nici un fel de alte stricăciuni decât că făcuse să se crape clopotul.
Îl chema la biserică, să vadă şi el - şi cum biserica era foarte aproape, gard în gard cu fabrica de unelte pescăreşti, Sotir consimţi.
Urcară împreună în cupolă, pe o scăriţă improvizată din funie şi, atunci când ajunse sus, Sotir se cutremură.

Clopotul fusese crăpat groaznic de fulger şi aproape cu totul topit, astfel încât din el rămăsese numai o masă amorfă.
Îl luară şi-l desfăcură din urechile şi frânghiile care-l ţineau - şi-l dădură jos.
Mâna le tremura ca şi cum le-ar fi fost mare frică, lor şi dascălilor de pe la bisericile învecinate care ajutau şi ei.
Frică stranie, ca şi cum amândoi s-ar fi temut să nu le rămână nişte electricitate de la trăsnet în corpul schimonosit al clopotului şi să-i zgâlţâie, ca şi cum ar fi băgat mâna în priză şi n-ar putea s-o mai scoată.
Ghidându-se după el şi făcând nişte măsurători, Sotir se hotărî să înceapă lucrul.

La început, examină matriţele şi ajunse la concluzia că ele ar putea să nască din nou corpul unui clopot potrivit pentru lăcaşul din clopotniţa bisericii.
Aici, numai măsurătorile ar fi putut-o spune cu oarecare

exactitate.
Aşa că se mai apucă şi mai măsură o dată şi ajunse la concluzia că se potriveau cu uimitoare uşurinţă dimensiunile exterioare ale vechiului clopot, acum deformat şi stâlcit, cu cele interioare ale matriţelor.
Iarăşi s-a frământat mult timp cu gândul la cât va fi toleranţa admisibilă a erorii pe care o poate face.
Apoi, a stat câteva zile în şir şi s-a gândit la sunetul pe care-l va scoate clopotul când va fi gata.
Încercă să şi-l închipuie, să-l aducă din neant în urechea lui profană: care va fi timbrul, cât de înaltă va fi tonalitatea, dacă va fi un sunet grav sau numai limpede.
Dacă va îndemna la plânset şi la tânguire, dacă va aduce ori nu pace în cugetul oamenilor, dacă va fi clar ca apa unui lac de munte.

El ştia, auzise de sunetul pe care îl pot face două mâini, dar, odată, cineva îl întrebase un lucru straniu: care-i sunetul pe care-l face o singură mână?
După ce a stat şi a meditat o săptămână îndelung la toate astea, într-o zi de luni s-a apucat să pregătească aliajul, să cerceteze compoziţia lui.
S-a uitat prin hârţoagele şi însemnările dezgropate din atelierul de turnat clopote şi, până la urmă, l-a hotărât pe cel care va fi bun.
A curăţat toate matriţele şi formele, le-a studiat muchiile şi marginile, ca nu cumva să se fi ştirbit de la cazmale, atunci când fuseseră dezgropate.
A scrijelit vechiul clopot topit ca să vadă ce se întâmplă şi ce culoare va fi avut, iniţial, materialul în spatele stratului înnegrit.

A început turnarea abia a doua zi, după ce s-a-nchinat şi s-a rugat îndelung.
Trebuia să mai aştepte o zi, aşa că abia miercuri avea să ştie ce se alesese de noul clopot al bisericii.
Noaptea de marţi spre miercuri, nici n-a putut să doarmă, aşteptând ca să vină duhul clopotului.

„Clopotul e ca un copil, trebuie să-l înfăşezi cu mâinile curate - citise el în hârţoagele vechi şi prăfuite.
Abia cu o zi înainte de a fi gata, coboară la el sufletul său de clopot şi intră întrânsul.
Sufletul nevăzut al clopotului îl preface însă, de la depărtare şi de dinafară, pe tot timpul cât ucenicul sau meşterul încearcă să-l încropească.
Dacă meşterul are cugetul curat, atunci sufletul clopotului vine şi se uneşte cu cel al meşterului şi cu voinţa sa de a face lucrare şi ei devin una sau, mai degrabă, omul devine puţin-clopot şi clopotul devine ceva om, împrumută din patimile şi suferinţele pe care le arată, îndeobşte, lumea oamenilor.
Şi, dacă omul moare din accident ori în urma unei lungi

boliri, sufletul clopotului vine la capătul patului său şi îl asistă, îl sfătuieşte ce are de făcut când va trece în lumea morţilor, pentru ca sufletul său să se înalţe la cer.
Iarăşi, dacă se întâmplă ceva cu clopotul, e trăsnit, distrus sau lovit, este mare primejdie pentru sufletul şi trupul omului, pe acesta îl poate căuta moartea în acelaşi timp ca să-l lovească.

Pentru că, atunci când se întâmplă facerea clopotului, sufletul omului şi cel al clopotului se fac fraţi de cruce.
Chiar de-i tânăr ori bătrân, pe loc, ca semn al înfrăţirii, omului i se schimbă vocea şi, de-avea o voce hodorogită sau piţigăiată, stridentă sau enervantă, el pe loc dobândeşte o voce îngerească, în stare să îmblânzească fiarele şi să înţeleagă graiul păsărilor, în stare să-şi spună jalea pietrelor şi să farmece timpul, pentru ca să stea în loc să-l asculte.
Pentru omul astfel schimbat şi prefăcut nu mai există moarte şi nici teamă, el este un om eliberat, poate face orice după bunul lor plac, el nu-şi mai aparţine sieşi.
Nici cădere şi nici ispită nu mai există, pentru că ispita şi căderea sunt numai ale oamenilor, ori el numai om nu este, el a devenit o limbă de metal incandescentă bătând într-un piept de metal viu şi îngheţat.
Astfel ajuns, el vede simultan în toate cele nouă ceruri şi în toate cele trei lumi, vede simultan ceea ce se întâmplă astăzi, ce-a fost şi ce va fi, şi vederea lui se întâmplă numai cu un singur ochi mare, ce-l poartă în frunte, deşi lumea, în curgerea ei, nu-şi dă seama de asta.

Lumea nici nu-şi dă seama că el nu mai curge.
Iar dacă acela vrea să părăsească lumea noastră şi să se ridice la cer, pe clipă-pe dată i se înfăptuieşte voinţa, căci el poate porunci celor patru elemente şi Naturii deopotrivă.
Capul lui i se face ca un clopot şi tot trupul lui se înveleşte ca într-un clopot de raze, iar el luminează pe lumea cealaltă.
Atunci, el poate vedea morţii, în primul rând morţii din neamul lui şi poate vorbi cu ei, iar orice acela va întreba, mortul trebuie să-i răspundă.

Dar clopotarul nu mai are voie să întrebe nimic, fiindcă lui nimic nu i se ascunde, el a ajuns deja la coroană.
Căci el ori nu altul este clopotul care s-a fost turnat, el este cel care sună, el este cel care bate, el este cel care intră şi nu mai iese, iar pe unde intră el, altcineva nu poate intra.
Căci el este metalul care se toarnă, el este compoziţia care s-a format şi tot el este matriţă şi formă, şi fiecare părticică a lui participă la această transformare şi la dobândirea noii consistenţe.

Căile lui rămân ascunse, deşi se dezvăluie şi el, după ce s-a fost turnat, nu mai are nevoie de înţelepciune, nici de frumuseţe, nici de dreapta credinţă, pentru că toate acestea s-au fost amestecat deja în el şi acum nu mai poartă un singur nume.

Când vine duhul clopotului, se face ca o răceală în camera de turnare şi duhul este ca un vânt care pune mai întâi stăpânire pe trupul turnătorului care s-a încumetat la turnare.
Cugetul său se tulbură, iar trupul său nu fu niciodată mai aproape de moarte."

***

Dis-de-dimineaţă, Sotir s-a sculat, s-a spălat pe ochi şi a alergat la clopot.
El arăta ca şi cum s-ar fi închegat în trup de clopot.
Cu mare băgare de seamă l-a scos din formele sale, aşa cum ai desfăşa un prunc din scutece, şi cum de l-a dezghiocat şi l-a pus pe pământ, clopotul a crăpat cu un zgomot sinistru.
Nu-l atinsese nimeni şi totuşi clopotul crăpase de la sine.
Sotir a văzut negru în faţa ochilor şi s-a repezit la cele două bucăţi diforme de metal, între care se iscase prăpastia neagră a crăpăturii.
Ca o gură rea şi întunecoasă, din care se aude numai un cobit fără de sfârşit.
Lui Sotir i-au dat lacrimile şi a rămas aşa mult timp, în genunchi, cu faţa răvăşită şi hainele în dezordine, pradă celei mai cumplite disperări.

Şi-ar fi smuls părul din cap, de durere.
Treptat-treptat, încercă să se calmeze, să nu mai proiecteze violenţa din sufletul său în manifestări dezlănţuite în afară.
Stătu şi scânci, cu capul pe metalul rece şi lăsă deznădejdea să-l pătrundă şi să-i pârjolească sufletul până la miez.
După ce a jelit îndeajuns soarta haină care-i spărsese clopotul, Sotir a stat şi s-a gândit cum ar fi să încerce din nou.
Nu se putea să nu fi făcut o greşeală care acum ar putea fi îndreptată.
Să reia, deci, calculele.
Acolo ar fi cel mai probabil că se afla eroarea.
Trebuia un calcul de evaluare a tensiunilor care apar în piesă.
Şi aici, desigur, el folosise formula:

$$\text{Sigma} - \frac{F\ \text{max.}}{S\ (\text{cm}^2)};$$

Sigma nefiind altceva decât tensiunea din piesă, provocată de o forţă F maxim, pe care o putea suporta clopotul.
Orice tensiune superioară, de genul Sigma > Sigma max. era o tensiune de risc, la care spargerea clopotului putea deveni inevitabilă.
S, aria clopotului, rămânea aproximativ aceeaşi şi era asimilabilă reuniunii ariilor laterale a două trunchiuri de con având baze cu diametre diferite.
Aceste arii, desfăşurate în nişte trapeze, depindeau evident de generatoarea G: bazele trapezelor erau 2 pi R si 2 pi r, iar în calcul intra şi valoarea înălţimii H, astfel încât formula de calcul a ariei era relativ simplă, după modelul:

H(2 pi R şi 2 pi r)
baza mică şi baza mare - ----------------------
2

Şi aici, îl străbătu înţelegerea unui lucru: Gematria.
De aici pornise Gematria.
Şi totuşi, perfecţiunea detaliului care ne expune permanentului risc de a ne discredita propria noastră încredere în operaţiunile cu cantităţi pe care nu vom şti a le aproxima niciodată!
Precum sacrul pi.
El îl luă în calcule cu aproximaţia probabil cea mai răspândită, cea cu patru zecimale 3,1416, deşi îi era cunoscută şi cea mai plină de acurateţe, aceea cu 11 zecimale.

Şi aici, probabil, singura soluţie era providenţa divină.
Se hotărî să încerce din nou şi chiar o făcu, dar de fiecare dată, din cele trei ori pe care le decisese, trebui să se confrunte cu un nou eşec, de data asta cu mult mai usturător decât primul, mai ales pentru faptul că îl făcea să-şi piardă de-a dreptul speranţa c-ar putea să mai reuşească vreodată.
În fiecare dimineaţă în care făcuse cele trei încercări, alergase înnebunit să vadă dacă nu cumva reuşise, dacă nu cumva minunea se întâmplase.
Şi, de fiecare dată, se prăbuşise zdrobit de dezamăgire când constatase că, invariabil, clopotul se spărgea.
Nu mai avea acum nici un sprijin, nici un ajutor, nici un sfat care să-l călăuzească.
Cine să-i spună cum ar trebui să facă pentru a reuşi?

În hârţoagele lui ar fi oare ceva care să-i spună despre asta?
Trebuia încercat.
Le luă din nou la rând şi le răsfoi, într-o stare de febrilitate maximă, dar nu reuşi să găsească nicăieri nici un fel de precizări pentru cazul unui eşec.
Li se întâmplase, oare, asta şi meşterilor dinainte?
Scoase clopotul, aşa crăpat (ultima dată se crăpase mai puţin, dar, oricum, păstra din cauza asta un sunet

destul de dogit), şi-l puse cu chiu-cu vai, mai mult târându-l, pe pământ.
Era foarte mare şi greu şi abia de-l putea deplasa milimetric, opintindu-se cu toată puterea de care era în stare.
Ca să se poată vârî sub el şi să-l cerceteze pe dinăuntru, pusese un mic dulap de lemn ca să-l ţină ridicat doar pe perioada în care avea de gând să-l examineze.

Nu ajungea să-l ţină ridicat îndeajuns de bine şi de aia conchise că ar fi mai bine să-i pună încă o cărămidă.
Întinse mâna şi bâjbâi după suprafaţa rece a pietrelor, dar mâna lui nu întâlnea nimic.
Lucru care îl mira foarte tare, deoarece îşi aducea aminte că trebuie să existe destule cărămizi care se dezghiocaseră din cuptorul pe care meşterii îl foloseau, când era nevoie, la topirea metalului şi a aliajelor din care se turnau plăsmuirile lor.

Sotir încercase să repare cuptorul şi găsise nişte cărămizi care puteau fi puse în locul celor vechi, însă ceea ce era cu totul neobişnuit, ţinea de felul ciudat în care fuseseră încropite cele vechi, pentru că astea noi rezistau ele cât rezistau şi apoi plesneau, neputincioase parcă în faţa unor temperaturi atât de înalte.
Cuptorul însuşi avea o construcţie neobişnuită pentru

funcţia pe care se presupunea că ar fi îndeplinit-o.

Bâjbâind cu mâna printre resturile sparte ale zidurilor, Sotir nu găsea ceea ce căuta, cărămizile vechi adică şi trebui să se mulţumească doar cu ce avea.
Aşa se face că gura clopotului rămase să se sprijine numai în băţul pe care-l găsise mai înainte.
Se întinse cu totul pe pământ şi se vârî pe jumătate sub clopot.
Poziţia era de-a dreptul incomodă şi constată că ar trebui să se târâie pentru ca să înainteze şi să se uite sub clopot aşa cum ar fi dorit.
În mâna stângă foia o lanternă, lăsându-şi dreapta liberă ca să se ajute cu ea la deplasarea chinuită a corpului său, prin praful muced.
De altfel, tot de dreapta avea nevoie şi atunci când cerceta corpul crăpat al clopotului.
Să fie unele bavuri de vină?
Să se fi creat mari presiuni din cauza matriţei - sau matriţa nu avea nici o vină?
Poate că îmbătrânise şi ea, asemeni unui uter care a expulzat o dată fătul şi nu-l poate primi înapoi, ba, mai mult, nu mai e capabil să mai adăpostească, nici măcar încă o dată în potirul său, germenul unei noi creaturi.

Matriţa din faţa lui era uterul care refuza fructul unei noi copulaţii.
El era meşterul steril, un meşter-bastard al unor clopote care nu vor mai ajunge niciodată să bată.
Se ruga, aşa cum se afla, în incomoda poziţie de sub clopot, ca metalul să-şi resoarbă crăpătura, să-şi strângă în sine, ca pe un pliu al cărnii, crevasa lui.

Şi atunci, fie pentru că delira din cauza ardorii pe care o pusese în rugăciune, fie că lucrurile se întâmplau chiar aşa, i se păru că, într-un mod cu totul neobişnuit, cele două margini ale crăpăturii se apropie din ce în ce mai mult.
Parcă nu mai era decât o distanţă foarte mică între cele două margini, ca o cută a unei stofe prost călcate.
Fu atât de fericit, încât ţipă şi strânse pumnii de bucurie, aşa cum ar face, pe stadion, un suporter ajuns în extaz, după ce echipa favorită a înscris golul mult aşteptat.
Ar fi vrut să strige, să mulţumească fierbinte cerului şi lui Hristos, pietrei filozofale dintotdeauna, dar din nebăgare de seamă lovi dulapul care servea drept pârghie şi rămase sub clopot, simţind o arsură bruscă în dreptul diafragmei.
Clopotul căzuse ca o lespede grea, de marmură, peste trupul lui şi fu înmormântat acolo, ca-ntr-un cavou din care nu mai poţi ieşi.
Durerea îl făcu să leşine şi simţi muchiile bazei circulare cum îi crestau trupul, fără să se mai poată mişca în

vreun fel.
Mâinile sale se zbătură în aer, făcându-l să se simtă şi mai neputincios, şi mai condamnat la disperare.

***

Zăcu vreun sfert de oră, cu totul inconştient.
După ce-şi mai reveni cât de cât, încercă să-şi elibereze mai întâi mâinile din ghearele clopotului.
Clopotul părea o pasăre rapace, gata să-l muşte, gata să-i sucească gâtul, să-i ia viaţa şi să i-o soarbă într-un mod de-a dreptul sălbatic.
Pentru o clipă, clopotul i se păru o fiară însetată de sânge.

Încercă, mai întâi, să-şi elibereze mâna dreaptă.
Ea îi fusese prinsă cam prin dreptul cotului, ceva mai jos – ceea ce îi dăduse impresia că îi strivise braţul.
Fals: braţul şi-l putea mişca; de fapt, numai îşi închipuia că l-ar putea mişca.
Mai degrabă şi-l putea târî pe pământ, prin praf.
Braţul stâng îi amorţise şi el, şi era prins de muchia clopotului, cam de la încheietura pumnului.
Încerca să exerseze o mişcare a degetelor, degetele ar fi putut să-i spună cât de paradită îi era încheietura.
Un icnet dureros îi însoţea fiecare mişcare de deget şi fu sigur că punerea în ghips a mâinii ar fi fost soluţia cea mai bună.
Examină situaţia şi ajunse la concluzia că situaţia în care se afla era de-a dreptul disperată.
O variantă, cu oarecare şanse de reuşită, ar fi fost să bată cu pumnii în clopot, să facă zgomot, să cheme pe cineva în ajutor, dar mâinile nu-l mai ajutau.
Mâinile îi erau, ele însele, strivite ca sub un teasc, ca sub un tăvălug de fier, iar singura zeamă, care curgea din el, nu ar fi putut să fie decât disperarea.
Adevărul e că nu şi-ar fi dorit să moară acum, aşa, acolo.

Horcăi de câteva ori - din cauza durerii, îşi spuse.
Încercă să-şi dreagă glasul, deşi nu avea cui să-i vorbească.
Nu era numai din cauza durerii.
Sub clopot, aerul se rarefia cu fiecare clipă care trecea.
Aşa ar fi fost dacă s-ar fi nimerit printre pasagerii vasului acela, Titanic, atunci când s-ar fi scufundat - gândi el.
Şi de unde ştim că nu a fost chiar aşa, că senzaţia asta el a mai trăit-o odată, cândva, într-o altă viaţă, într-o altă lume, iar acum soarta i s-a întors iarăşi împotrivă, dându-i totuşi şansa de a construi ceva atât de grozav, precum un clopot?

Poate că e o karmă care se repetă, îl fulgeră gândul,

poate că, într-o viaţă anterioară, a greşit fundamental faţă de elementul apă - şi faţă de elementul aer.
Şi faţă de sunet, păcătuind cu gura sa păcătoasă.

Oxigenul ameninţa să fie doar o obsesie disipată în întregul său corp, cu fiecare înghiţitură de aer pe care o mai lua.
Fiecare inspiraţie îl mai apropia cu un pas de moarte.
Îşi aduse aminte că, în asemenea condiţii, yoghinii ar fi încercat să-şi diminueze ritmul vital şi fluxul respiraţiei, până la a intra în moarte clinică.
Asta era ceea ce ar fi trebuit să încerce şi el.
Totuşi, pe sub clopot, pe lângă trupul său zdrobit, aerul mai intra cât de cât, cele două incinte, clopotul şi camera atelierului, mai comunicau într-o proporţie oarecare, foarte mică desigur, dar nu tocmai asimilabilă lui zero absolut.

Însă cantitatea de oxigen, care intra, era foarte mică după socoteala lui.
Nu i-ar fi ajuns să respire într-o stare normală.
Ar fi trebuit musai să-şi reducă cât mai mult posibil consumul de oxigen.
Dar cum să-l reducă altfel, decât intrând de bunăvoie în moarte clinică.
Cunoştea destul de multe, de la un prieten preocupat de indianistică, despre felul în care yoghinii reuşeau să supravieţuiască trei zile şi trei nopţi unei îngropări la câţiva metri adâncime.
Ei îşi încetineau funcţiile vitale până la replica foarte palidă a inimii pe monitor.
El trebuia să facă mai puţin decât atât: să încerce să-şi tempereze funcţiile vitale la minimum, până când cineva, cel mai probabil muncitorii din atelierul de lăcătuşerie, aveau să coboare până în camera în care se afla.

Şansele erau mici, dar nu trebuiau totuşi neglijate, fiindcă, în fond, de aici venea ultima lui salvare.
Încercă să-şi liniştească mentalul şi să se gândească la clopot ca la o entitate însufleţită, să-l vizualizeze ca pe un clopot de lumină, ale cărui margini strălucesc.
Cu cât mintea lui se va linişti, cu atât va putea mai mult să-şi încetinească funcţiile vitale.
Inima va bate mai rar, răsuflarea se va rări şi ea, şi amplitudinea ei va scădea de asemeni.
Puţină răbdare, îşi spuse.
Vei rezista.
Vei reuşi.

Clopotul începea să se lumineze, să devină fosforescent.
Poalele mantalei de metal prinseseră şi ele să strălucească.

Dacă îl privea foarte atent, putea distinge în clopot fiecare alveolă pulsând, dobândind o entitate a sa, de sine stătătoare.
Putea descompune clopotul într-o mulţime de astfel de mici entităţi care, aproape, dansau în faţa lui.
Poate că mai degrabă jucau în faţa ochilor lui şi asta era numai o halucinaţie.
Sau poate că era mai mult decât atât.
Dintr-o masă întunecată de bronz, clopotul se lumina treptat.
Era acum luminat pe mai bine de trei sferturi din suprafaţa sa.
Sotir avu impresia că, în faţa sa, cerul se deschide dintr-o dată şi clopotul se ridică, foarte încet, imperceptibil aproape, dar oricum, se ridică.
Clopotul devenise transparent, ca burta mamei lui - şi pulsa.
Privi atent şi desluşi nişte vinişoare subţiri, roşii şi albe, care brăzdau clopotul într-o ţesătură infinit de complicată şi de diversă.
Culoarea lui părea rozie, ca a cărnii străluminată de o sursă de lumină foarte puternică.
Lumina îl orbi.
Clopotul strălucea cu atât de multă violenţă, încât nu mai putea să ţină ochii deschişi, lumina îl jena atât de tare, că la un moment dat simţi că îl frige.
Simţi cum îi lua foc pielea, iar restul corpului, într-un mod curios, nu mai resimţea nici un fel de durere.

***

Când coborî în camera atelierului, Achim se văzu înconjurat de o beznă îmbâcsită.
Era un întuneric aproape total, în care ar fi trebuit să se ajute de lanternă.
Îşi pipăi buzunarele până o găsi.

Din păcate, era o lanternă mică, dintre cele care slujesc la citit elevilor de internat, seara, când se stinge lumina şi ei se delectează sub pătură cu delicioase lecturi interzise.
Lumina, pe care o răspândea, era bineînţeles atât de slabă, încât nu putea spera prea multe de la ea.
O dată ajuns în camera atelierului, primul lucru care i se înfăţişă era clopotul.

Văzut de departe, avea în el ceva înspăimântător, sumbru chiar, de cavou.
Sclipea ca o platoşă de la armurile medievale.
Pe măsură ce se apropia, nedezlipindu-şi ochii de la colosul de bronz, constată cu surpriză că părea aproape perfect cizelat, finisat, fără ca nici o crăpătură să brăzdeze suprafaţa netedă, neverosimil desăvârşită.
Îşi plimba, dintr-un reflex aproape automat, mâinile pe

clopot şi el se înfăţişa de-a dreptul minunat.
În plus, era atât de fierbinte, încât parcă palpita, parcă tocmai atunci ar fi fost scos dintre scutecele formelor.

Şi atunci gândi: iată, totuşi, Sotir a reuşit.
În ciuda a tot ce-i spusese lumea: că n-avea să reuşească niciodată, că-i o întreprindere prea temerară şi oarecum lipsită de sens, că matriţele sunt, orice s-ar crede, prea vechi pentru a mai izvodi un nou clopot.
Abia apoi îşi aplecă privirile şi văzu, lângă clopot, un trup omenesc cu capul prins înăuntru, sub monstrul de metal.
Se repezi să-i atingă mâinile, zdrobite şi ele pe la încheieturi şi să-i pipăie pulsul; dar, curând se încredinţă că nu mai era nimic de palpat.
Să se opintească să ridice clopotul era de-a dreptul o nebunie, aşa că trebui să se gândească foarte repede la o altă metodă.
Singura soluţie era să ridice treptat cu cărămizi sau cu alte proptele clopotul, câte puţin fiecare parte a circumferinţei, nu mult, până va putea să tragă afară trupul prins înăuntru.
Căută cărămizile şi le găsi foarte aproape.
Începu operaţiunea care se vădi foarte anevoioasă.
Sudoarea îi şiroia pe sub haine.
Pe spate, transpiraţia i se zbătea ca un şarpe beat, care încearcă să-l apuce de undeva, să-i muşte gâtul şi şoldurile.
După vreo jumătate de oră de lucru neostoit, reuşi să creeze o supraînălţare de vreo zece-douăzeci de centimetri şi să încline clopotul îndeajuns pentru a-l scoate pe cel de dinăuntru.

Ştiu înainte de a-l scoate că era Sotir.
Se aplecă şi mai verifică încă o dată, deşi era sigur dinainte că nu mai avea nici o importanţă: inima aceea oricum nu mai bătea.
Acum îi sosise ceasul odihnei.

***

După ce clopotul fusese luat şi montat acolo unde fusese cerut, toată lumea se încredinţă că un asemenea clopot nu mai bătuse niciodată în toată istoria oraşului.
Venea lumea la biserică numai de dragul de-a auzi clopotul cum bate, sus, în turnul clopotniţei.
Şi, poate, cel mai curios lucru că el, clopotul, se auzi bătând toată noaptea dinaintea îngropăciunii lui Sotir.

Pentru că, în aşa fel se potriviseră lucrurile că, la ziua îngropăciunii, clopotul fusese deja pus în turla bisericii.
Şi asta se întâmplase pentru că trupul fără viaţă a lui Sotir zăcuse mai bine de trei săptămâni la morgă, pentru banala identificare şi autopsie, până când

medicii hotărâseră că i se poate da drumul spre îngropăciune.
Fusese un caz pe care medicii de la morgă îl studiaseră îndelung, pentru că li se păruse cu totul straniu.

Ce anume era straniu, oamenii din cartier nu putură afla niciodată, pentru că raportul fusese trecut la secret şi, se spunea, peste câţiva ani, când se va putea da publicităţii, ar putea chiar să intre în analele medicinii.
Cât timp zăcuse pe la morgă cadavrul lui Sotir, preotul de la biserică îi sâcâi atât de mult pe meşteri, încât aceştia, exasperaţi de insistenţele preotului, puseseră clopotul la locul său în clopotniţă.
Preotul era cum nu se poate mai fericit: venea atât de multă lume la biserică şi la predicile lui, cum nu se mai întâmplase niciodată în toată istoria bisericii „Trei Ierarhi”.
Întrebaţi despre ce i-a apucat aşa, tam-nesam, oamenii nu ştiură să răspundă foarte desluşit de ce se îmbulzeau la biserică.

***

Cei care se duceau zilnic la elice, să-şi vadă rubedeniile pe care nu le mai văzuseră de mult, spun că, la vreo două luni, dacă nu chiar mai puţin, de la îngroparea sa, Sotir putea fi văzut la elice.
Părea obosit şi spunea mereu, pentru cei ce-i puteau desluşi mişcarea buzelor, că se duce la culcare.
Se tot plângea că n-are vreme destulă să se odihnească.
Purta aceeaşi salopetă decolorată, de doc şi avea mâinile murdare, foarte murdare de pământ.
Dacă îl întreba cineva - dintre cei care ajunseseră să vorbească direct cu oamenii care apăreau în elice - despre cum o duce sau ce mai face, Sotir îi răspundea invariabil că sapă ca să dezgroape atelierul de clopote.